

گزارش مراسم کتاب سال

بیست و دومین دوره معرفی کتاب سال و دوازدهمین دوره جایزه جهانی کتاب سال جمهوری اسلامی ایران روز سه شنبه بیستم بهمن ماه با حضور رئیس جمهوری و رئیس مجلس شورای اسلامی در تالار وحدت برگزار شد.

در این مراسم که علاوه بر پژوهشگران، مؤلفان و مترجمان ایرانی همسایان خارجی نیز حضور داشتند برگزیدگان بخش‌های مختلف جوایز خود را از رئیس جمهور دریافت کردند.

همچنین وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، دو نفر از برگزیدگان خارجی و یک نفر از برگزیدگان ایرانی در این مراسم سخنرانی کردند که گزارش آن را در ذیل می‌خوانید:

احمد مسجدجامعی

هنوز با جایگاه آزمانی کتاب فاصله داریم
دربارم زیرا کتاب در انقلاب اسلامی که دارای وجه فرهنگی است جایگاه برجسته‌تری دارد.

احمد مسجدجامعی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی ضمن بیان مطلب فوق با اشاره به بهم پویستگی در رشد فرهنگی گفت: رشد فرهنگی تنها در یک عرصه حاصل نمی‌شود و باید با دید همه‌جانبه‌نگار به رشد مطلوب دست یافت.

وی انقلاب اسلامی را انقلابی دانست که در همه‌جایه عنوان حرکتی فرهنگی از آن یاد می‌شود و اظهار کرد: برگزاری ۲۲ دوره کتاب سال بهترین نشانه از منزلت کتاب در جامعه ایران است و آماره‌ای که دائماً ارائه شده موقعیت‌رویه رشد کتاب را در جامعه نشان می‌دهد.

وی افزود: در بخشی از جامعه این نگاه کذب وجود دارد که وضعیت در حال حاضر کتاب وضعیت پرمشکل و بحرانی است در حالی که وضعیت کتاب به عنوان شاخص فرهنگ در سال‌های بعد از انقلاب در ابعاد مختلف توسعه یافته است.

مسجدجامعی با ذکر برخی آمار مربوط به رشد کتاب گفت: کل عناوین کتاب در سال ۱۳۹۰ ۵۰۰۰ عنوان بوده است در حالی که کل عناوین کتاب‌های سال ۸۲ - ۴۰ هزار عنوان اعلام شده است یعنی عناوین کتاب هائرف ۲۵ سال ۷۷ برابر شده است.

وی رشد کمی و کیفی کتاب، تخصصی شدن نشر و تخصصی شدن حرفه‌های مرتبط با کتاب را از نشانه‌های توسعه کتاب پرشمرد و اظهار کرد: تا مدت‌ها کتاب از جایگاه پیشخوان معرفی می‌شد ولی هم‌اکنون با توجه به حجم کتاب و نفوذ آن در جامعه، کتابفروشی‌ها تنها آثار را نمی‌فروشند و رسانه‌ها بخش‌های ویژه‌ای را به نقد، بررسی و معرفی کتاب اختصاص داده‌اند.

وی تصریح کرد: اطلاع‌رسانی کتاب در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از سال‌ها قبل آغاز شده و انتشار نشریات ویژه نقد و بررسی کتاب که هفتمین سال خود را پشت‌سر می‌گذارد، معرفی کتاب رایه فعالیت‌های نهادینه تبدیل کرده است. و نهادهای مختلف برای معرفی کتاب شکل گرفته‌اند.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی توفیق کتاب در این سال‌ها را موهون فرهنگی بویا که برخاسته از انقلاب اسلامی است، دانست و گفت: آمارها نشان می‌دهد آثار نویسندگان برجسته ایرانی به مرزهای تازه دست یافته و این دستاوردها محصول نگاه مدیریتی در نظام فرهنگی است که زمان رئیس جمهوری آقای خاتمی پایه گذاشته شده است.

وی ادامه داد: مدیریت فرهنگی با چشم‌انداز وسیع همراه با دغدغه‌های عمیق نسبت به حفظ اصالت از امکان همکاری‌های علمی و فرهنگی جهانی استفاده می‌کند.

ولیدام چیتیک

تمنن غرب‌داریه بن بیست می‌رسد
تمدن غرب داریه بن بیست می‌رسد و این تلاش عصر روشنگری برای شناختن جهان به صورت علمی دارد از هم می‌پاشد.

ولیدام چیتیک، مترجم مقالات شمس تبریزی مولانا در غرب و برگزیده جایزه جهانی کتاب سال در بخش مطالعات ایرانی ضمن بیان مطلب فوق درباره انگیزه‌اش از آمدن به ایران و پژوهش درباره مولانا

گفت: اشکال عمده جهان‌بینی علوم جدید این است که معنای جهان را از آن بیرون می‌کشد و به ظاهر و صورت توجه می‌کند.

وی افزود: چاره‌رهایی از این خلأ معنوی در مغرب‌زمین بررسی و معرفی حکمت و عرفان گذشته است که من ۳۰ سال است این کار را می‌کنم.

مترجم کتاب «من و رومی» محقق را کسی دانست که حق شعر را می‌داند و حقیق را هم برای خودش و هم برای جامعه ادا می‌کند و اظهار کرد: تحقیق در علوم عقلی مقابل تقلید است در حالی که علوم جدید بر پایه تقلید از نظریات گذشتگان ساخته شده است.

وی تصریح کرد: علوم جدید هدفش این است که دنیا را بشناسد ولی هدف تحقیق این است که خودش را بشناسد.

چیتیک در پایان سخنانش با خواندن بخشی از مقالات شمس اصل مطلب در عرفان شمس و مولانا

را همین تحقیق برشمرد.

تجدیقی حبیبی

کتاب در سایه آزادی اندیشه به وجود می‌آید
کتاب در سایه آزادی اندیشه به وجود می‌آید و هر گونه تنگ‌نظری منتهی به ضعف‌های جدید در جامعه می‌شود.

دکتر تجدیقی حبیبی، رئیس دانشگاه علامه طباطبائی و برگزیده کتاب سال در بخش تصحیح ضمن بیان مطلب فوق با اشاره به کتاب طرح و تعلیم ملاساربرالهیات شفاء گفت: کتاب شغای این سینا از کتاب‌هایی است که همواره مورد توجه اهل فلسفه و کلام بوده است و ملاصرا یکی از ۲۵ تفری است که بر آن حاشیه نوشته.

وی افزود: آنچه برای نشر کتاب‌های خطی و سرمایه عظیم ملی ماست انجام می‌شود، خود است ولی دولت باید هزینه بیشتری صرف کند.

فرانسیس ویشارد

کارهای من شایسته این جایزه نیست
«سرشار از خوشحالی و شرمم زیرا کارهای من شایسته این جایزه نیست».

فرانسیس ویشارد، ایرانشناس، فهرست‌نویس، نسخه‌شناس و پژوهشگر برگزیده جایزه جهانی کتاب سال ضمن بیان مطلب فوق کارهای خود را نعره همکاری با دانشمندان ایرانی دانست و گفت: از آنجایی که من مسئول نسخه‌های خطی پاپیروس خوب می‌دانم این نسخه‌ها بقدر برای تاریخ ایران اهمیت دارد و چه‌گنجینه عظیمی برای جهان اسلام است. وی افزود: برای حفظ و شناسایی این نسخ باید کوشش شود و تأسیس مرکز ایرانشناسی در سراسر دنیا در رسیدن به این هدف نقش مهمی دارد. ویشارد حمایت از ایرانشناسان، تشکیل دوره‌های

شاه‌ایرج افشار به احمد مسجدجامعی

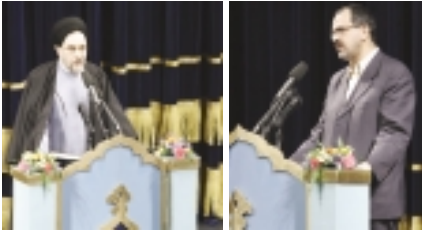
جناب آقای مسجدجامعی
وزیر محرم فرهنگ

چون در پایان دیدار خصوصی خود در بیمارستان جم فرمودید که یکی از جوایز سال کتاب به فهرست‌نگاری نسخه‌های خطی من به من عنایت شده است ضمن تشکر از قضاوتی که چنین تشخیصی داده‌اند ادب و کالت‌نامه تام‌الاجتیار را توسط فرزندان آرش افشار که از دردمند دورانم است به حضور عالی می‌فرستم تا مقرر فرمایید موافق تئیم عمل شود.

چون از آغاز خدمت کتابداری - چینه‌و و چهارسال پیش توجه و شوق بی‌تابانه به نگاهبانی نسخه‌های خطی - که از سرمایه‌های جادوآلوده و گرانبه‌دلمی است داشته‌ام خواهشمندم مقرر شود تمام تقدیراتی که از پایه کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه تهران - که امیدوارم از خادمان آن بوده باشم تحویل شود و آن را یکسره مصروف خریدن کتاب خطی کتابم تا مگر یک برگ با نسخه آن خوانه حکمت افزوده شود.

دستور خواهید فرمود که جناب عالی را جز این اقدامی که انجام خواهد شد آگاه فرمایند.

ایرج افشار

کتابه علمی ایرانشناسی و اهدای بورس تحصیلی به دانشجویان را از دیگر اقدامات مفید در جهت معرفی ایران و حفظ نسخ خطی ایران دانست.

سیدمحمدخاتمی

آزادی عقلانی و سیاسی بهترین خاکستاه تمدن اسلامی است

«آزادی عقلانی و سیاسی و فقهی که انسان دارای حرمت باشد بهترین خاکستاه تمدن اسلامی و پدیدآورنده بهترین آثار ادبی و هنری است».

سید محمد خاتمی، رئیس جمهوری ضمن بیان مطلب فوق گفت: اگر بدمرستی از این فضا پاسداری شود تمدن پدیدآمده تمدنی پویا خواهد بود و دور سیاهی تقدیر نیز شکسته خواهد شد.

وی با اشاره به اعتقادین خلدون به تقدیر تاریخی انسان در همیشه و همه جا اظهار کرد: در فضای آزادی عقلانی، انسان می‌فهمد در اثر آگاهی و آزاداندیشی خود می‌تواند دور تقدیر را بشکند، چنانچه شکسته است و ملت ما تقدیر ۲۵۰۰ ساله استبداد را شکست.

وی افزود: این خلدون در دوره انحطاط کشتاکش خوبی، قتل‌ها و غارت‌ها زندگی می‌کرده است ولی اندیشه‌های ناب او اصل آرای متفکران مختلف در شرق و غرب عالم است.

خاتمی استبداد خودکامی را تقدیر تاریخی بشر از دیدگاه این خلدون دانست و با اشاره به آثار فارابی گفت: کسی که به آثار فارابی رجوع می‌کند می‌فهمد این مرد از اوضاع اجتماعی تاریخی است ولی از مجموع آثارش یک نوع نشاط را می‌یابد.

وی ادامه داد: فارابی نظریه پرداز تاملی در تمدن اسلامی است و نظریات محکم‌ی دارد که از پیشینیان خود گرفته است.

رئیس جمهوری در بخش دیگری از سخنانش کتاب رابازتاب‌دهنده اندیشه آدمی پرشمرد و گفت: اندیشه‌های ناب او اصل آرای متفکران مختلف در زمین و آسمان ارزشمندتر است.

وی افزود: کتاب به آن میزان ارزش دارد که از کدام‌چنان برآمده است و ارزش کتاب به میزان فقیلت و اندیشمندی پدیدآورنده کتاب بستگی دارد.

وی اندیشه را کلمه خدا دانست و گفت: اندیشه در معنای وسیع کلمه به کتاب که امروز آن را ارجح می‌گذاریم، وزن و ارزش می‌دهد و نه کتابت بلکه تمامی آثاری که در طول تاریخ پدید آمده متکی به جان آدمیست البته کتاب کتاب گویاترین اثری است که از جان آدمی به جامی‌ماند.

خاتمی ادامه داد: انسان با کتاب با اندیشه پیشینیان آشنا می‌شود و این امکان را می‌یابد که از نقطه‌ای که دیگران تمام کرده‌اند، شروع کند یا به جای راهی که دیگران راه‌یافته‌اند، مسأله‌ها را دیگر راه‌یابد و این منشأ تکامل در زندگی انسان است.

وی تحول در زندگی در سراسر موجودات را تحول طبیعی پرشمرد و اظهار کرد: این انسان است که جان گذشته او دائماً رشد می‌یابد و آشنایی با گذشته نقد و بررسی آن، تحول را در جان بی‌نیاهت طلب انسان معنا می‌کند.

رئیس جمهوری در بخش دیگری از سخنانش با تأکید بر لزوم پاسداری از آزادی گفت: در این دوره حساس تاریخی برای ما پاسداری از آگاهی‌نسانی به

نخستین جشنواره مقالات اسلامی دایرةالمعارف‌ها برگزار شد

تختین جشنواره مقالات اسلامی دایرةالمعارف‌ها و دومین جشنواره مطبوعات اسلامی به همت خانه پژوهش قم برگزار شد.

این مراسم که در آن غلامعلی حدادعادل، رئیس مجلس شورای اسلامی و احمد مسجدجامعی حضور داشتند ۱۹ بهمن ماه در دانشگاه مدیریت دانشگاه تهران برگزار شد.

غلامعلی حدادعادل، دایرةالمعارف نویسی به عنوان یک حرفه شناخته شده است

دکتر حدادعادل، رئیس مجلس شورای اسلامی و رئیس دانشنامه جهان اسلام برگزاری این قبیل جشنواره‌ها را اقدامی شایسته توصیف کرد و آن را تشویقی برای دایرةالمعارف‌نویس‌ها دانست.

وی با اشاره به رشد نشریات حوزه دین، این رشد فرهنگی را پدیده مبارکی دانست و اظهار کرد: اصالت و اعتبار انقلاب اسلامی به دلیل همین تحولات است. مدیریت بنیاد دایرةالمعارف اسلامی در بخش دیگری از سخنانش ضمن اشاره به گسترش نهفت دایرةالمعارف‌نویسی اظهار کرد: از جمله محاسن دایرةالمعارف‌نویسی در دسترس بودن اطلاعات ضروری به صورت سریع و صحیح، جامع بودن دایرةالمعارف‌ها، معرفی نوسنده‌های ناشناخته است.

علاوه بر اینکه مقالات دانشنامه‌ها راهنمای محققان

و انگیزه‌ای برای ارتقای سطح علم و تحقیق است. وی ایجاد مؤسسات علمی متعدد تحت عنوان دایرةالمعارف‌ها و تربیت نسل جوان و هویت یافتن دانش‌جاس به نام دایرةالمعارف نویسی و نیز دستیابی به روش‌های جدیدی از طیف‌بندی کتاب‌ها و منابع را از دیگر محاسن آن دانست.

احمد مسجدجامعی

دایرةالمعارف نویسی نماینده شده است
دایرةالمعارف‌نویسی در کشور ما نهادینه شده است. احمد مسجدجامعی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، ضمن بیان این مطلب و تأکید بر لزوم بهره‌گیری از ظرفیت‌های موجود جهان در این حوزه و باز بودن باب گفت‌وگو اظهار کرد: این کاری نیست که برای تحقق آن منتظر دست‌انگیزی دولتی باشیم بلکه خود نهاد‌های علمی باید این وظیفه را بر عهده بگیرند.

وی با اشاره اینکه به نسبت سال ۵۶ تعداد مقالات اسلامی ۵۴ برابر و تعداد نشریات حاوی مقالات اسلامی ۲۴ برابر شده است، گفت: تاکنون بیش از ۲۰ هزار مقاله دایرةالمعارفی نوشته شده که بیش از ۱۰ درصد آن مربوط به دوران جمهوری اسلامی ایران است.

مسجدجامعی باز هم با ارائه آمار خاطرنشان کرد: در سال ۵۶ فقط ۱۷ نشریه، مقالات اسلامی منتشر می‌کردند و تعداد کل مقالات اسلامی منتشر شده ۱۶ عنوان بوده است.

در حالی که در سال ۸۲ این رقم به ۱۶۸ نشریه و ۲۱۲۲ عنوان مقاله رسیده است.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در بخش دیگری از سخنانش حوزه دین را زمینه‌ای در جهت بازتاب تحولات اجتماعی، سیاسی و فرهنگی دانست و اظهار کرد: نشریات این حوزه صرفاً گزارشگر مباحث محض دینی نیستند.

وی با ابراز امیدواری از اینکه در جشنواره آینده به مقالات دایرةالمعارف‌ها هم توجه شود گفت: ایجاد نگاه جدید در طیف‌بندی مقالات حوزه دین لازم به نظرمی‌رسد و برای رسیدن به این طیف‌بندی جدید قطعاً باید از دانش امروز هم بهره گرفت.

محمد سمیعی

مقالات دایرةالمعارفی را به سرانجام می‌رسانند
محمد سمیعی، رئیس پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، با بیان اینکه مقالات دایرةالمعارفی با حجم زیادی نهایی، مقالات پژوهش را به سرانجام می‌رسانند اظهار کرد: دوروی، حمایت از این نظرات جدید علمی مقالات دایرةالمعارفی از جمله تالیف به دست آمده از پژوهش‌های تازه در این حوزه است که در یک نشریه تخصصی در اختیار صاحبان قرار می‌گیرد.

سمیعی در بخش دیگری از سخنانش با تأکید بر تعریف نظام حرکت و رشد و پویایی دانش گفت: بدون

بهره‌گیری از همه ابزارهای موجود و همکاری تمام دانشمندان و پژوهشگران نمی‌توان آیندی به موفقیت داشت.

رئیس پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات با اشاره به نقش سبک‌چوب در ارائه مقالات اسلامی اظهار کرد: نشریات تخصصی دینی زیادی پدید آمده است و معنکاران به‌ویژه نسل جوان پژوهشگران در رشته‌های مختلف مقالات ارزشمندی منتشر کرده‌اند.

وی در پایان سخنانش از پدیدآورندگان مقالات اسلامی، نشریات و دایرةالمعارف‌ها خواست که در رونق بخشیدن به این قبیل جشنواره‌ها مشارکت فعال داشته باشند.

بر حاشیه

حزین مرسم و دکتر احمد پویانی به عنوان پیشکسوت مطبوعات اسلامی به بیان خاطرات خود در این حوزه پرداخت.

- حجت‌الاسلام والمسلمین حسن ظاهری داد دبیر جشنواره مطبوعات اسلامی نیز گزارشی از فعالیت‌های انجام شده را ارائه داد.

مقالات برگزیده و تشویقی جشنواره مقالات اسلامی دایرةالمعارف‌ها

حسن ظاهری؛ «مأموره» - افسانه اشرفی؛ «تعزیه» - فرهنگنامه

تشویقی؛ «بیت المقدس» - شکوفه شهیدی؛ «اسلام» - علی سلطانی کرد فرامرزی؛ «تحریم تنباکو» - شهلا طهماسبی؛ «احزان الصفا» - مریم تقی

دانشنامه جهان اسلام

برگزیده؛ «نجد» - نجم‌الدین طیبی؛ «تعارض اقله» - سیدرضا هاشمی؛ «تقویم» - فرید قاسمی؛ «تقوا» - بانگ عباسی؛ «بازرگان» - غلامعلی حدادعادل؛ «بخارا انوار» - حسن خرداده؛ «رحیم روحبخش» - تبرکات؛ «افسانه سوره» - تخت فولاد؛ «سیدعلی اصغر میرعابد» - بیت الحکمه؛ «سپین قطری» - نهضت ترجمه؛ «سیداحمد هاشمی» - تشویقی

اینهاالدین علملی؛ «محمدعلی ملازاده» - تاریخ نگاری اسلامی؛ «محمدرضا ناجی» - انجود نفس؛ «اسبه برخواه» - تعلیم و تربیت در تمدن اسلامی؛ «حسن معینی» - شنبه و نوزبه؛ «محمدمنصور هاشم» - تحریم تنباکو؛ «پروین قدسی» - زاد تحقیق؛ «ماللهنده» - ایلا هوشنگی؛ «مسجد بی بی خانم» - آرم ارجح

دایرةالمعارف بزرگ اسلامی

برگزیده؛ «بلو مختلفه» - علی بهرامیان؛ «اصول فقه» - احمد پاکچری؛ «القطاع» - صادق سجادی؛ «ابن رشد» - مرحوم شهیدالدین حرّاسانی؛ «اسلام در شبه قاره هند و پاکستان» - فتح الله محسنی؛ «تأثیر ایران در ادبیات عرب» - آرزوش آذربوش؛ «تاریخ ایران در عصر اسلامی» - مرحوم عبدالحسن زین کوب؛ «هنر ایران در دوره اسلامی» - محمدحسن سنسار ۹۹؛ «اقلیم» - محمدحسن گنجی؛ «دیوان اسفندقه» - سیدعلی آل فواد

تشویقی؛ «اینهاالدین علملی» - ناصر گذشته؛ «ابوالحسن اشعری» -

رئیس هیأت هیات داوران در مورد مقالات، به تفکیک دایرةالمعارف‌ها از قرار زیر است:

دایرةالمعارف قرآن

برگزیده؛ «ابرار» - علی اسلامی؛ «ارامیم» - محمد صالحی منش.

موسوعه الفقه اسلامی طبقاً لمذهب اهل البیت
برگزیده؛ «ابرار» - موسوعه «اباح» - موسوعه

دایرةالمعارف تشیع

برگزیده؛ «بیت الهجره» - مرحوم محمد حسین شایخ فریدنی؛ «تفسیر و تفسیر» - غلامرضا شهیدی؛ «شهادت صالحی» - تهران امروز؛ «مرحوم مرتضی اسعدی»

دایرةالمعارف کتابداری و اطلاع رسانی

برگزیده؛ «امانت در جهان اسلام و ایران» - محمدحسن رحیمی؛ «دایرةالمعارف نگاری در جهان اسلام» - دکتر ترنگ نشاط

فرهنگ نامه هوکدان و نوجوانان

برگزیده؛ «آشنه قدس رضوی» - محمدحسن قرنی؛ «تکه» - اعظم محبوی؛ «انقلاب مشروطیت» - ایران کرگین؛ «الله» -

یک نگاه

در این بخش نگاهی گذرا داریم به چگونگی گزینش، تعداد مقالات و دایرةالمعارف‌ها و بخش مقالات دایرةالمعارفی و مقالات جشنواره مطبوعات اسلامی.

مقالات اسلامی دایرةالمعارف‌ها

از آنجایی که مقالات دایرةالمعارفی در هیچ یک از جشنواره‌های فرهنگی کشور، مورد تقدیر قرار نمی‌گیرد از این رو به پیشنهاد وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، آسان نخستین جشنواره مقالات اسلامی دایرةالمعارف‌ها برگزار شد. دایرةالمعارف‌ها میان مقالات ارسال شده با نظارت دکتر کریمی و با دبیری حجت‌الاسلام والمسلمین رضا سجادی و با همکاری دایرةالمعارف‌ها به انجام رسیده است. در معرفی آثار سعی شده است حتی المقدور حداکثر یک مقاله از هر یک از مؤلفان برگزیده شود تا مورد تشویق قرار گیرد همین‌طور تلاش شد که برگزیدگان بیشتر از میان مقالاتی که مؤلفان مشخص داشته‌اند و محصول کار جمعی هستند انتخاب شود.

مقالات برتر در جشنواره مطبوعات اسلامی

۱۲۰۲ مقاله تحت عنوان‌های موضوعی اخلاق و عرفان، شخصیت‌شناسی ادبیات و هنر، علوم اجتماعی، اصول فقه، علوم طبیعی و ریاضی، تاریخ و جغرافی، حدیث و علوم حدیث، فقه و حقوق، فلسفه، روش‌شناسی و علوم تربیتی، قرآن و علوم قرآنی، کلام و فرق و کلیات (کتابشناسی به‌دیرینه ارسال شده است که در نهایت ۱۴ مقاله برگزیده و ۱۷ مقاله نیز تشویقی اعلام شد.

دایرةالمعارف‌ها با نظارت آیت‌الله جعفر سبحانی و با دبیری حجت‌الاسلام والمسلمین حسن ظاهری را با همکاری متخصصان در هر یک از رده‌های موضوعی به انجام رسیده است.

اولین جشنواره و نمایشگاه کتاب دین در پایان اردیبهشت ماه جاری برگزار شد. این نمایشگاه که با عنوان «کتاب و فرهنگ» برگزار شد، در محل سالن اجتماعات هیئت مدیرهٔ سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران برگزار شد. در این نمایشگاه، ۱۲۰ غرفه و ۱۰۰ غرفه نمایشگاه کتاب دین با عنوان «کتاب و فرهنگ» برگزار شد. در این نمایشگاه، ۱۲۰ غرفه و ۱۰۰ غرفه نمایشگاه کتاب دین با عنوان «کتاب و فرهنگ» برگزار شد.

اولین جشنواره و نمایشگاه کتاب دین با هدف گسترش و تعمیق فرهنگ محبوب توسط سازمان تبلیغات اسلامی در ۱۲ اردیبهرد در مرکز آوازش های هنری کتابان پرورش هنری یکی از کودکان و نوجوانان برگزار شد. این حرکت فرهنگی سازمان تبلیغات در بخش جشنواره کتاب دینی و نمایشگاه کتاب دینی بود که جشنواره کتاب دین با انتخاب و معرفی کتاب‌ها و نشران در پنج گروه علوم قرآنی و حدیثی و اخلاق، فقه، اصول و حقوق اسلامی، عرفان، فلسفه و کلام، سیر، تاریخ و تمدن اسلامی، دین و علم و آشنایی با حضور آقای احمد مسجدجامعی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و آقای دکتر مهدی علماوشی، رئیس سازمان تبلیغات اسلامی برگزار شد.
نمایشگاه کتاب دینی نیز در دو بخش بزرگسالان یا حضوری ۷۵گانه که به صورت تخصصی اقدام به چاپ و انتشار کتاب‌های دینی کرده‌اند و بخش کودکان و نوجوانان با حضور ۱۹ نشر برگزار شد. همچنین در بخش کودک و نوجوان بخش‌های جنبی، مسابقه کتاب‌شناسی (به صورت حضوری در نمایشگاه و یا دادن سوالاتی در ۱۰ سری به کودکان و نوجوانان و ادعای بن کتاب به برندگان)، مبادله کتاب (ارائه کتاب از سوی کودکان و گرفتن بن کتاب برای خرید کتاب تازه) کارگاه‌های کتاب و کتابخوانی (تفاسیری و قصه‌خوانی، قصه‌خوانی، چندان برای نوشتن، مسابقات با یک نوشته‌های دینی مسابقات نمایشی، سوزن دوزی (تقریظی) از کودکان و نوجوانان در جهت آگاهی از سیر مطالعاتی آنها)، ادعای شش کتابخوان (بهبود ارتقای سطح و میزان مطالعاتی کودکان و نوجوانان)، نمایش تئاتر و فیلم (جهت جذب مخاطب کودک و نوجوان) با موضوعات دینی برگزار شد.

در این گزارش به سراغ نشران رقم و نظرشان را در موضوع‌های مختلف حول محور این نمایشگاه و نمایشگاه‌های مشابه دین جویا شدیم که می‌خوانید.

مدیر انتشارات ارهانی، ناشران ما باید کم در حوزه تخصصی کار خودشان اشتغال‌ی کنند
انتشارات ارهانی یکی از معدود نشران تخصصی در حوزه کتب دینی است که در سال ۱۳۲۰ تأسیس شد و تاکنون بالغ بر ۵۰۰ عنوان کتاب با موضوع شعبه راست‌شکر کرده است. یکی از حرکت‌های ماندگار این انتشارات احیا و ترجمه تفسیر مجمع البیان با هزینه‌ای بالغ بر ۲۰۰ میلیون تومان است. همچنین این نشر در نزدیک بر ۳۰۰ جلد خلاصه نویسی و با مسکونی نوی و تزیی ساده و شیوا جهت مطالعه نوجوانان به چاپ رسیده است. اصل ترجمه و تفسیر نیز در آینده‌ای نزدیک توسط همین نشر به صورت ۵۵۰ عنوان اختیار علاقه‌مندان قرار خواهد گرفت. انتشارات ارهانی علاوه بر علوم قرآنی کتب دیگری از قبیل کتاب امام علی(ع) صدای عدالت، انتشارات نوشته جورج جورج گوردون لونسده مسیحی است. این نشر در سال ۱۳۲۰ در نمایشگاه قرآن به عنوان خادم قرآن برگزیده شد. همچنین جورج یکی از نشران برتر اولین جشنواره کتاب دین است.

مدیر انتشارات ارهانی، شمس ارهانی با بیان این مطلب که سازمان تبلیغات اسلامی امکانات مناسبی را در اختیار ناشران قرار داده می‌گردد، این حرکت سازمان تبلیغات اسلامی یعنی برگزاری جشنواره و نمایشگاه کتاب دینی حرکتی نو و نوگانهٔ مسیح است. چون این هنرکاران که از اسامی آن جدا هستند، یعنی ناشرانی که به ارائه تخصصی کتاب‌های دینی می‌پردازند، من عنوان نامی خصوصی و نام ناشران انتخاب خوب، چاپ خوب و قیمت مناسب نزدیک به ۲۳ سال است که به صورت تخصصی به چاپ و انتشار کتاب‌های دینی همت گماشته‌ام. در دنیای امروز من مخاطب کردن فعالیت این اجتناب‌ناپذیر است و به نظر من مخاطب کتب دینی در چنین فضای مناسب و تخصصی است که می‌تواند کتاب‌های مورد توجه خویش را بدون سردرگمی انتخاب کند. به نظر مخاطب در چنین فضای هنرکاران که گفتند: «توانهٔ کتابی خوب را با چاپ خوب و قیمت مناسب پیدا کند».

وی همچنین بیان این مطلب که استقبال مردم‌لذک بوده است. گفت: این اولین دورهٔ نمایشگاه است و شاید به این دلیل که مردم هنوز آن را نمی‌شناسند به بازدید نمی‌آیند. چنین کاری با چنین گستردگی بدون کتاب‌نویسند تبلیغاتی گسترده و همکارگی

دفتر از کتاب‌های دولتی با سازمان تبلیغات اسلامی است.

وی در پایان با اشاره به این مطلب که ناشر باید آگاه باشد که نیاز نشر کتابخوان چیست، گفت: ناشران ما باید توکم حوز: تخصصی کار خویش را انتخاب کنند و در آن حوزه با مطالعه و تحقیق نیاز جامعه را کشف کنند و اقدام به چاپ کتاب نمایند. در حال حاضر به نظر بنده در حوزه کتاب دینی تفسیر و ترجمه بهترین فروش را دارند و در مرحله دینی حدیثی و اخلاق، فقه، اصول و حقوق دینی است که فروش خوبی دارد.

مسؤل و غرقه انتشارات دلیل ما:

چنین حرکتی بی‌شک مثبت است اما…

است که به صورت تخصصی به این امر مبادرت می‌ورزد. از کتاب‌های این نشر می‌توان به کتب قرآن مجید با خط استاد تبریزی و ترجمه آق‌ی ششم‌ای در فقه زوایری آثار آیت‌الله امیرالمؤمنین(ع) نوشته طیار، ترجمه سیدمرتضی موسوی کرمان‌رودی احکام کودکان از تولد تا بلوغ نوشته محمدحسین فلاح‌زاده(امام و اخیر فاضله…)، نوشته پیام ترجمی و کعبه مازن می‌شود نوشته یحیی مفسدان اشاره کند. حمیدرضا کریمی مسؤل و غرقه با اشاره به عدم حضور بسیاری از ناشران دینی می‌گوید: نمایشگاه اسام برای اولین بار بر برگزار شد و شاید عدم حضور گرم مردم هم به همین دلیل تازه کار بود. بر آن نظر بنده در نظر گرفتن

فاکتورهای چون برگزاری نمایشگاه در زمانی مناسب تر به غیر از دهه فجر و به علاوه این حجم تبلیغات و افکارا تکون به چند نفر تزویرنویزی و بیستر و بیلورد و پوشش خوبی وسیع با نصب پلاکاره در سطح شهر در سال آینده بتوان به جا انداختن این حرکت کمک بیشتری کرد. به هر حال به نظر بنده عدم عرضه کتب اسرار علمی بوده، چون ما در اینجا به عنوان ناشر با مخاطبان بزرده و روشیم. حیفه مطالعاتی آنها کتاب‌های دینی بود. در چنین فضای اژامار برقرار کردن با چنین مخاطبی و ایجاد فضای مابین مخاطب ویژه و ناشر، عقبنمی بود که شاید در نمایشگاه بین المللی کتاب به دلیل ازدحام جمعیت و شلوغی چنین فرصتی پیش نیاید.

وی همچنین با اشاره به این مطلب که سازمان تبلیغات اسلامی می‌تواند از تجربه‌های دیگران بچون وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که تجربه‌ای دیرینه در امر برگزاری نمایشگاه کتاب دارد، بهره گیرد در ادامه مسوولان هیئت گفته به نظر می‌رسد که مسوولان برخی نمایشگاه به دلیل عدم تجربه در اولین دورهٔ جشنواره گسترده‌تر به امر برگزاری چنین نمایشگاهی نایل نشده‌اند. چنین حرکتی بی‌شک مثبت است اما به نظر بنده از نمایشگاه مورد تحلیل فرار گردد با کشف نقاط قوت و ضعف خویش به تقویت و رفع آن برآید.

مسؤل و غرقه انتشارات علمی و فرهنگی: امکانات نمایشگاه خوب و مکان آن مناسب است

یکی دیگر از ناشران فعال ایران در نمایشگاه که حضوری چندشکره به لحاظ کیفی و کمی در چاپ و نشر دارد، انتشارات علمی و فرهنگی بود. این انتشارات نیز کتاب‌های خویش را که در حوزه کتب دینی جا می‌گیرد در نمایشگاه عرضه کرده بود. مسؤل و غرقه با اشاره به اینکه امکانات خوب و مکان مناسب نمایشگاه است، گفت: حرکت سازمان تبلیغات حرکتی خوب و مثبت است چون بدون شک این حرکت می‌تواند به

تخصصی کردن دیگر حوزه‌های کتاب نیز نایل شود. اما مخاطب و بازدیدکننده مستعد به گسترش نمایشگاه کو است. شاید به دلیل اینکه اولین دوره آن است، شاید ارائهٔ ناپدید فروش کرد که حجم تبلیغات هم پایین بوده و یکی دیگر از دلایل عدم حضور بازدیدمردم راه زمان نمایشگاه بعضی مسافت نام‌آن با دهه فجر بر می‌گردد که سال آینده با نایل بیشتری در این زمینه‌ها می‌توان نمایشگاهی پررونق‌تر را برگزار کرد. به نظر بنده یکی از جنبه‌های مثبت نمایشگاه پرباهتن خوب به بخش کودکان و نوجوانان است. نتیجه این حرکت فرهنگی بی‌شک در ۱۰ سال آینده که این نشر مخاطب کتب دینی خواهد شد، معلوم خواهد شد. چون در این بخش کودکان در فضایی کم‌لاک‌وکهٔ وسع‌تر از سادگی و عدم ارائهٔ سطح‌مطمین دینی قرار دارند. توجه به این موضوع که در گذشته به آن توجه بوده‌ایم، امری مثبت است. .

مسؤل و غرقه دانشنامه جهان اسلام: پوشش خوبی مناسب توسط رسانه‌های جمعی ضروری است

حضور مراکز که به تولید وایرالمعارف و دانشنامه‌های اسلامی و شیعی مشغول هستند، یکی دیگر از جنبه‌های این نمایشگاه بود.

مسؤل و غرقه دانشنامه جهان اسلام با بیان این مطلب که امکاناتی چون دادن غرفه به صورت رایگان کاری مثبت

و در جهت کمک به ناشران دینی است. گفت: امکان نمایشگاه شاید مناسب باشد، چون مردم از اینجا هدایتی دارند که فعالیت‌های کودک و نوجوان در حد چند اولین دوره آن برمی‌گردد. نمایشگاه اسرار علمی بوده و این نمایشگاه، اسرار کم بوده و کافی نیست. پوشش خوبی رسانه‌های جمعی وجود یک مساند خوبی در کنار

نمایشگاه کاملاً ضروری است. وی همچنین با اشاره به این مطلب که سطح علمی کتاب‌ها نسبت به دایرالمعارف‌های این تر است و این باعث نوعی تفاوت شدهٔ گفت: اکثر کتاب‌ها در نمایشگاه به نظر من تخصصی‌اند. شاید بهتر است ناشران عامیانه مستند، ما مشربان مخصوص خود را داریم و اکثر ناشران در حوزه‌های تخصصی فعالیت نمی‌کنند

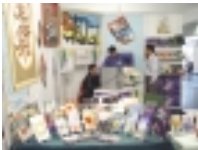
و به همین دلیل کتاب‌های خوبی هنوز نتوانسته‌اند. مسوولان تخصصی برای خویش باز نمانند که بعد مردم این نمایشگاه در به تحقیق این امر برآید.

مسؤل و غرقه محراب قلب: تخصصی شدن نمایشگاه امری مثبت وقابل تقدیر است

حضور ناشران کودک و نوجوان در بخش کودکان یکی

دیگر از جنبه‌های قابل توجه این نمایشگاه بود که به دلیل فعالیت خودکانون پرورش فکری از روش خاصی برخوردار بود. انتشارات محراب قلب قلم ساهت در عرضه کتاب کودک و بخصوص کتب دینی و مذهبی فعالیت دارد. مسوولان غرقه با اشاره به این مطلب که نمایشگاه می‌تواند ظرفیتش برای فعالیت و عرضه آثار دینی به مردم و کودکان را داشته باشد، می‌گوید: به نظر من مدت زمان نمایشگاه زیاد بود، اگر مدت زمان نمایشگاه فشرده می‌شد و تبلیغات گسترده‌تری صورت می‌گرفت حضور مردم پررنگ‌تر می‌شد.

وی همچنین با اشاره به اینکه تخصصی شدن نمایشگاه امری مثبت و قابل تقدیر است، گفت: اینجا است که توان به جز کتاب‌های دینی، به کتاب‌ها با موضوعاتی دیگر هم که توسط ناشران عرضه شده بر بخورد. کرد به نظر من این مسالهٔ آنجا ناشی می‌شود که ما به کودکان در عرضهٔ دینی اجتناب نمی‌چیم، خود ما کتاب‌های دیگرمان را رنگ چاپ کرده‌ایم اما بعضی کتاب‌های دینی را نگذاریم چاپ کرده‌ایم در حالی که این اشتباه است، به نظر من در محدودهٔ کودکان باید بیشتر بدین‌بین

و کار کنیم چون ما مخاطب حساسی رویه‌رو هستیم که باید نحوه برخورد صحیح با آنها را رعایت کنیم و بیاموزیم.

مسؤل و غرقه انتشارات مدرسه: توانی به کودک در کنار این نمایشگاه کار شایسته‌ای است

این انتشارات که وابسته به سازمان پرورش برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است تاکنون ۱۰۰ عنوان کتاب در زمینه‌های علمی و آموزشی چاپ کرده است. این نشر با عرضه کتاب‌های دینی و مذهبی خویش حضور پررنگ در بخش کودکان داشته است. مسؤل و غرقه با بیان این مطلب که چنین حرکت مثبت ناپسند تبلیغات گسترده‌تری است، گفت: به نظر من در چه به کودک در کنار این نمایشگاه بسیار کار شایسته‌ای است. اما نباید فراموش کنیم که در اینجا باید کتاب دینی و محصولات دینی -آموزشی عرضه کنیم. بعضی از ناشران این مطلب را رعایت نکرده‌اند. البته این عدم هماهنگی که کم‌کاری خود ناشران کتاب کودک و نوجوان در عرضهٔ دینی برمی‌گردد چون بسیاری از آنها هنوز راه ۱۰ عنوان کتاب ۲ عنوان کتاب دینی دارند و توجه به این امر و بالا بردن سطح کیفی همهٔ راه را رعایت سطح کیفی کتاب دینی امری است که باید ناشران و ناشران به کودکان در این راه توجه دولت و کمک مسوولان به ناشران در رسانای چاپ و انتشار کتب دینی نیز سزا اهمیت است.

وی در پایان خاطرنشان کرد: در تجمع‌هایی چون نماز جمعه هم راه‌رسانای نمایشگاه باید فعالیت برای نمایشگاه در آن روز و بخش پرورش و کتابکار گدین مردم بسیار مفید می‌تواند واقع شود که امیدوارم مسوولان نمایشگاه در سال آینده به آن توجه کنند.

نکلمی به یک کتاب خوب
پایگاه اطلاع‌رسانی سروسی اسرار (پارس) بارها به حضور دین و ارائهٔ آثار منتشرشدهٔ خویش در حوزهٔ دینی به صورت فعال در نمایشگاه حضور داشت. بارها سر، معدود پایگاه‌هایی است که با بهره‌گیری از شیوه‌های نون و ابزارهای جدید اطلاع‌رسانی، به ارائه و گزارش‌روی اطلاعات منابع اسلامی از سراسر جهان، پردازش علمی منابع گردآوری شدهٔ عرضه در سطح بین‌المللی، قادر کردن بانک‌های ده‌گانه اطلاعات اسلامی، ایجاد سبزو مناسب برای گفت‌وگوی مطبقی بین متفکران اسلام‌دوره در سراسر جهان به سه زبان فارسی، عربی و انگلیسی همت گماشته است.

کتاب و لوح‌های فشرده این پایگاه به شرح زیر است: کتاب لوح فشرده، مرجع ۱۳۷۸، این مرجع اطلاعات مربوط به ۶۰۰۰ عنوان از منابع اسلامی اعم از کتاب، مقاله و پایان‌نامه آورده است. کتاب و لوح فشرده، مرجع ۱۳۸۰، این مرجع اطلاعات مربوط به ۱۰۰۰۰ عنوان از منابع اسلامی موجود است. کتاب و لوح فشرده، مرجع ۱۳۸۰، ۱۰۰۰۰ عنوان از منابع اسلامی و لوح‌های اطلاعات، مربوط به ۱۰۰۰۰۰ عنوان از منابع اسلامی و لوح‌های مرجع اطلاعات، مربوط به کتاب‌هایی با موضوع قرآن و علوم قرآنی و معارف قرآنی موجود است. کتاب‌شناسی علمی مهدویت: در این مرجع اطلاعات مربوط به منابع در رابطهٔ امام‌مهدی(عج) و معارف مهدوی موجود است. از دیگر کتاب‌های این پایگاه معرفی کتاب‌های اسلامی منتشر شدهٔ ایران و جهان با موضوع وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بانک‌های نشراتی، دورهٔ آموزش آثار اسلامی، پدیدآورندگان آثار، ناشران، نشراتی، دورهٔ آموزش کتابخانه‌های مجوزی آثار اسلامی، مؤسسات و مراکز تولیدکنندهٔ آثار اسلامی، نمایشگاه‌های ارائهٔ مجده، کتاب‌های اسلامی، همایش‌ها، نشست‌ها و هم‌راهی جهان که جمعیت قابل توجهی سلسلهٔ برانند، می‌باشد.

آموزش مدیریت شهری در کلاس انشا

آگاهی، سرازادنگی است. آگاهی، آشنایی با شهر، آموختن کانی این شهر است. موضوع انشا، زندگی بود که هم به هم، به همت نشر به شهری محله برگزار شد.

پناه ما برای پرداختن به این مباحث، به انشای با شهر، آموختن کانی است که انتشارات هشتری و هشتری محله به مناسبت این همایش منتشر کرده‌اند. مجموعه ۳ جلدی «در کلاس انشا» روزنامه‌نگاری، زندگی شهری و روزنامه‌نگاری شهری را در کلاس انشای شهری کرده است.

کتاب روزنامه‌نگاری شهری در کلاس انشا مجموعه گفت‌وگوهایی با نویسندگان، معلمان، اربابان و انشای پیشکسوت است. جالبترین معلم انشا، سرریز گروه، انشای شهری و ورزشی و آموزش، معلم انشای دانش آموزان پایه و معاون دفتر انتشارات، کمک آموزشی وزارت آموزش و پرورش هم در میان مصاحبه‌شدگان هستند.

هر کدام از این افراد شهری در کلاس انشا ارائه داده‌اند و همگی با تأکید بر اهمیت این درس و خنودهایی برای بهتر شدن کلاس‌های انشا بیان کرده‌اند.

کتاب روزنامه‌نگاری در کلاس انشا، تألیف سید مرتضی توکلی آموزش، عمر، مصاحبه، گزارش و مقاله به زبان ساده برای دانش‌آموزان است. زبان ساده و روان و بیان مثال‌های خودمانی را در آموزش از جدایی‌های این کتاب است.

کتاب آخر زندگی شهری در کلاس انشا، تألیف سید محمد موسوی است. در این کتاب موضوعات کلی درباره زندگی روزمره یک دانش‌آموز که قابل توصیف و دسترس است بیان شده و در کنار این موضوعات بخش‌های دیگری چون بازی، مطالعه، قلم‌دانشی، آموز، دیدن، تفریح و جهان آفریده‌ها، است. در این کتاب، آموزش و پرورش، به معلمان و دانش‌آموزان، قلم‌دانشی، قلم‌دانشی، موضوعات خوبی است. نویسنده، می‌تواند درباره آنها بنویسد. چالش‌ها و آسایش‌ها بخش ویژه است که در پایین هر صفحه چاپ شده است و در آن تجربیات روزنامه‌نگاران درباره موضوع زندگی بیان شده است. مطالعه و استفاده از مجموعه «در کلاس انشا» در کلاس‌های انشا، در نظر کلاس‌های انشا، می‌صرف به کلاس‌های شاد و زنده قطعاً مؤثر خواهد بود.

سخنرانی ماهانه انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی با موضوع «طرحی جدید در طبقه‌بندی کتابداری و اطلاع‌رسانی» و «ضرورت‌های بازنگری در ذخیره‌سازی اطلاعات با تأکید بر روابط میان رشته‌ای» چهاردهم بهمن ماه در دانشکده علوم دانشگاه تهران برگزار شد.

در این جلسه دکتر غلامرضا فدایی عراقی، هیات علمی گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه تهران درباره طرح طبقه‌بندی دودویی که به تلاقی طراحی کرده و دکتر محمدرضا داروینا، عضو هیات علمی گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی و رئیس دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه فردوسی مشهد سخنرانی کردند که به دلیل اهمیت صحبت‌هایشان، خلاصه‌ای از سخنرانی‌ها در ذیل آمده است:

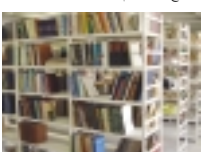
دکتر غلامرضا فدایی عراقی: طرحی جدید در طبقه‌بندی کتابداری و اطلاع‌رسانی

فکر اینکه ما ایرانیان هم، مانند بسیاری کشورها، یک طرح طبقه‌بندی علوم مخصوص خود داشته باشیم، همچنین سال‌ها تدریس درس مرجع که اساس آن بر طبقه‌بندی استوار است، مرا داشت تا در این زمینه مطالعات خود را آغاز کنم. گفتم: کسی که پیش رفته و با پیش‌زمینه‌ای که از مطالعه و بررسی متن قرآن کریم داشتم و دقت در کاربرد کلمات زوج در این کتاب از جمله لیل و نهار، ارض و سماء، شمس و امثال اینها به فکر طرح طبقه‌بندی علوم به شکل دودویی افتادم. فرصت مطالعاتی یک سال و نیمه در

دانشگاه مگ کیل کانادا فرصت مناسبی را برایم پیش آورد تا بیشتر روی این طرح کار کنم و آن را به نتیجه برسانم.

این طرح طبقه‌بندی بر دو محور اصلی متمرکز است:

۱- دودویی (استوار است. شماره مورد نظر برای هر موضوع دودسته آئین اعداد و حروف را در بر می‌گیرد.

اعداد هم در دو دسته زوج و فرد استفاده می‌شوند. در کاربرد حروف سعی شده است تا آنجا که امکان دارد از حروف معنادار و تاحدودی نزدیک به موضوع مورد نظر استفاده شود. به عنوان مثال:

Social Science Library Information Science این طرح طبقه‌بندی، طرحی مثبت‌گرا، جهانی، جامع و کلی‌نگر، منطقی، عاری از هرگونه سوگیری، کاربردمدار، امکان‌سنج و منطبق با کامپیوتر می‌باشد. این طرح، همچنین مانند بسیاری از طرح‌های طبقه‌بندی هماهنگ با یک سرعنوان موضوعی می‌باشد. من برای موضوع کتابداری و اطلاع‌رسانی این طرح مطابق اصطلاح نامه «اسفا» عمل کردم.

طبقه بندی کتابداری و اطلاع رسانی

دکتر محمدرضا داروینا:

ضرورت بازنگری در ذخیره‌سازی اطلاعات با تأکید بر روابط میان رشته‌ای

با توجه به پیش‌فرض حاکم بر طبقه‌بندی علوم سنتی بر اینکه یک رابطه ثابت و همبستگی میان بسیاری از شاخه‌های علوم وجود دارد و از آنجایی که ابزارهای سنتی طبقه‌بندی و ردیابی نیز بر اساس این پیش‌فرض شکل گرفته‌اند، بنابراین با تغییر علوم و دانش در جامعه، طرح طبقه‌بندی نیز باید هماهنگ با آنها حرکت کرده و پیش رود.

استادهای مقاله‌های دوسال اخیر محله‌های علمی و پژوهشی کشور را بر اساس موضوع تقسیم‌بندی کردم. در این تقسیم‌بندی که ۳۳ موضوع علوم انسانی را در بر می‌گرفت، استانداردهای این ۱۳ موضوع نیز بررسی شد. نتیجه به دست آمده حاکی از این امر بود که هر کدام از این ۱۳ رشته علوم انسانی، به تنهایی یا چند رشته دیگر از علوم انسانی یا حتی رشته‌های پزشکی، مهندسی و کشاورزی مرتبط بودند. بنابراین، به میزان بسیار زیادی ارتباط بین علوم و میان‌رشته‌ای بودن دانش و شاخه‌های علوم ثابت شد.

علم نه از دیدگاه موضوعی و نه از دیدگاه جغرافیایی، مرزبندی ندارد و نمی‌توان آن را به دانش یا شاخه علمی خاصی محدود و محصور کرد. ما کتابداران نیز که وظیفه طبقه‌بندی و سازماندهی دانش علوم را به عهده داریم، باید این اصل را در نظر بگیریم که طرح‌های طبقه‌بندی نیز باید هماهنگ با پیشرفت و توسعه علوم و شاخه‌های مختلف آن حرکت و تغییر کند.

نامه ناشران به وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی

ناشران نامه‌ای به احمد مسجدجامعی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و رئیس هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی نوشتند که مسجدجامعی دستور بگیری سریع نامه یاد شده را صادر کرد.

متن نامه ناشران را در ذیل می‌خوانید:

جناب آقای مسجدجامعی وزیر محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی باسلام و احترام، پیر و اعتراض ناشران به «دوره‌جدد تحقیق در خواستی و رویه بی‌سابقه خرید کتاب توسط هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی کشور به عملیات سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی» به درخواست ناشران تهران با حضور آقایان ملک احمدی و قدیم‌زاده استناد کردیم که درخواست تخفیف خارج از عرف موجب زیان ناشران شده و نهایتاً به گران شدن قیمت کتاب می‌انجامد و این به نفع ناشران، کتابخانه‌های عمومی و مراجعان آن نیست. همچنین اظهار داشتیم عدم شفافیت به معنی اعلام نکردن فهرست کتاب‌های منتخب توسط هیأت امنای ناشران موجب کردن ناشران به میانه کتاب با کتاب یا خدمات چاپ یا سازمان چاپ و انتشارات غیر معمول، غیر معقول و غیر اخلاقی است. متأسفانه از این مذاکرات نتیجه‌ای حاصل نشد و هیأت امنای سازمان همچنان بر رویه پیش گرفته اصرار ورزیدند.

لذا ما ناشران انضاکننده این نامه از جنابعالی به عنوان ریاست عالی هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی کشور و سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، می‌خواهیم سازمان‌های یاد شده را به پذیرش درخواست‌های قانونی و مشروع ما موافقت نمایند. درخواست‌های ما به این شرح است:

۱) نتایج انتخاب کتاب توسط گروه کارشناسی هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی کشور به طرز ماهیانه و منظم در نشریه کتاب هفته منتشر شود. ۲) درخواست خرید کتاب‌های منتخب توسط هیأت امنای اعلام کنس و مستقیم با ذکر عنوان، تعداد و میزان تخفیف به هر ناشر اعلام شود. ۳) هیأت امنای حداقل یک تخفیف عرفی بازار کتاب (۳۰ درصد) برای کتاب‌های بزرگسال و ۳۵ درصد برای کتاب‌های کودکان را در رعایت کند. ناشران راه اعمال تخفیف خارج از عرف مجبور نشود. ۴) روش اجرایی میانه کتاب با کتاب و یا خدمات چاپ توسط سازمان چاپ و انتشارات به عنوان عامل اجرایی هیأت امنای تلقی شود. این امر سه‌ماهه اعلام گردد. ۵) مطابق رویه پیش‌نویس، روش خرید کتاب توسط معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که در آن بندهای فوق‌الذکر رعایت می‌شود، نماینده‌ای از سوی ناشران، بدون حق رأی در انتخاب کتاب، بر کار خرید کتاب توسط هیأت امنای نظارت کند. ۶) هیأت امنای فهرستی از کتاب‌های خریداری شده در سال جاری را در نشریه کتاب هفته به اطلاع عموم ناشران برساند.

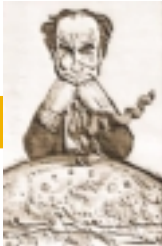
نشر قطره، انتشارات روشنگران و مطالعات زنان، نشر قاصدیه، سرا انتشارات نقش و نگار، انتشارات مروارید، انتشارات نیلوفر، انتشارات فدایی، نشر پیام امروز، انتشارات مازیار، انتشارات قنقوس، شرکت سهامی انتشار، انتشارات آگاه، انتشارات آذردهر، انتشارات خجسته، نشر مرکز، کتاب اختران، کتاب خورشید، کتاب مهتاب، نشر چشمه، نشر ویستا، نشر آبی، انتشارات نگاه، انتشارات کاروان، نشر نی، انتشارات مونی و...

با احترام

نگاه جهانی

کالوینو؛ برای ساخت خویشتن

کالوینو در دهه ۱۹۵۰

کشد. او در «شش یادداشت برای هزاره بعدی» (۱۹۸۸) می‌گوید: «پس از چهل سال داستان نویسی، پس از کشف راههای مختلف و پس از کسب تجارب گوناگون اکنون زمان آن است که تعریفی جامع و کلی از کارم ارائه دهم. خود این تعریف را پیشنهاد می‌کنم: در شیوه کارم همیشه سعی در کاستن وزن داشته‌ام، گوشه‌ایم وزن را کنار بزنم تا گاهی از همه گاهی از اجرام آسمانی، گاهی از شهرها و فراتر از همه سعی کرده‌ام وزن را از ساختار داستان‌ها و زبان کنار بزنم». کالوینو در سبک ادبی‌اش اسطوره و افسانه را به ادبیات رالیستی ترجیح می‌دهد. من همیشه در هر از آن دسته نویسنده گانی باشم که می‌دانند چه می‌خواهند بگویند و تصویری واضح از آنچه باید بگویند در ذهن دارند. در طول زندگی این فکر را در آثارشان پرورش می‌دهند. من بسیار دوست دارم اینکه باشم اما همیشه این‌رباط من بافکار پیچیده‌تر و مسأله‌سازتر از این حرف‌هاست. من همیشه در هر مسأله‌سازتر از این حرف‌هاست. من همیشه در هر مسأله‌سازتر از این حرف‌هاست. من همیشه در هر

چیزی به نقاط قوت و ضعف می‌اندیشم و هر باز تجارم تصویری بسیار پیچیده، بسیار، به همین خاطر است که می‌توانم سال‌ها را بدون انتشار هیچ اثری بگذرانم و در روی پروژه‌هایی کار کنم که پوسته به بحران ختم می‌شوند.»

تعریف او از زمان که با تعریف دیگران تفاوتی ندارد این است: «علاج‌اجوبی وذهنی چندان تفاوتی ندارد این جهان، گم شده... به سمت آغازی درونی در جهان می‌رود... و در بی ساخت خویشانی است.»

کالوینو ۱۹ سپتامبر ۱۹۰۵ را برنوزخوری مغزی درگذشت.

ایتالیا کالوینو، نویسنده ایتالیایی، ۱۹۲۳ در سانتاگولاس وگاس کوبا متولد شد. پدرش کارشناس کشاورزی و مادرش گیاهشناس بود و هر دو در یک مؤسسه تحقیقات کشاورزی مشغول به کار بودند. پدرش نیز فلورانتی کالوینو بود که بعدها زمین‌شناس مشهوری شد. پدر و مادرش دوست داشتند ایتالیا نیز همچون برادر راو علم در پیش بگیرد اما او جهان وازکان را برگزید. در جوانی به همراه خانواده به موطن اجدادی‌اش، ایتالیا رفت و حدود ۲۰ سال را در استان رم گذراند. پس از ترمیمی طولانی در انتخاب میراث با «تورین» سرانجام تورین را برگزید و به آنجا رفت هر چند، خود تورین را شهری «جدیدی اما غشایی» توصیف کرده است. در سال ۱۹۴۷ با پایان‌نامه‌ای در مورد چوچوف کره‌ای نویسنده و مان کل نارنکی از دانشگاه تورین فارغ‌التحصیل و وارد عرصه روزنامه‌نگاری شد. از ۱۹۴۸ تا ۱۹۸۲ نیز برای انتشاراتی ایتالی کار می‌کرد وهمان جا با آلیویوتینی نخستین رمانش، راهی به آشنایی

عشقتان‌ها در ۱۹۷۷ نوشته شد و در آن به شیوه‌ای نورالیستی به توصیف جنبش مقاومت از نگاه سوسی جوان پرداخت. این اثر به خاطر گزارش‌های اسطوره‌ای روایتش بسیار مورد توجه قرار گرفت، «تکنیک شگفتی شده که در ۱۹۵۲ منتشر شد نمایانگر گسست کالوینو از مضامین معمولش در ارتباط با جابرب جنگ بود.» رمان ماجراجوی مرعی است که در جنگ‌های صلیبی دوره‌ی می شود. انتشار این کتاب مجادلات رنالیستی از سوی حزب کمونیست

روش روایتش

راوی مورچه آرژانتینی، توصیف می‌کند جطور با گفته‌های عمو آگوستو خام شده و دست زن و پسر هیچ‌نوازش را گرفته و به منطقه‌ای تازه نقل مکان کرده است. آنان خانه ساده و مغفولی اجاره می‌کنند و راوی امیدوار است بزودی سر یک کار روزمردود. اما گفته‌های آنها را مورچه‌ها به هم می‌ریزند. آن خانه محله آن شهر مورچه‌زده است. مورچه‌ها همه جا رول می‌خورند. بدون اینکه کسی دقیقاً بداند چگونه می‌توان با آنها مقابله کرد. راوی آرام آدمی پدیده‌ای تازه علم ظاهرشان با مورچه‌ها شکل جدی دارد و این هموستی را پذیرفته‌اند. او هم در پایان قصه کمابیش نظری همچون دیگران پیدا می‌کند.

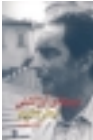
این طرح ساده با تغییرات کوچکی می‌تواند طرح دو قصه دیگر مجموعه مورچه آرژانتینی یعنی همه درده و ناظر هم باشد. نقش مورچه‌ها در قصه دوم به آلودگی هوا سپرده شده و در داستان پایانی به جماعتی الخلف معویب و هر سه این قصه‌ها، داستان یک تازه وارد است. (راوی مورچه آرژانتینی و مرد دوازده به نازه‌های شان نقل مکان کرده‌اند و امریکوی قصه آمریزاره وارد داستان گرفتارگوستو که اول ماجرا فکر می‌کند باید اوضاعی را سامان دهد لیدیا کردن شکل در قصه اول، انتشار جمله آلابی در قصه دوم و برگزیری انتحیاتی سلم در آخری) اما بعد می‌فهمد کتف مطلق که دو دیگر آن است. معطلی خرنده دیگری پنهان شده مورچه‌ها، آلودگی، نارضایتی‌خلفه‌ها، اول به مقابله برمی‌خیزد. بعد وقتی می‌بند توان این مازده را ندارد و دیگران نولیحا شرایط موجود را تأیید می‌کنند. او هم سعی می‌کند به خودش بقولاند که این وضعیت نه تنها بحرانی نیست که حتی می‌تواند دلچسب باشد.

مجادلات پایانی هر سه قصه سازه‌انه است و کمابیش در سنجایش همان وضعیتنی که شخصیت ماجرا را پیش‌تر نوح داده بود و کالوینو نشان می‌دهد که جطور ضعف بشر حقایق را از رویه جلوه می‌دهد.

حقیقت روبه‌روی راوی مورچه آرژانتینی با راه حل دیگری که بیشتر از این می‌تواند راز سرگذشته‌اند. نظر رمانتیک راوی، ابتدا می‌رود سراغ یکی از همسایه‌ها، نوح میسانل زینودو و وقتی راه چاره را از آنان می‌پرسد، «منازعه روزینودو بلندتر آرایش خمبند، راه چاره، هاهاها... راه چاره سراغ دارم» به یکی، که بیست تا صد تا، یکی، ها، ها، ها، یکی از یکی بپرهز.

راه چاره، آنها همیشه بازی است. صد دوچین کازتون و فوطی حاوی مواد شیمیایی دارند و طی ۲۰ سال اخیر هر باز ترکیب تصادفی از آنها را به صورت‌های مختلف روی مورچه‌ها امتحان کرده‌اند. که البته هیچ کدام جواب نداده، تنها

مورچه‌ها و آدم‌ها درباره مورچه آرژانتینی

مورچه‌ها و آدم‌ها

کاری که توانسته بودند بکنند این بود که راهبهای خاصی را برای مورچه‌ها ساختند و آنها به سمت دیگری فرستادند. آنها را برسانند یا جلوی پیشروی‌شان را بگیرند، با این حال آنها به هیچ عنوان نواحت نینسند و حتی از خارچه تجربه هر کدام از این محلول‌های شیمیایی، خنده‌شان می‌گردد.

راوی سراغ همسایه دیگری‌شان می‌رود، کاپیتان، مردی که تمام زندگی‌اش شده شکار مورچه، آن هم با روش‌های عجیب و اختراعات

عرب خردش، «سیم آردگی که وقتی از مورچه پر می‌شد، به یک تاروی وصل می‌شد و تعداد زیادی را برای می‌کنند. سندان‌ها و چکش‌هایی که روش‌شان عمل ریخته شده و وقتی که ذری‌رها می‌شد آنها به همدگر می‌چسبند و همه مورچه‌های پیششان راه می‌گردند» کاپیتان بالای سر این دستگاه‌ها ایستاد و تعداد مورچه‌های معدم را داده تانه می‌شمارد. راوی در می‌یابد قطعاً راه حل

ماجرا این تست که کارکنی از وسایل بنشیند و همه زندگی‌اش را تمام کاپیتان صرف پر کردن کبسه گونی از نمش مورچه کند.

او به یاد عمو آگوستو می‌افتد و اینکه او چطور این مشکل را حل کرده‌بعد یاد شخصیت رند و شوخ و کلفی‌مسنگ او می‌افتد و تازه می‌فهمد این مسأله نباید برای عمو آگوستو هیچ وقت مشکلی بوده باشد.

و دختر کافه بی در مورد راه‌حلی می‌پرسد. پاسخ او هولناک‌است، «دختر شانه‌هایش را بالا نداشت. من نیگ که بزرگ شده چرا از مورچه پرسیدم»

راوی لکش است، معیور نیودم مدام بنویسم واری، مستأصل می‌شود. دختر جوانی که از بچگی در این وضعیت بزرگ شده هیچ تصویری از بحران ندارد و به نظرش همه چیز طبیعی است.

راوی و زینش شد آخر سراغ پسرزن ثروتمند صاحبخانه می‌روند. زنی تنها در خانه‌ای بزرگ و تاریک که خنزیروز آویزان از در دیوارش... او را پیش از هر کس به خانم هویناش می‌کند.

او در حالی که حرکت مورچه‌ها را پس تاریکی و آویزه‌های سنگین

در دیوارپنهان کرده، اساساً وجود این موجودات را در خانه خودش انکار می‌کند.

مورچه‌ها سرگرمی طریاک خانواده روزینودو هستند و شغل جدی کاپیتان، عموآگوستو توجهی به آنها ندارد. عده‌ای نصح این حشرات را طبیعی قلمداد می‌کنند و گروهی دیگری سعی در فراموشی ماجرا دارند. برخی هم هستند که با

انکار وجود آنها، خودشان را احماس کرده‌اند.

راوی طی بحران سرچشمه، تصمیم می‌گیرد عموآگوستو و نقاش جطور در چنین وضعیتی کشت می‌برند؟ او وقتی می‌دهد، این‌ها نمودگرند و زندگی‌در جهانی از اتفاقات و ماجراجوی بزرگ‌راهی است که با آن خودشان را از آزادی

ترجیح‌الکثیر دور نگه دارند.

در این میان شخصیت دیگری هم هست که مردم او را امرده مورچه‌ای لقب داده‌اند. کسی که ظاهراً از طرف شرکعی به خانه‌ها سر می‌زند و برای نابودی مورچه‌ها، نته‌هایی را اینجا و آنجا می‌گذارد.

همه اعلانی مورچه‌ها را پرواز می‌کنند. جانب اینجاست که همین مردم عظیم بدبینی‌شان نسبت به مردم مورچه‌ای، باز هر سه شیه او را در خانه خود می‌پزند.

زنان همسایه، از راوی را علیه مردم مورچه‌ای می‌شویند. اما لحظه روبه‌رویی آن دو که می‌رسد، همه جا می‌زنند و او پشت پنجره‌های نیمه‌باز دعوی آنها را نشان می‌کنند. می‌توان حدس زد این بازی مویز آنها با هر تازهِ وارده است.

زنان شوکه می‌کنند، «مورچه‌ها دارند را زنده زنده می‌خورند... مورچه‌ها توی رختخواب هستند، توی ظرف‌ها، هر روز و هر شب مورچه‌ها را می‌بینم. ما چیز کمی برای سر کردن مورچه‌ها داریم...»

آنها ناراضی اند چون چیزی کمی برای سیرکردن مورچه‌ها دارند. ایمنی برایشان تسخّل است که تا چار به سیر کردن مورچه‌ها بماند. راوی، آخر قصه، می‌آنگه به راه حلی رسیده باشد به همزه همحضرت سرب می‌ساحل می‌زند.

او بالاخره تسلیم حش و حال تکامله مردم این سرزمین شده، بی‌خیال دودس جنون آمیزی که هنوز گریختن را رها کرده شروع می‌کند به توصیف صدف‌ها، ماهی‌ها و امواج.

مورچه آرژانتینی قصه‌ای خواننی است و سخت فراموش‌پذیع خیلی از ما وضعیت تلقیف آمیز آدم‌هایی که از چیزهایی دفعگردند که بدون آنها نمی‌توانند زندگی کنند.

یادداشت

رسول جعفریان

اولین نوشته‌ها درباره امام حسین(ع)

کفن و نوشتن درباره امام حسین(ع) و آنچه در کربلا بر وی، خاندان و اصحابش گذشت، کاری پس سهل و ممتنع از چنانکه از یک سو درباری از اطلاعات و اخبار من استیوار ماست که می‌توانیم و باید از آنها بهره ببریم؛ و از سوی دیگر آنچه شدن اخبار سره و نامروده به غیراتی واقعی و دانسانی درودت تاریخی کربلا علی‌قلم تاریخ پندان بالا گرفته است که نوشتن و سخن را سخت دشوار می‌کند.

براستی، آیا می‌توان عظمت حسین(ع) و بزرگی منزلت و جایگاه آن امام و حماسه جوانان کربلا را بر اساس همین روایات و اخبار به دست آورد؟ پاسخ به این پرسش دشوار است. حقیقت آن است که نتایج هر باز که در این باره می‌اندیشد، با چیزی می‌گردد و می‌نویسد، احساس می‌کند، نوشته‌اش است حق مطلب را آنچنان که باید و شاید دربرایه این حماسه جاودانه تاریخ داد کند.

افزون براینها، دامنه نهفت عاشورا، از شروع ماجرا تا عصر عاشورا و از آنجا تا پیداعها و انارش، چندان گسترده است که هر چه در این باره گفته آید و نوشته شود، باز در برابر آن درباری بیکران، اندکی پستی نیست. به همین دلیل، همچنان جای سخن گفتن و تحقیق و تأمل در آن واقعه بازمی‌آید. در این صورت نوشتن درباره امام حسین(ع) هیچ‌گاه تکراری نیست. از این رو هر چه نوشته یا گفته شود، باز جای صاحت جلی خالی است. درباره این حادثه که امری قدسی و فرازمینی است، هر زمان باید نوشتن و با راقصیر مجدد کرد.آن هم با قلمی تازه، با تأمل بیشتر و با درس‌های نو برای مخاطبان نو. می‌بویزد روزگار ما که از یک سو سوخت می‌زند شامت عاشورا هشتم و از سوی دیگر، بسیاری از منابع کهن تازه نشانده می‌یابد و جای پژوهش بیشتر را هموار می‌کند. در این قلم‌های اصیل می‌بویزد که می‌توان بااستاد کلی بر آنها به بررسی دیدگاه کربلا پرداخت. هیچ مورد وجود دارد که قلم را نوسه‌است. این پنج مورد مربوط به قرن دوم تا اولی قرن چهارم هجری است. در قرون بعد آنچه نگاشته شد، منهای مطالبی که به نوعی از این پنج مأخذ گرفته شد، همان‌ها نیز تاز به بررسی و نقد دارند. دشوار می‌تواند به عنوان منبع و مأخذ اولیه به حساب آید. این پنج منبع عبارتند از:مقل‌الحسین(ع)بومصنف، ابن سعد، بلاذری، جوزی و ابن اطمین. در این میان آنچه قبری و تاریخ مفید در الآراء و الآرائح استنبهی در مقل‌الطائیف آورده‌اند، غیر از گفته‌ها و تردیجات است. همین طرز آنچه مورخانی در مقل‌الحسین(ع)آورده به‌طور عمده برگرفته از فوج این اطمین است.

پیش از آن، لازم است اشاره کنیم که چندین مقل کهن وجود داشته که امروزه خبری از آنها در دست نیست. از این جمله مقل‌الحسین(ع)محمدبن عمر(م ۲۰۴م) که ۲۸۹ است که ابن ندیم و یاقوت حموی از آن یاد کرده‌اند. کتاب دیگر با عنوان مقل‌الحسین (ع) از ابومعمر بن مثنی (م ۲۸۹) است که کتابی با این عنوان داشته و بر دست ابن طاهر (م ۳۶۶) بوده‌است. کتاب دیگر با عنوان مقل‌الحسین(ع) از عمر بن مزاحم مرقی (م ۳۱۲) صاحب کتاب واقعه صفین، قلم ندیم و نجاشی از این کتاب یاد کرده‌اند. ابوسعید قاسم بن سلام هروی (م ۳۳۲) هم کتابی با عنوان مقل‌الحسین(ع)داشته‌است. ابوالحسن علی بن محمد مدائنی (م ۳۳۵-۳۲۲) کتابی با عنوان مقل‌الحسین(ع)داشته است که ابن شهر آشوب از آن یاد کرده‌است. عبدالله بن محمد معروف بن ابی الدننا (م ۳۸۸) نویسنده آثار متعدد از جمله مقل‌علی بن ابی طالب(ع) که به چاپ رسیده، کتابی با عنوان مقل‌الحسین(ع)داشته‌است. یعقوبی که در کتاب تاریخ علوی مضمونحات لدکی به جریان عاشورا اختصاص داده کتابی مستقل با عنوان مقل‌الحسین(ع) داشته‌است. ابوعبدالله محمدبن زکریا الغلابی (م ۳۹۸) که کتاب الحلی و وی یافت شده و به چاپ رسیده، کتابی با عنوان مقل‌الحسین(ع) داشته‌است و ابوالقاسم عبدالله بن محمد بن شامشاه یغوی بغدادی (م ۳۷۷) کتابی با عنوان مقل‌الحسین(ع) داشته‌است.

باز این چه شورش است ...

کفن و نوشتن درباره امام حسین(ع) و آنچه در کربلا بر وی، خاندان و اصحابش گذشت، کاری پس سهل و ممتنع از چنانکه از یک سو درباری از اطلاعات و اخبار من استیوار ماست که می‌توانیم و باید از آنها بهره ببریم؛ و از سوی دیگر آنچه شدن اخبار سره و نامروده به غیراتی واقعی و دانسانی درودت تاریخی کربلا علی‌قلم تاریخ پندان بالا گرفته است که نوشتن و سخن را سخت دشوار می‌کند.

براستی، آیا می‌توان عظمت حسین(ع) و بزرگی منزلت و جایگاه آن امام و حماسه جوانان کربلا را بر اساس همین روایات و اخبار به دست آورد؟ پاسخ به این پرسش دشوار است. حقیقت آن است که نتایج هر باز که در این باره می‌اندیشد، با چیزی می‌گردد و می‌نویسد، احساس می‌کند، نوشته‌اش است حق مطلب را آنچنان که باید و شاید دربرایه این حماسه جاودانه تاریخ داد کند.

افزون براینها، دامنه نهفت عاشورا، از شروع ماجرا تا عصر عاشورا و از آنجا تا پیداعها و انارش، چندان گسترده است که هر چه در این باره گفته آید و نوشته شود، باز در برابر آن درباری بیکران، اندکی پستی نیست. به همین دلیل، همچنان جای سخن گفتن و تحقیق و تأمل در آن واقعه بازمی‌آید. در این صورت نوشتن درباره امام حسین(ع) هیچ‌گاه تکراری نیست. از این رو هر چه نوشته یا گفته شود، باز جای صاحت جلی خالی است. درباره این حادثه که امری قدسی و فرازمینی است، هر زمان باید نوشتن و با راقصیر مجدد کرد.آن هم با قلمی تازه، با تأمل بیشتر و با درس‌های نو برای مخاطبان نو. می‌بویزد روزگار ما که از یک سو سوخت می‌زند شامت عاشورا هشتم و از سوی دیگر، بسیاری از منابع کهن تازه نشانده می‌یابد و جای پژوهش بیشتر را هموار می‌کند. در این قلم‌های اصیل می‌بویزد که می‌توان بااستاد کلی بر آنها به بررسی دیدگاه کربلا پرداخت. هیچ مورد وجود دارد که قلم را نوسه‌است. این پنج مورد مربوط به قرن دوم تا اولی قرن چهارم هجری است. در قرون بعد آنچه نگاشته شد، منهای مطالبی که به نوعی از این پنج مأخذ گرفته شد، همان‌ها نیز تاز به بررسی و نقد دارند. دشوار می‌تواند به عنوان منبع و مأخذ اولیه به حساب آید. این پنج منبع عبارتند از:مقل‌الحسین(ع)بومصنف، ابن سعد، بلاذری، جوزی و ابن اطمین. در این میان آنچه قبری و تاریخ مفید در الآراء و الآرائح استنبهی در مقل‌الطائیف آورده‌اند، غیر از گفته‌ها و تردیجات است. همین طرز آنچه مورخانی در مقل‌الحسین(ع)آورده به‌طور عمده برگرفته از فوج این اطمین است.

پیش از آن، لازم است اشاره کنیم که چندین مقل کهن وجود داشته که امروزه خبری از آنها در دست نیست. از این جمله مقل‌الحسین(ع)محمدبن عمر(م ۲۰۴م) که ۲۸۹ است که ابن ندیم و یاقوت حموی از آن یاد کرده‌اند. کتاب دیگر با عنوان مقل‌الحسین (ع) از ابومعمر بن مثنی (م ۲۸۹) است که کتابی با این عنوان داشته و بر دست ابن طاهر (م ۳۶۶) بوده‌است. کتاب دیگر با عنوان مقل‌الحسین(ع) از عمر بن مزاحم مرقی (م ۳۱۲) صاحب کتاب واقعه صفین، قلم ندیم و نجاشی از این کتاب یاد کرده‌اند. ابوسعید قاسم بن سلام هروی (م ۳۳۲) هم کتابی با عنوان مقل‌الحسین(ع)داشته‌است. ابوالحسن علی بن محمد مدائنی (م ۳۳۵-۳۲۲) کتابی با عنوان مقل‌الحسین(ع)داشته است که ابن شهر آشوب از آن یاد کرده‌است. عبدالله بن محمد معروف بن ابی الدننا (م ۳۸۸) نویسنده آثار متعدد از جمله مقل‌علی بن ابی طالب(ع) که به چاپ رسیده، کتابی با عنوان مقل‌الحسین(ع)داشته‌است. یعقوبی که در کتاب تاریخ علوی مضمونحات لدکی به جریان عاشورا اختصاص داده کتابی مستقل با عنوان مقل‌الحسین(ع) داشته‌است. ابوعبدالله محمدبن زکریا الغلابی (م ۳۹۸) که کتاب الحلی و وی یافت شده و به چاپ رسیده، کتابی با عنوان مقل‌الحسین(ع) داشته‌است و ابوالقاسم عبدالله بن محمد بن شامشاه یغوی بغدادی (م ۳۷۷) کتابی با عنوان مقل‌الحسین(ع) داشته‌است.

پس سهل و ممتنع از چنانکه از یک سو درباری از اطلاعات و اخبار من استیوار ماست که می‌توانیم و باید از آنها بهره ببریم؛ و از سوی دیگر آنچه شدن اخبار سره و نامروده به غیراتی واقعی و دانسانی درودت تاریخی کربلا علی‌قلم تاریخ پندان بالا گرفته است که نوشتن و سخن را سخت دشوار می‌کند.

براستی، آیا می‌توان عظمت حسین(ع) و بزرگی منزلت و جایگاه آن امام و حماسه جوانان کربلا را بر اساس همین روایات و اخبار به دست آورد؟ پاسخ به این پرسش دشوار است. حقیقت آن است که نتایج هر باز که در این باره می‌اندیشد، با چیزی می‌گردد و می‌نویسد، احساس می‌کند، نوشته‌اش است حق مطلب را آنچنان که باید و شاید دربرایه این حماسه جاودانه تاریخ داد کند.

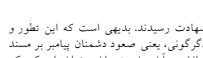
افزون براینها، دامنه نهفت عاشورا، از شروع ماجرا تا عصر عاشورا و از آنجا تا پیداعها و انارش، چندان گسترده است که هر چه در این باره گفته آید و نوشته شود، باز در برابر آن درباری بیکران، اندکی پستی نیست. به همین دلیل، همچنان جای سخن گفتن و تحقیق و تأمل در آن واقعه بازمی‌آید. در این صورت نوشتن درباره امام حسین(ع) هیچ‌گاه تکراری نیست. از این رو هر چه نوشته یا گفته شود، باز جای صاحت جلی خالی است.

درباره این حادثه که امری قدسی و فرازمینی است، هر زمان باید نوشتن و با راقصیر مجدد کرد.آن هم با قلمی تازه، با تأمل بیشتر و با درس‌های نو برای مخاطبان نو. می‌بویزد روزگار ما که از یک سو سوخت می‌زند شامت عاشورا هشتم و از سوی دیگر، بسیاری از منابع کهن تازه نشانده می‌یابد و جای پژوهش بیشتر را هموار می‌کند. در این قلم‌های اصیل می‌بویزد که می‌توان بااستاد کلی بر آنها به بررسی دیدگاه کربلا پرداخت. هیچ مورد وجود دارد که قلم را نوسه‌است. این پنج مورد مربوط به قرن دوم تا اولی قرن چهارم هجری است. در قرون بعد آنچه نگاشته شد، منهای مطالبی که به نوعی از این پنج مأخذ گرفته شد، همان‌ها نیز تاز به بررسی و نقد دارند. دشوار می‌تواند به عنوان منبع و مأخذ اولیه به حساب آید. این پنج منبع عبارتند از:مقل‌الحسین(ع)بومصنف، ابن سعد، بلاذری، جوزی و ابن اطمین. در این میان آنچه قبری و تاریخ مفید در الآراء و الآرائح استنبهی در مقل‌الطائیف آورده‌اند، غیر از گفته‌ها و تردیجات است. همین طرز آنچه مورخانی در مقل‌الحسین(ع)آورده به‌طور عمده برگرفته از فوج این اطمین است.

ریشه‌های قیام کربلا

در گفت وگو با دکتر غلامحسین زرگری نژاد، مؤلف و پژوهشگر تاریخ

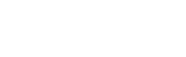
اهمیت قیام امام حسین(ع) علیه نظام اموی و شکستش از این حادثه تلخ و تلخ، یعنی قتل عام خاندان پیامبر در فاصله اندکی پس از رحلت رسول اسلام، آن هم به دست خاندانی که در عصر حیات پیامبر کینه‌توزترین خاندان پادایات نبوی بودند و کسی بعد به نام دفاع از ابن محمدی(ص) و خلیفه مسلمین، به قتل امام حسین(ع) و اهل بیت پیامبر اسلام پرداختند، باعث شد تا از دیرباز توسلندگان شیعی و اهل سنت و حتی در قرون اخیر، شریقی شناسان و اسلام‌شناسان غربی به بررسی این حادثه مهم تاریخ صدر اسلام توجهی چندی نشان داده، در ترجمه ایجاد مختلف آن سیاسی فراوانی به کار بندند و آثار و نوشته‌های گوناگونی تألیف کنند.

دکتر غلامحسین زرگری نژاد، استاد دانشگاه تهران و مدیر گروه تاریخ این دانشگاه، به تازگی پژوهشی جامع و مفیق را در زمینه نهفت امام حسین(ع) و قیام کربلا به انجام رسانده و منتشر ساخته است.

شهرستان جعفریه است و وی پس از طی مراحل تحصیلاتی و اخذ درجه دکترا در تاریخ ایران، به عضویت هیأت علمی تدریس در دانشگاه تهران درآمد و ضمن تدریس به تألیف و تصحیح آثار تاریخی پرداخت از جمله آثار چاپ شده وی می‌توان کتاب‌های رسالت مشروطیت، خاطرات امیراحمدی، رسالت سیاسی دوره قاجار، تاریخ صدر اسلام، تصحیح تاریخ احمدشاهی (تاریخ اولین فرمانروایی افغانستان) و تصحیح معاصر السلطانه اشاره کرد

دکتر زرگری نژاد همچنین مشغول آماده سازی چند اثر مهم برای انتشار است، روزشمار تفصیلی تاریخ معاصر ایران در پنج جلد، تاریخ دوازدهمین از خلاصی شیرازی در دو جلد، تاریخ جهان از از محمدصادق قایم نگار مرزی، جلد دوم رسالت مشروطیت رسالت سیاسی صدر قاجار در سه جلد، جلد دوم تاریخ صدر اسلام با عنوان عصر خلافت و تاریخ تحلیلی اسلام، کتاب جدید الانشایشان نهفت امام حسین(ع) و قیام کربلا گفت وگو کرده ایم.

از نظر تاریخی، ریشه‌های قیام عاشورا را در چه می‌دانید؟
چنانکه از تئوریک اولیه کتاب پیامدست، بخش نخست کتاب نهفت امام حسین(ع) و قیام کربلا، جلی است با عنوان «ریشه‌های تاریخی قیام» این بخش که حدود یک سوم مساحت مختلف کتاب را در بر گرفته است، ناظر به وارسی ژرفایی و ریشه‌یابی تاریخی حادثه‌ای حیرت‌انگیز در تاریخ صدری اسلام است. حادثه‌ای که در جریان آن امام حسین(ع) یعنی نژاده پیامبر و پاران وفادارش که استنبر از ایمان و وفاداری به خود و مشیت با شرکت بودند، به فرمان مرید و که از سلاله سرسخت‌ترین دشمنان توحید بود و اینک بر مسند دفاع از توحید نشسته بود، به

کفن و نوشتن درباره امام حسین(ع) و آنچه در کربلا بر وی، خاندان و اصحابش گذشت، کاری پس سهل و ممتنع از چنانکه از یک سو درباری از اطلاعات و اخبار من استیوار ماست که می‌توانیم و باید از آنها بهره ببریم؛ و از سوی دیگر آنچه شدن اخبار سره و نامروده به غیراتی واقعی و دانسانی درودت تاریخی کربلا علی‌قلم تاریخ پندان بالا گرفته است که نوشتن و سخن را سخت دشوار می‌کند.

براستی، آیا می‌توان عظمت حسین(ع) و بزرگی منزلت و جایگاه آن امام و حماسه جوانان کربلا را بر اساس همین روایات و اخبار به دست آورد؟ پاسخ به این پرسش دشوار است. حقیقت آن است که نتایج هر باز که در این باره می‌اندیشد، با چیزی می‌گردد و می‌نویسد، احساس می‌کند، نوشته‌اش است حق مطلب را آنچنان که باید و شاید دربرایه این حماسه جاودانه تاریخ داد کند.

افزون براینها، دامنه نهفت عاشورا، از شروع ماجرا تا عصر عاشورا و از آنجا تا پیداعها و انارش، چندان گسترده است که هر چه در این باره گفته آید و نوشته شود، باز در برابر آن درباری بیکران، اندکی پستی نیست. به همین دلیل، همچنان جای سخن گفتن و تحقیق و تأمل در آن واقعه بازمی‌آید. در این صورت نوشتن درباره امام حسین(ع) هیچ‌گاه تکراری نیست. از این رو هر چه نوشته یا گفته شود، باز جای صاحت جلی خالی است. درباره این حادثه که امری قدسی و فرازمینی است، هر زمان باید نوشتن و با راقصیر مجدد کرد.آن هم با قلمی تازه، با تأمل بیشتر و با درس‌های نو برای مخاطبان نو. می‌بویزد روزگار ما که از یک سو سوخت می‌زند شامت عاشورا هشتم و از سوی دیگر، بسیاری از منابع کهن تازه نشانده می‌یابد و جای پژوهش بیشتر را هموار می‌کند. در این قلم‌های اصیل می‌بویزد که می‌توان بااستاد کلی بر آنها به بررسی دیدگاه کربلا پرداخت. هیچ مورد وجود دارد که قلم را نوسه‌است. این پنج مورد مربوط به قرن دوم تا اولی قرن چهارم هجری است. در قرون بعد آنچه نگاشته شد، منهای مطالبی که به نوعی از این پنج مأخذ گرفته شد، همان‌ها نیز تاز به بررسی و نقد دارند. دشوار می‌تواند به عنوان منبع و مأخذ اولیه به حساب آید. این پنج منبع عبارتند از:مقل‌الحسین(ع)بومصنف، ابن سعد، بلاذری، جوزی و ابن اطمین. در این میان آنچه قبری و تاریخ مفید در الآراء و الآرائح استنبهی در مقل‌الطائیف آورده‌اند، غیر از گفته‌ها و تردیجات است. همین طرز آنچه مورخانی در مقل‌الحسین(ع)آورده به‌طور عمده برگرفته از فوج این اطمین است.

پس سهل و ممتنع از چنانکه از یک سو درباری از اطلاعات و اخبار من استیوار ماست که می‌توانیم و باید از آنها بهره ببریم؛ و از سوی دیگر آنچه شدن اخبار سره و نامروده به غیراتی واقعی و دانسانی درودت تاریخی کربلا علی‌قلم تاریخ پندان بالا گرفته است که نوشتن و سخن را سخت دشوار می‌کند.

براستی، آیا می‌توان عظمت حسین(ع) و بزرگی منزلت و جایگاه آن امام و حماسه جوانان کربلا را بر اساس همین روایات و اخبار به دست آورد؟ پاسخ به این پرسش دشوار است. حقیقت آن است که نتایج هر باز که در این باره می‌اندیشد، با چیزی می‌گردد و می‌نویسد، احساس می‌کند، نوشته‌اش است حق مطلب را آنچنان که باید و شاید دربرایه این حماسه جاودانه تاریخ داد کند.

افزون براینها، دامنه نهفت عاشورا، از شروع ماجرا تا عصر عاشورا و از آنجا تا پیداعها و انارش، چندان گسترده است که هر چه در این باره گفته آید و نوشته شود، باز در برابر آن درباری بیکران، اندکی پستی نیست. به همین دلیل، همچنان جای سخن گفتن و تحقیق و تأمل در آن واقعه بازمی‌آید. در این صورت نوشتن درباره امام حسین(ع) هیچ‌گاه تکراری نیست. از این رو هر چه نوشته یا گفته شود، باز جای صاحت جلی خالی است. درباره این حادثه که امری قدسی و فرازمینی است، هر زمان باید نوشتن و با راقصیر مجدد کرد.آن هم با قلمی تازه، با تأمل بیشتر و با درس‌های نو برای مخاطبان نو. می‌بویزد روزگار ما که از یک سو سوخت می‌زند شامت عاشورا هشتم و از سوی دیگر، بسیاری از منابع کهن تازه نشانده می‌یابد و جای پژوهش بیشتر را هموار می‌کند. در این قلم‌های اصیل می‌بویزد که می‌توان بااستاد کلی بر آنها به بررسی دیدگاه کربلا پرداخت. هیچ مورد وجود دارد که قلم را نوسه‌است. این پنج مورد مربوط به قرن دوم تا اولی قرن چهارم هجری است. در قرون بعد آنچه نگاشته شد، منهای مطالبی که به نوعی از این پنج مأخذ گرفته شد، همان‌ها نیز تاز به بررسی و نقد دارند. دشوار می‌تواند به عنوان منبع و مأخذ اولیه به حساب آید. این پنج منبع عبارتند از:مقل‌الحسین(ع)بومصنف، ابن سعد، بلاذری، جوزی و ابن اطمین. در این میان آنچه قبری و تاریخ مفید در الآراء و الآرائح استنبهی در مقل‌الطائیف آورده‌اند، غیر از گفته‌ها و تردیجات است. همین طرز آنچه مورخانی در مقل‌الحسین(ع)آورده به‌طور عمده برگرفته از فوج این اطمین است.

پس سهل و ممتنع از چنانکه از یک سو درباری از اطلاعات و اخبار من استیوار ماست که می‌توانیم و باید از آنها بهره ببریم؛ و از سوی دیگر آنچه شدن اخبار سره و نامروده به غیراتی واقعی و دانسانی درودت تاریخی کربلا علی‌قلم تاریخ پندان بالا گرفته است که نوشتن و سخن را سخت دشوار می‌کند.

براستی، آیا می‌توان عظمت حسین(ع) و بزرگی منزلت و جایگاه آن امام و حماسه جوانان کربلا را بر اساس همین روایات و اخبار به دست آورد؟ پاسخ به این پرسش دشوار است. حقیقت آن است که نتایج هر باز که در این باره می‌اندیشد، با چیزی می‌گردد و می‌نویسد، احساس می‌کند، نوشته‌اش است حق مطلب را آنچنان که باید و شاید دربرایه این حماسه جاودانه تاریخ داد کند.

پس سهل و ممتنع از چنانکه از یک سو درباری از اطلاعات و اخبار من استیوار ماست که می‌توانیم و باید از آنها بهره ببریم؛ و از سوی دیگر آنچه شدن اخبار سره و نامروده به غیراتی واقعی و دانسانی درودت تاریخی کربلا علی‌قلم تاریخ پندان بالا گرفته است که نوشتن و سخن را سخت دشوار می‌کند.

براستی، آیا می‌توان عظمت حسین(ع) و بزرگی منزلت و جایگاه آن امام و حماسه جوانان کربلا را بر اساس همین روایات و اخبار به دست آورد؟ پاسخ به این پرسش دشوار است. حقیقت آن است که نتایج هر باز که در این باره می‌اندیشد، با چیزی می‌گردد و می‌نویسد، احساس می‌کند، نوشته‌اش است حق مطلب را آنچنان که باید و شاید دربرایه این حماسه جاودانه تاریخ داد کند.

تفاوت ویژه

امیرحسین شرافت

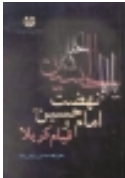
پیامبر به مکه و هراس حاکم این شهر، با صلابت تمام وارد میدان شد و مکان را به ضرورت حمایت از خلافت خلیفه اول دعوت کرد. سوال جدی این است که سهیل که جنبد قبل، در ماجرای صلح حدیبیه با سرسختی تمام بسم الله الرحمن الرحیم و محمد رسول الله در متن صلح نامه اصرار ورزیده بود چرا اینک در شرایطی که غالب اعراب علیه دولت مدینه بها خاسته بودند، با این شدت و جدت به حمایت از دستگاه خلافت اقدام می‌کرد؟

کوتاه سخن آنکه قریش، بخصوص بنی امیه نیک دریافتند که با دفاع از دستگاه خلافت و بهره گرفتن از منافذ مطبوعه آن خواهند توانست تا با سرعت اقتدار از دست رفته را با باز یابند یعنی در همان فرصتی که با جانشینی علی(ع)میسر نبود. در بحث از ریشه‌های تاریخی قیام امام حسین(ع)، با تفصیل بیشتر از شرایط زمینه‌هایی که موجب جنگ‌های رده (جنگ‌های که با دو من با سنده کردن ارتداد، به این نام شهرت یافت ولی در واقعیت جنگ‌های بود علیه مخالفان خلافت و روند تجدید حیات قریش)گردید سخن گفته‌ام. بنابراین در اینجا به همین اشاره کوتاه بسنده می‌کنم.

به نظر شما شالوده‌ها و ریشه‌ها و زیرساخت‌هایی که هم سبب‌ساز صمود به قدرت امویان شد و هم خالق قاجمه کربلا، چه بود؟

ظهور اشرافیت جدید و طیف ثروت اندوز و دنیا طلب، از مهم‌ترین عوامل به قدرت رسیدن امویان و حاکمه کربلا بود. در تلاشی فشرده، این طیفه اگر چه در دوره خلیفه سوم جغلیز یافتند و هیچ مانع و رادعی به استیصال حیات و زاد و ولد پدیدانند، اما به واقع میسرول دوره فترحات بودند و حاصل سیاست اقتصادی عصر خلیفه دوم، سیاستی که پایه و اساس آن را به خلاف عصر تیره، تقسیم ثروت بر بنیاد سبقت تشکیل می‌داد، درست است که خلیفه دوم خود مرید وارسته از طایفه مدای بود و بر سر نایابطلبان فریاد می‌زد و حتی قصص‌های آنان را بر سرشان خراب می‌کرد، اما وقتی سیاست اقتصادی او اجازه ظهور اشرافیت جدید را می‌داد، تحریک قصص‌ها و سرزشتن و ملامت‌ها چه جای تاثیر را باقی می‌گذاشت؟

اشراف جدید که طعمار دوگانگی سیاست و رفتار خلیفه دوم، هم از قلم خلیفه که آن هم با مقدمات و تحریکات همین اشرافیت شکل گرفت و به تحریک فرمان شست داده شد، در دوره خلیفه سوم همه فرصت‌های لازم برای تثبیت ثروت‌ها و واداری‌های خویش به دست آورد. در این دوره علاوه بر بازگشت طرفه‌ده‌های پیامبر به مدینه، بجز دفاع از بخشش‌های بی‌حد و حساب، بجز دفاع از اشرافیت جدید و تجدید و زوال سفیان و آل مران تبدیل به پاران مشاوران امیران خلیفه شدند. ولید فاسق، مقرب مریدی شد که به نام جانشین پیامبر حکومت می‌کرد و عبدالله بن مسعودا گرداننده. سال از ۱۱ هجری تا سال ۳۵، امویان و

اشراف جدید و صحابه ثروت اندوز از هر فرضی یا هر غفلتی که از سوی خلفا پیش می آمد، برای تداوم قدرت و ثروت خویش بهره گرفته بودند،اما اینک پس از اوجبت مردم با علی(ع) که باز مانده صلیب عدالت نبوی و مجری قواعد نوین در پهنه حیات اجتماعی بوده به یکباره همه حیات خویش را در معرض تهدید یافتند به همین دلیل نیز همروین عاصی با شتاب و طی نامه ای به معاویه به وی خبر داد که با باید به زودی منتظر تخت شدن از همه ثروت بادآورده خویش و امثال خویش باشد یا برای اجابت اشرافیت جدید چاره اندیشی کند. در مدینه نیز طلحه و زبیر به سرعت به همین نتیجه رسیدند و در تدارک اقدامی نظامی علیه علی(ع) افتادند.بدینسان بود که امویان و اشرافیت جدید به اتحاد سیاسی مشترک علیه حکومتی خویش از ضرورت اجتناب ناپذیرانه شده و بازگرداندن ثروت های غارت شده، به بیت المال سخن می گفت و بر این برنامه راسخ بود.

علی(ع) در جمل و سفین بر این دو جریان متحد را نخستین استراتژیک غلبه یافت، اما سیاست های گذشته افزون بر زمینه سازی برای ظهور اشرافیت جدید و تجدید اقتدار امویان، سبب ساز ظهور و تداوری مسلمانان شد زنده دار، اما خشک عنصر ساده لوح که همه هوس و آرزویشان در آن دست شده، تمام سیاست ها و جمله ها و نقشه های جنگی آل سفین و آل مروان، عمرو بن عاص و طلحه و زبیر به نتیجه نرسیده بود، وار و صحنه شدند و به عنوان دست پرورده سال های گذشته و محصول عصر سه غلبه اول فتح خویش را در مسجد کوفه بر سر علی(ع) وارده آوردند.این فتح، فتح اجابت امویان و اشرافیت هم پیمان ایشان بود که طی سال های حلت پیامبر تا این زمان آماده شده و صلیب یافته بود.

وقتی پس از شهادت امام علی(ع) و تداوم نژاد بنی هاشم از مقابل امام حسن(ع) پیمان صلح به امام تحمیل شد، گوئی تاریخ، یکبار دیگر محتوای نامه معاویه به محمد بن ابوبکر را به عنوان ریشه ها و بنیادهای تجدید حیوات امویان و شادو ده شهادت امام حسین(ع) و پادشاه در دست کربلا مورد می گرد. نامه ای که در آن پسر ابراهیمان به صراحت از نقش شیخین در کنار زدن علی(ع) و زمینه های حوادث نهایی که در میان مسلمانان حداقل در قرن اول هجری اتفاق افتاد سخن گفته بود.

تقصود می کنم همین اشاره را برای چشم اندازی به ریشه های قیام کربلا و تبیین سالی اقتدار امویان و اقدام بزرگ برای آوردن دست خویش به خون فرزند پیامبر گفتایت کند. بخصوصی از این ریشه ها به تفصیل در بخش اول کتاب سخن گفتیم.

از مزل قیام امام حسین(ع) به هدف های

امام حسین(ع) چه بود؟

امام حسین(ع) چه بود؟
امام حسین(ع) خود به صراحت پاسخ داده است.امام هدف قیام را

اصلاح و امر به معروف و نهی از منکر و تداوم راه و روش جدش پیامبر اکرم(ص) و علی(ع) می داند.

در آثاری که درباره قیام کربلا نوشته شده،اند،معاویه از این هدف و این کلام امام حسین(ع) که به هنگام ترک مدینه به سوی مکه به محمد بن حنفیه فرمودند یاد شده است:«و انی لم اخرج الشرا و الاطیال را لافسدا و لا لظالمنا، و علی الله علیه و اله، اریدن ان امر بالمعروف و نهی عن المنکر و امیر بسیره جدی و ابی علی بن ابیطالب.» اما کمتر به معانی این عبارت توجه شده است. بدیهی است چنانکه در متن کتاب نیز بررسی کرده ام، در تمام دوره خلفای اولیه و حتی در عصر معاویه و یزید، مردم از نظر انجام فرایض و عبادات، خودتند نماز یا گرفتن روزها یا فریضه حج، اخراجی پیدا نگروه بودند. مسلمانان در این دوران وظایف عبادی خود را به همان راه و رسمی که پیامبر بنا نمود، پی بردند. پس بر این اساس جای این پرسش است که امام حسین(ع) بر آن بود تا کدام کردی و انحراف را اصلاح کند و به کدام معروف ترک شده دلالت نماید و مسلمانان راه به ترک کدام زشتی فراخواند.اگر بخوایم در برخی کوتاه و در حوصله این

کوشیدام تا با ارائه منابع متعدد در هر بحث در برجه نخست راه علاقه مندان به بررسی های ژرفتر را هموار کنم

گفت وگو به پاسخ این پرسش ها برسیم، باید بازگردیم به متروک شدن اصل عدالت اجتماعی در میان مسلمانان و فراهم شدن زمینه های که جمعی از صحابه پیامبر یا هزاران توجیه اسلامی به بنای قصه های پاشنگو روی آورده، گله های بزرگ ربه فراهم آورد و دست نوی را در عدالت و مساوات و پناهندگی همان سبطلی که علی(ع) در نخستین خطبه یا بیانه حکومتی خویش از آن به عنوان بازگشت جاهلیت یا تمام هویت خویش یاد کرد و ذمه خویش را در گرو برچیدن آن و احیای سنت نبوی قرار داد.

تحریفات عاشورا چگونه اتفاق افتاد و تحریفات چه کار علمی و مستند انجام گرفته و چه کار باید انجام گیرد؟

پدیده های تاریخی به تدریج رخ داد قابلان قرون اولیه،عاشقان عارفی امام حسین(ع) که می کوشیدند تا به جتنه های جناسی قیام کربلا دامن زند و از این فضا برای قیام های شیعی در عصر عباسی بهره گیرند و سرانجام برخی نویسندگان عصر صفویه و قاجار و برخی مسلمانان و روضه خوانان هر کدام در تحریف واقعیت عاشورا نقش داشتند.

در دوره معاصر از برجسته ترین بررسی ها است در باب تحریفات عاشورا را به حق شهید مطهری انجام داد، اما حاکمیت برخی از مداحان بر روند مجالس ذکر مصیبت، باعث شد

تا به رقم نقدهای اساسی بررسی افسانه های منسوب به عاشورا که در نوشته ها و سخنان شهید مطهری و عالمان دیگر آمده است، این تحریفات استمرار یابد.

ادبیات عاشورا و تالیفات پیرامون امام حسین(ع) را در حال حاضر نسبت به گذشته چگونه ارزیابی می کنید؟

علی رغم توسعه مراسم دهم اول محرم و عاشورا در جامعه و در قیاس با افزایش نسبت حضور اجتماعی در این مراسم که نشان از تشدید عشق مردم به امام حسین(ع) است، ادبیات عاشورا، چه ادبیات مراسم سوگواری و چه ادبیات مکتوب، یعنی کتاب و تحقیق، رشد چشمگیری نداشته است. جای آن داشت که در این دوره و در ادامه آثار ارزشمندی چون آثار مرحوم آیتی، مرحوم طالقانی و مرحوم مطهری، روند تألیف در جنبه های گوناگون نهفت حسینی تکامل و تداوم پیدا می کرد.

سبب و سبب تالیفات عاشورایی ظهور آثار بزرگانی که نام بردم و تعدادی دیگر از این آثار، نوشته های هستند ارزشمند، اما طبعاً مربوط به چندین دهه پیش و با رویکردی مبتنی بر حفظانه.
شما در تالیفات کتاب نهضت امام حسین(ع) و قیام کربلا، آیا به دنبال حرف های تحقیق تازه ای بودید؟

بله، به دنبال وارسی فرضیه ای که مرحوم دکتر شریعتی مطرح کرد یعنی فرضیه شهادت، **وقوع منابع و تأثیر برخی از ویژگی های کتاب تازه شماست تا چه میزان به دقت و صحت این منابع اطمینان می دهید؟**

کوشیدم ام تا با ارائه منابع متعدد در هر بحث، در درجه نخست راه علاقه مندان به بررسی های ژرفتر را هموار کنم و همه تلاش ام این بوده است که استنادات دقیق و صحیح باشند، امیدوارم در این راه به خطای اشتباه نیفتاده باشم. در هر صفا باقی خوانندگان محترم بر این صحت نهاده اند و آن را متذکر گردند، بر من منت نهاده اند.

در مطالبه کتاب امام حسین(ع) و نهضت عاشورا، به نظر می رسد هر از گاهی شما از قفل در گذشته و با ماطنه صحبت کرده اید.

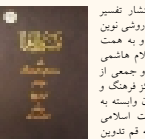
این موضوع را تا چه حد درست می دانید و خودتان چه ارزیابی از آن دارید؟
این سخن درست است، من اعتقاد دارم که بازونده تاریخی یا هر پژوهشگر عرصه مسائل علوم انسانی، باید و باید که در روند تحقیق به آنکای مستندات و مغایر ک و مشاهده سخن گوید، اما این بدان معنا نیست که اگر در سیر تفحصی معقنانه به پدیده ای زیبا و ستونی یا زشت برخورد کرد، چون آدم ماشینی از آن هر استثنای وقتی به پدیده ای صرف نظر کند، می رسد مطلقاً آن را می ستاید و هر گاه به پدیده ای زشت برخورد می کند از مشاهده آن حالت اشتزاز پیدا می کند. این طبیعت انسانی است، اما آنچه نباید طبیعت محقق قرار گیرد این است که در شناخت پدیده غفلت و ستمناح و اجتناباً غفلت و ستمناح پدیده ها را یا هم جابه جا کند.

مسأله دیگر اعتماد به برخی کتاب های نامعتبر و حتی شهرت عوامانه در مواردی از این تحقیق است. در این زمینه توضیحی را لازم می دانید؟

در سیر تحقیق خود کوشیدم ام تا تنها به منابع اصلی و معتبر اعتماد کنم، اما گاه برای انعکاس مسأله ای که در منابع اصلی آمده است و در منابع فرضی یا به قول شما غیر معتبر نیز انعکاس یافته است، اجتناب نگزیده ام، مثلاً ذکر نام برخی از شهدا در برخی منابع متأخر یا حماسی روضه خوانان شهید.

خبر

پس از ۱۵ سال تلاش علمی تفسیر بیست جلدی راهنما به پایان رسید

کار انتشار تفسیر

راهنما که با روشی نوین

و ابتکاری و به همت

حجت الاسلام هاشمی

رفشجانی و جمعی از

محققان مرکز فرهنگ

دوفر تبلیغات اسلامی

شده است، با انتشار

پنجاهمین جلد آن به پایان رسید.

حجت‌الاسلام خراسانی، مدیر مرکز فرهنگ و

معارف قرآن با اعلام این خبر، درباره پیشینه این

تفسیر و ضرورت تهیه آن گفت: این تفسیر از

دستاوردهای پژوهشی قرآن شناس معاصر،

حجت‌الاسلام هاشمی رفشجانی است. وی با

شناخت نیازها و پرسش‌های زمانه و عرضه آنها به

قرآن، پاسخ‌هایی و آرایان کتاب آسمانی دریافت کرد

که حاصل آن نزدیک به سی هزار برگزیده تفسیری

با روشی ویژه و ابتکاری است و از یادگاری علمی

و پژوهشی ایشان در دوران زندان رژیم گذشته است.

قرآن را بر آن داشت تا کار تکمیل و سامان دادن به این

انقلاب اسلامی، پژوهشگران مرکز فرهنگ و معارف

برداشت‌های قرآنی را به عهده گیرند و راه را برای

تحقق اهداف پژوهشی دیگر فراهم کنند.

مدیر مرکز فرهنگ و معارف قرآنی درباره

ویژگی‌ها و امتیازات تفسیر راهنما افزود: نوآوری علمی،

شیوه جدید ارائه مفاهیم قرآنی به همراه فهرستی متنوع

و جامع از موضوعات قرآنی و اتخاذ روشی جدید در

تفسیر، این اثر کرستنگار را در مقایسه با دیگر تفسیر،

ممتاز و بی‌نظیر ساخته است. به گونه‌ای که با انتشار

برابر استقبال قرآن‌پروهان تجدید چاپ شد.

حجت‌الاسلام خراسانی با بیان مراحل تدوین

این تفسیر، درباره‌ی روش‌شناسی‌های گسترده‌ی پیش‌رو

پژوهشی آن یادآور شد: آنچه مورد توجه محققان بود

تبریر گزارش و بحث در آرای و براساسی همه برداشت

پیش‌بین موضوعی‌ها، مفاهیم و پیام‌های قرآن بوده است،

چنانکه اگر آیه‌ای براساسی قواعد و مبانی گوناگون امی،

فوقی و... نام تفسیرهای گوناگون را داشته است، در

صورت اتفاق آن مبانی از هر یک جداگانه بهره‌برده

شده و آیه بر پایه آن مبانی تفسیر گردیده است.

این مسؤول مرکز فرهنگ و معارف قرآن

خطار نشان ساخت: تفسیر راهنما طبق ۱۵ موضوع

جدید و بیش از ۱۳ هزار صفحه با نمایه‌های موضوعی

منتشر شده است و به دلیل روش نوینی که در آن به

کار برده شده، مورد استقبال قرآن‌پروهان جهان واقع

شده است.

خراسانی با اشاره به برنامه‌ریزی برای ترجمه این

مجموعه ارزشمند گفت: تاکنون جلد نخست تفسیر

راهنما به زبان اردو ترجمه شده و سایر مجلدات نیز

پروندی به زبان‌های اردو و عربی ترجمه خواهد شد.

افزون بر این، تهیه کرده تفسیر راهنما و نسخه

الکترونیکی آن از دیگر برنامه‌های در دست‌انجاری این

مرکز است.

فرصتین یادآور می‌شود تهیه کتاب‌گان این تفسیر

به‌شوه تفسیر زبیتی مطرح هر یک از آیات قرآن به

ذکر مفاهیم و موضوعات مختلف آن پرداخته و زیر هر

برداشت، مستند قرآنی آن را بیان کرده‌اند.

نویسنندگان کتاب، درباره اکثر موضوعات و

مفاهیمی که از آیه فهمید می‌شود، شرح گوناگونی را

ضمیمه کرده‌اند و هر یک از تفاسیر، هر آیه را از

چندین زاویه می‌نگرد. هر یک از مفاهیمی که از آیه

استخراج شده است، به نحوی مستقل از موضوعات

دیگر مورد توجه قرار می‌گیرد. از محتسبات کتاب،

نمایه‌های تفصیلی آن است. در نمایه‌ها کلیه اعلام

و مفاهیم قرآنی به صورت موضوعی و براساس الفاظ

طبقه‌بندی شده است.

یادداشت
علی‌اصغر شاطری

واژه‌نامه محرم

در آستانه محرم، واژه‌نامه محرم کاشان منتشر شد.

حاجده عظیم و جانسوز کریلا در سال ۶۱ ه‍. ق که با شهادت حضرت حسین بن علی(ع) و یاران باوفایش صورت گرفت، تفکر و اندیشه‌ای را بنیان نهاد که تا این زمان پویایی و مانایی آن ساری و جاری است و با خون خود چراغی را فروخت که نورش روزبه‌روز

گسترده‌تر می‌گردد.

بی‌تردید یکی از عواملی که نهضت حسینی و تفکر عاشورایی را زنده نگاه داشته است، آقامه عزاداری و سوگواری حضرت سیدالشهدا(ع) بوده و اهتمامی است که همه اظهار(ع) بدان معطوف داشته‌اند.

ابوهارون مکتوف می‌نویسد: «روزی خدمت امام صادق(ع) رسیدم حضرت فرمود: برایم در سوگ سیدالشهدا شعر بخوان، من نیز خواندم حضرت فرمود: نه این طور، بلکه همان گونه که برای خودتان شعر می‌خوانی و همان گونه که نزد خویش مرتبه می‌خوانی.»

اولین مراسم عزاداری توسط اهل بیت(ع) که به شام به اسارت رفته بودند در کنار کاج یزید برپا شد و زینب، ام کلثوم، رباب و سکنه... به نوحه سرایی، مرتبه‌خوانی و عزاداری پرداختند و مردم شام نیز در مجلس عزاداری آل‌الله شرکت کرده را گریه، زاری و ندبه به آن بزرگان ناسی نمودند.

جابرین عبدالله انصاری به همراه عطیه کوفی اولین مرتبه‌خوانان و سوگواران قیر مظهر حضرت سیدالشهدا(ع) در روز اربعین بودند و از آن زمان تاکنون فراز و نشیب‌های فراوانی بر سوگواری خامس آل‌عبا(ع) گذشته است.

بعد از حکومت شیعه دوازدهم و قاضیون مصر، سلاطین صفویه به عزاداری و سوگواری امام حسین(ع) رونق بسیاری بخشیدند و عزاداری چهره دیگری به خود گرفت، پاره‌ای از مراسم و وسایل به آن اضافه شد و به عنوان یک سنت تاکنون ادامه یافته است. هرچند که در سال‌های ۱۳۱۳ تا ۱۳۲۰ - دوره رضاخان پهلوی - که ممنوعیت‌هایی برای عزاداری ایجاد شد، بعضی از سنتن و وسایل دسته‌های عزادار متروک شد اما دگرپاره احیا گردید.

آداب و سنتن عزاداری ایام محرم به ویژه روزهای تاسوعا و عاشورای حسینی در شهرهای مختلف ایران گوناگون و متفاوت است. در شهری مراسم نخل‌گردانی وجود دارد، در شهر دیگر مراسم طشت‌گذاری، در شهری مراسم عزاداری در بازار انجام می‌شود، در شهر دیگر در اماکن یا دیگر اماکن مقدس امام بعضی از ابداعات و شعائر یا کمترین اختلاف به یکدیگر شبیه هستند.

کاشان یا شماری از سنت‌ها، آداب و رسوم همراه است و ابداعات و ساخته‌هایی در عزاداری سنتی کاشان وجود دارد که در این نوشتار اشاره‌ای به پاره‌ای از آنها می‌کنیم از آن جمله: عزاداری و نوحه‌خوانی ایام محرم، چگونگی حرکت دسته‌ها و هیئت‌ها، نوحه‌سرایی، مرتبه‌خوانی، علم و طمعات، کتل و بیرق، توغ، نخل و جریده، آداب جامه کردن توغ، تکاندن نخل، دوره، پرده خوانی، آب قرأت و نهر قلعقه، شش گوشه، شمس شعاع زنی و شام قربانی، تعزیه، تکیه و حسینیه، چابوش خوانی، شیر قشقه و قافله بنی‌اسد، گهواره، مشک و ذوالجناح، سفره‌انداختن و نذری‌های مردم، نان عیالعیلی و آش نذری، سینه‌زنی، زنجیرزنی و قمه‌زنی، واسط‌مداح یا ذاکر اهل بیت، علمداری و سقاچی، پاپرهنه در مراسم عزاداری رفتن، گل بر سر مالیدن و کلاه بر سر ریختن، کتلی شدن کودکان به یاد حضرت علی‌اصغر و دوری گردیدن از کارهای مباحی نظیر: ازدواج و جشن عروسی، آرایش کردن، دوخت و دوختن پوشیدن لباس‌های نوروشن، چاروب کردن، سانه‌کناسی و...

سعی و تلاش ما بر آن بوده است تا پشتوانه و پیشینه این سنت‌ها و آداب و رسوم برای علاقه‌مندان بیان شده باشد چراکه بعضی از آنها متکی به روایات و احادیث است، برخی از آنان جنبه علمی و تاریخی دارد و بعضی از آنها نیز تقلیدهای بی‌اساس و بی‌منطق است؛ قضاوت و داوری را به خوانندگان گرامی واگذار می‌نماییم.

به هر تقدیر هدف از تدوین این فرهنگ‌واره آن بوده است که برای علاقه‌مندان به فرهنگ عامه (فولکلور) دانستنی‌های لازم و مفید ارائه گردد.

یادداشت

امیرحسین شرافت

موسوعة الامام حسین علیه‌السلام

در ۲۴ جلد

دفتر انتشارات کمک آموزشی از سال ۱۳۶۴، تحقیقی جامع را پیرامون شناخت شخصیت امام حسین(ع) و نهضت بزرگ عاشورا آغاز کرد. هدف از این تحقیق، گردآوری و دسته‌بندی همه مطالبی است که از قدیم تاکنون درباره واقعه عاشورا در کتاب‌ها و مقالات مختلف آمده است، تا بدین ترتیب، نویسنده‌گان، ادباء، محققان و خطباء بتوانند به آسانی و به‌طور مطلوب از آن استفاده کنند.

در سال ۱۳۷۸ این مطلوب به انجام رسید و حاصل کار در چهار مجلد عرضه شد. مطالب این کتاب در سه محور به شرح زیر گردآوری شده است:

۱. بررسی تاریخ عاشورا و ظل حوادث و پیامدهای آن، شامل دوره امامت حضرت امام حسین(ع) تا هلاکت معاویه، خلافت یزید و خودداری امام از بیعت با وی و خروج از مدینه، هجرت از مکه به کربلا، حادثه عاشورا، مقتل سیدالشهدا(ع) و حوادث پس از عاشورا تا بازگشت اهل بیت به مدینه، در انتها فصلی با عنوان «مقوت قاتلان و خونخواهی مختار از آنان» گنجانده شده است.

۲. گردآوری اطلاعات در مورد احوال شخصیت‌ها، شامل اهل بیت(ع)، اصحاب سیدالشهدا(ع) و زنانی که در جریان واقعه عاشورا با ایشان همراه بودند.

۳. حیات امام حسین(ع) از ولادت تا زمان واقعه عاشورا، فضائل و سیره سیدالشهدا(ع) همچنین آیات و احادیثی که در مورد آن حضرت و یا مربوط به شهادت ایشان است.

این متون بر حسب مصادر آنها و به ترتیب تقدم و تأخر زمانی تنظیم شده است. ملاک آن نیز بر حسب تقدم مؤلفان کتاب است و نه تقدم و تأخر اثری اول حدیث، در این کتاب، متون تاریخی در هم آمیخته نشده است. همه متن‌های مشابه تکرار نشده‌اند، امر این باعث شده است که تفاوت متون مشخص شود، در ضمن به دلیل وجود برخی مشکلات، از کتاب‌های خطی استفاده نشده و در پایان هر جلد فقط فهرست موضوعات و کتابشناسی منابع آمده است. اخیراً جلد دوم از مجموعه ۲۴ جلدی موسوعه الامام حسین به بازار کتاب آمد به این بهانه و در آستانه روزهای عاشورای حسینی به سراغ دست‌اندرکاران این کار رفیقیم تا آشنایی بیشتری از روند مراحل کار به دست آوریم.

مهندس علیرضا حاجیان زاده رئیس انتشارات کمک آموزشی مدرسه است، وی از ارتباط انتشارات کمک آموزشی مدرسه با یک موضوع کلان پژوهشی و تاریخی که به‌طور مستقیم هم ارتباط کمی با مدرسه و تألیفات و منشورات مربوط به آن دارد می‌پرسم و او می‌گوید: سابقه این کار به اوایل انقلاب و به شروع فراگیر و وسیع برخی کارهایی از این دست برمی‌گردد، در آن زمان با توجه به تأسیس یک نظام حنی و مبتنی بر فرهنگ اهل بیت، توجه خاص و ویژه‌ای به تحقیقات مربوط به ائمه و به ویژه امام حسین(ع) و عاشورا مبذول می‌شد، از

طرفی دانش آموزان و معلمان به عنوان بیشترین کشر کتابخوان، مورد توجه آموزش و پرورش و مشخصاً سازمان پژوهشی و برنامه‌ریزی آموزشی قرار داشتند تا آثار و کتاب‌های مرتبط با اهل بیت و به ویژه فرهنگ عاشورا برای آنها انجام گیرد. حاجیان‌زاده ادامه می‌دهد: بررسی‌های اولیه بخصوص در زمینه امام حسین(ع) و عاشورا به ما نشان داد که منابع تحقیقاتی آنها بسیار پراکنده و نامنظم است و مترجمه و یافتن منابع برای هر گونه تحقیق و احیاناً تألیف، خود دارای موضوعیت مستقلی است. به همین دلیل یک گروه پژوهشی از سال ۱۳۶۴ در سازمان پژوهشی و مشخصاً در دفتر

اخیراً جلد دوم از مجموعه ۲۴ جلدی موسوعه الامام حسین به بازار کتاب آمد

انتشارات کمک آموزشی و دبیری آقای سیدمهدی شجاعی شکل گرفت. مدیر دفتر انتشارات کمک آموزشی مدرسه با اشاره به وسعت و دامنه کار در سال‌های بعد، آن را در ابتدا کار غیرمتصور دانسته و می‌گوید: در ابتدا شکل دست‌اندرکاران گسترده‌تری که بعداً شاهد آن بودیم، مورد نظر نبود، بلکه گروه به دنبال آن بود که منابع تحقیقاتی را جمع‌آوری و صرفاً در اختیار پژوهشگران برای تألیف آثار دیگر قرار دهد، اما جدایی و گسرتن تدریجی کار، گروه را به سمتی کشاند که محصولی سال‌یک‌تیم چند نفره به صورت مستقر و جامع و کامل ارائه دهند. همین دلیل پانزده مستند در زمینه متون امام حسین و حادثه عاشورا تلاش کردند. حاجیان‌زاده ادامه می‌دهد: بعد از این مدت رئیس از ارزیابی که صورت گرفت به این نتیجه رسیدیم که واقعاً هدف است نتیجه این همه تلاش و کوشش و گردآوری منابع مختلف، فقط به صورت تعدادی قیض، در اختیار چند محقق و پژوهشگر قرار گیرد، این بود که در صدد

باز این چه شورش است ...

آماده‌سازی آنها برای چاپ و نشر برآمدیم و به این دلیل مجموعه تاریخ امام حسین(ع) طراحی شد و به صورت تدریجی از ۶ سال پیش کار تولید کتاب و چاپ آن به صورت دسته‌بندی شده آغاز گردید.

پیش‌بینی و برنامه‌ریزی مدیر دفتر انتشارات کمک آموزشی مدرسه، تولید ۲۴ جلد از مجموعه تاریخ امام حسین است که در آن همه منابع به صورت دسته‌بندی شده و منظم عرضه شود، او می‌گوید: تاکنون ۱۰ جلد را روانه بازار کرده‌ایم و امیدواریم حداکثر تا پنج سال آینده همه مجلدات را منتشر کنیم.

حاجیان‌زاده کار تحقیقاتی همه ۲۴ جلد را پایان یافته اعلام می‌کند و می‌گوید: ما حتی رونده خیرها و مواد اولیه تولید آنها را نیز انجام داده‌ایم و هم‌اکنون در مراحل فنی و ویرایش نهایی برای چاپ هستیم. وی با دقیق و حساس توصیف کردن مراحل حرفه‌ای و ویرایش و تصحیح می‌گوید: با توجه به غری بودن بیشتر متون، ما تاچار از دقت و حساسیت مساعف هستیم که امیدواریم در زمانبندی پنج ساله آن را تکمیل و عرضه

حاجیان‌زاده در ابتدای گفت‌وگویش، علت تدوین این مجموعه توسط سازمان تحت مسؤلیت‌ش را معرفی و فرهنگ‌سازی قیام امام حسین(ع) و عاشورا از طریق گردآوری منابع تحقیق برشمرد. از او پرسیدم: آیا پس از گذشت بیست سال، به هدف مزبور دست یافته‌اید؟ او چنین پاسخ گفت: البته دستیابی به هدف، دو شکل می‌تواند داشته باشد، شکل اول این است که خود این دفتر

به صورت مستقیم و از عرصه فرهنگ‌سازی برای دانش آموزان شود، در این زمینه پیش‌بینی کرده‌ایم که گروه‌هایی با کمک منابع تاریخ امام حسین(ع) به تألیف کتاب‌های متناسب با رده‌های مختلف آموزشی بپردازند که در آنها قالب‌های کاربردی برای آشنایی دانش‌آموزان با آداب امام حسین اصحاب و یاران او و فلسفه نهضت عاشورا تدارک دیده شده باشد. نهضت عاشورا برای اولیه این کار انجام شده و طرحی با عنوان نینوا تصویب شده که این کار را اجرا خواهد کرد.

شکل دوم، مترجمی است که این دفتر با ارائه مجموعه تاریخ امام حسین(ع) انجام داد و با غیرانتفاعی کردن استفاده از منابع مذکور، کمک مؤثر اما غیرمستقیم به کلیه مؤلفان و پژوهشگران برای ارائه آثار پربارتر نمود. در این زمینه تعداد زیادی کتاب وجود دارد که مؤلفان آنها دعوت کرده‌اند که کتاب خود را به استفاده از منابع معرفی شده در تألیف کتاب امام حسین(ع) تدوین و ارائه دهند.

حاجیان‌زاده ادامه می‌دهد: به هر حال این مجموعه که در ابتدا تصور می‌شد در ظرف چند سال سامان یابد، بیست سال زمان برد و علیرغم صرف وقت زیاد به نظر می‌رسد نتیجه در خورد توجهی داشته باشد. از مدیر انتشارات کمک آموزشی مدرسه

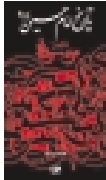
در ارتباط با واکنش پژوهشگران و اساتید حوزه و دانشگاه از مجموعه تاریخ امام حسین(ع) پرسیدم و او اذعان داشت، همه پژوهگان و اساتیدی که این مجموعه را دیده‌اند تأکید کرده‌اند این بهترین کاری است که در زمینه گردآوری منابع پیرامون امام حسین و معرفی جامع و کامل آنها انجام گرفته و هیچ معنی پژوهشگری را موضوع امام حسین و عاشورا از آن بی‌نیاز نیست.

از وی دربارهٔ اقتضات و ایرادات احتمالی که وارفته‌ده پرسیدم و او تأکید کرد: بیشترین نقدی که معمولاً در قالب سؤال هم مطرح می‌شود به ارتباط آن کار با دفتر و آموزش و پرورش است و پاسخ ما هم این است که بنا بر ضرورت این کار شروع شده و کارآزمایشی هم است و دفتر هم با توجه به زحمات بیست‌ساله‌ای که متحمل شده خود را متعهد می‌داند آن را پایمان ادامه دهد. از مدیو دفتر انتشارات کمک آموزشی مدرسه پرسیدم آیا نورمودیسار البته هم قصد چنین کاری را دارید؟ پاسخ داده‌بان دکتر فکری که در عنوان چهارده آفتاب آمده کرده که در مورد زندگی چهارده معصوم است و تاکنون هشت جلد آن چاپ شده است، اما اینکه به صورت گسترده و مانند روشی که در مورد منابع امام حسین(ع) و عاشورا انجام گرفته، خیر کاری صورت نخواهد گرفت و دلیل اصلی آن را اینکه گفت: انجام چنین کارهای گسترده‌ای در حوزه و طایفه این دفتر نیست.

در ادامه معرفی مجموعه درآرشدند تاریخ امام حسین(ع) به برخی مسائل و موضوعات محتوایی این مجموعه پرداخته‌ام، به این منظور به سرکار خانم اکرم موسوی مسؤل پژوهش تاریخ امام حسین رفتم و از وی دربارهٔ جامعیت منابع معرفی شده پرسیدم و به عنوان نمونه از وی دلیل ذکر نشدن کتاب‌هایی مانند «دورالسیاق فی غیر السبب» از تألیفات قره سوم و «امراج الاسول» این کتاب به باذکی توسط آستان قدس رضوی منتشر شده است) و «کامل الزیارات» - علیه‌غم آنکه پیش از ۸۰ درصد آن مربوط به امام حسین(ع) است، را جویا شده. اکرم موسوی در پاسخ گفت: کتاب کامل الزیارات جزو اولین منابع تاریخ امام حسین(ع) است و از مطالب کتاب «دورالسیاق» از جلیج پنج به بعد استفاده شده است. اما به طور کلی ما چنین وضع‌ای نداریم که هر کتابی راجع به امام حسین(ع) نگاشته شده است را جمع آوری و استفاده کرده‌ام چون اولاً همان طور که در مقدمه کتاب ذکر کرده‌ام، از کتاب‌های خطی موجود در کتابخانه‌ها استفاده نگرده‌ام و کتاب «امراج الاسول» نیز از جمله کتاب‌های خطی موجود در کتابخانه آستان قدس رضوی بود که به باذکی چاپ و منتشر شده است.

همچنین بعضی کتاب‌های چاپی موجود هم در دسترس ما می‌روند و امکان استفاده از آنها میسر نبود ولی به طور کلی در مسیر پژوهش، اغلب کتابخانه‌های دولتی و شخصی بررسی شده‌اند و همچنین نمایندگان بین‌المللی کتاب نیز برای تکمیل منابع معتبر غافل نبوده‌ام. از وی دربارهٔ نقل کتاب‌های ضعیف پرسیدم و اینکه برخی از متنفذین معتقدند چنانچه به کتاب‌های هزاره اول اکتفا می‌شد مناسب نبود و ارزش بالای این کار عظیم حفظ می‌شد، اما متأسفانه با آوردن برخی منابع و ممن غیرقابل استناد، آنها به افزودن حجم کتاب کمک شده است. منابعی مانند منتخب طریحی و معالی السبطین.

خانم موسوی با غیرقابل قبول خواندن واژه «مصحف» برای هر کتابی که بعد از هزاره اول تألیف شده است، این چنین استدلال می‌کند: نوشته کتاب‌ها نیز از تلافی نویسنده می‌دهد. در مجموعه تاریخ امام حسین(ع) اما از همه کتاب‌های بعد از هزاره اول استفاده نگرده‌ام، بلکه فقط از کتاب‌های شاخص استفاده شده است. مثلاً در مورد کتاب «منتخب طریحی» وقتی علامه مجلسی نشانی به این کتاب می‌دهد، می‌نویسد: آری است فی بعضی الکتاب المعتره» در ضمن ما مطالب منتخبا یا معالی السبطین را تا آنجا که به کتاب‌های مقدم، قابل ارجاع باشند ارجاع داده‌ام. اغلب مطالب این کتاب‌ها قابل ارجاع هستند، باقیه مطالبی است که کتاب‌های مقدم ذکر کرده‌اند و موارد غیرقابل ارجاع و غیرشایسته نیز به طور مفرد می‌مانند که مشخص می‌شود که این مطالب را ما در کتاب‌های مقدم پیدا کرده‌ام، به طورتان در واقع شام، شهادت حضرت زین(ع) را اولین کتابی که ذکر می‌کند، کتاب کامل بهلی متعلق به عبداللین طبری متوفی ۶۵۷ است که این کتاب فارسی می‌باشد و مطالب

هدف ما تحلیل نیست، بلکه روش کار به اینگونه است که متون برحسب مضار، به ترتیب تقدم و تأخر قوت مؤلف تنظیم شده‌اند

تاریخ عاشورا را بسیار خلاصه ذکر کرده است، پس از این کتاب اولین منبع عربی، «منتخب طریحی» است که به ذکر شهادت دختر سیدالشهدا(ع) می‌پردازد و بعد از منتخب کتاب‌های متأخر، یا از منتخب و یا کامل بهایی به نقل ماجرای می‌پردازند. با خانم موسوی، این نظر برخی کارشناسان را مطرح کردم که، چنانچه نظر بر آوردن همه منابع باشد، مناسب بود کتاب‌های ضعیف نیز همراه با منابعی که در مبارزه با تحریف نوشته شده به همراه یک تحقیق و تحلیل مختصر ذکر می‌شد.تا به جنبه پژوهش کار نیز افزوده می‌شد و او در پاسخ اذعان داشت: همان‌طور که در مقدمه کتاب ذکر شده است، هدف ما تحلیل نیست، بلکه روش کار به اینگونه است که متون برحسب مصادر، به ترتیب تقدم و تأخر قوت مؤلف تنظیم شده‌اند. در زیر هر عنوان فرعی، مطالب کتاب‌ها از قرن دوم و سوم به بعد به ترتیب ذکر می‌شود. این امر باعث می‌شود که تفاوت متون در پی گذشت زمان مشخص شوند و تغییر مطالب بدون هیچ تحلیلی خود را نمایان می‌کنند و تحلیل هر موضوع کار پژوهشگرانی است که با مطالعه «تاریخ امام حسین(ع)» مطالب را پشت سر و به ترتیب می‌خوانند.

سؤال بعدی را از منابع مربوط به «مختاره» می‌پرسم و اینکه در ابتدای امر به

نظر می‌رسد آوردن منابع مربوط به مختار، نوعی تحریف باشد، چون اولاً مختار مربوط به دوره و زمان امام سجاده(ع) است و دوماً خود مختار رفتار سخن و بعضاً ناپسندی داشته که شاید سنجیت و تناسی با مرام و ماهیت قیام امام حسین(ع) و فلسفه عاشورای حسینی نداشته باشد. که تحلیل زیبا و پاسخ منطقی اکرم موسوی اینگونه بود، به نظر ما اگر تحقیق تاریخ عاشورا را شهادت امام حسین(ع) و تا بازگشت اهل بیت سلام الله علیهم به مدینه پایان می‌یافت، تحقیق «بتر» می‌ماند، شیخان هنوز پس از قرن‌ها برای امام مظلومان می‌گریند، لذا پاسخ دادن به دو سؤال ضروری است، اول: دلیل قتل دوم، ماهیت اول ضمن بیان حوادث تاریخ عاشورا، پاسخ داده می‌شود و سؤال دوم در بخش حوادث پس از شهادت آمده است که ابتدا خلاصه‌ای از جنگ حره و جنایت‌های بنی امیه بر مردم مدینه و اصحاب پیغمبر(ص) سپس حمله به مکه و سوزاندن کعبه و بعد از آن مرگ یزید و ناخوشایندی معاویه بن یزید از سلطنت و خطبه و او که حاوی افشای جنایت‌های یزید بوده، سپس قصد حمله مردم بصره به عبیدالله و فرار او بعد از آن قیام نوابین به رهبری سلیمان بن صرد و در انتها، قیام مختار را شامل می‌شود.

موسوی تأکید می‌کند: بیان این مطالب نکاتی را روشن می‌کند، یکی اینکه ماهیت یزید و دیگر دشمنان مشخص می‌شود و این پاسخ‌ی است به این شبهه که «یزید از واقعه کربلا آگاه نبود و اگر به او خبر می‌دادند؛ راضی به کشتن امام(ع) نمی‌شد چرا که جنایت‌های بعدی تماماً به دستور مستقیم او بود.

مسأله دیگر اینکه، هیچگاه نالین، پس از شهادت امام(ع) روی آسایش و آرامش نندیدند، به طور مثال عمرین سعد به حکومت ری ترسید و هرگاه پا به مسجد می‌گذاشت با در انتظار ظاهر می‌شد مردم از او رو بر می‌گرداندند. مورد دیگر اینکه فکر خونخواهی نه فقط در سر مختار، بلکه سر آغاز حرکت مردم مدینه، مکه، کوفه و بصره، انتقام از قاتلان سیدالشهدا(ع) بود که این آرزو با قیام مختار به سرانجام رسید.

مدیر پژوهش طرح موسوعه امام حسین(ع) معتقد است این روش اغلب کتاب‌هایی است که تاریخ امام حسین(ع) را با عنوان مقلد ذکر می‌کنند مانند مقلد خوارزمی، بحارالانوار، عوالم، نفس‌المهموم و همچنین این نما نیز پس از کتاب مشیرالاحزان، کتاب ذوب انضار که عاقبت قاتلان را در برادر نگارش می‌کند. موسوی تأکید می‌کنند نکته مهم این است که اگر تاریخ عاشورا را عبرتی برای همه مکان‌ها و زمان‌ها بدانیم، شاید لازم باشد که پژوهشگر از «عاقبت افراد و جامعه‌ای را که در مسیر امام معصوم خویش حرکت نکرده به روایت تاریخ آگاهی یابد.

درحاشیه:

● خانم اکرم موسوی با استفاده از تاریخ امام حسین، ده داستان با عناوین بشارت و رطم آمد، منتشر کرده است.
● خانم‌ها اعظم قادر سهیلی (مسؤل پژوهش در محور دوم) و اعظم فخر(مسؤل پژوهش در محور سوم) از دیگر پدیدآورندگان این مجموعه هستند که دارای تألیفات دیگری نیز می‌باشند.

<div><div>📖<div><div></div><div><div>کتاب</div></div></div></div><div></div></div>
<p>باکاروان حسینی از مدینه تا مدینه. ترجمه مع الركب الحسينی من المدينة الی المدینة</p> <p>کتاب حاضر جلد سوم پژوهش تاریخی و گسترده «با کاروان حسینی از مدینه تا مدینه» است و وقایع راه کاروان حسینی از مکه مکرمه تا کربلای معلای را در بر دارد. این جلد نیز مانند دو جلد اول و دوم: تحقیقات، دیدگاه‌ها و نکات جدیدی را در بر دارد که به بسیاری از پرسش‌های موجود در تاریخ پیام می‌گوید. مجموعه این نوشته‌ها در سه فصل کاروان حسینی در راه عراق، کوفه در دوران مسلم بن عقب و قیام و منزلت‌گام‌های راه مکه و کربلا تنظیم شده است. تهیه و تنظیم این کتاب برعهده پژوهشگنده تحقیقات اسلامی نمایندگی ولی‌فقیه در سپاه بوده و انتشارات فراز اندیشان آن را به بهای ۱۲۰۰۰ریال عرضه کرده است.</p>
<p>اسیران و چنگا‌بازان کربلا</p> <p>(به ضمیمه زنان نقش آفرین در شخت عاشورا)</p> <p>نگارنده به منظور آشنایی خوانندگان با زندگی «اسیران کربلا» و آثار و پیامدهای نهفت عاشورا، این اثر را تألیف کرده است. وی در آغاز به معرفی اجمالی امام سجاده(ع) پرداخته و گزارشی از فعالیت‌ها و اقدامات امام سجاده(ع) از مدینه تا کربلا و از کربلا تا کوفه و شام و بازگشت مجدد آن حضرت همراه اسرا به مدینه ارائه می‌کند. سپس درباره «موقیت امام سجاده(ع) از لحظه ورود به مدینه تا شهادت سخن گفته. آنگاه دربارهٔ زندگی امام محمدباقر(ع) و رسالت او سخن به میان آورده و در ادامه به تشریح تفصیلی ایجاد و زریای زندگی حضرت زینب (ع) از مدینه تا کربلا و سلسله رویدادهای بعدی وقایع می‌پردازد. مؤلف در پایان جایزتان و اسیران را معرفی و خلاصه‌ای از زندگی زنان نقش آفرین حماسه عاشورا را از نظر مخاطبان می‌گرداند. تهیه و تنظیم این کتاب نیز برعهده پژوهشگنده تحقیقات اسلامی نمایندگی ولی‌فقیه در سپاه بوده و انتشارات فراز اندیشه آن را در شمارگان ۲۰۰۰ نسخه روانه بازار کرده است.</p>
<p>عزاداری سنتی شیعیان در بیوت علما و حوزه‌های علمی کشورای جهان</p> <p>این اثر مشتمل بر گزارش چگونگی «عزاداری سنتی» و امکان مذهبی برخی از شهرهای ایران و کشورهای اسلامی و غربی به همراه تبیین پیشینه اهمیت و جایگاه عزاداری است. گردآورنده در فصل‌های بیست و پنجگانه این کتاب نخست از امکان مذهبی و عزاداری سنتی شهرهایی چون تبریز، اردبیل، زنجان، بهبهان، حسین‌نقصر، کاشان و اهل‌سرخ به میان آورده و در پی آن گزارشی از این مهم را در کشورهای سوئیه، لبنان، هندوستان، پاکستان، افغانستان، ترکیه، تایلند و انگلستان ارائه می‌کند. بخش پایانی کتاب به مباحث در باب اهمیت روضه خوانی برای امام حسین و پیروانشا دینی و ثواب و فواید آن و نیز آغاز سپاه‌پوشی و تعزیه خوانی پرداخته شده است. نویسنده کتاب سیدحسین معتمدی کاشانی است و خودش آن را در ۷۹۲صفحه و به بهای ۳۵۰۰۰ریال عرضه کرده است.</p>
<p>تربت امام حسین(ع) و آثار شگفت‌انگیزآن</p> <p>مشتمل بر گزارشی از حکایات و «احادیث» درباره «فضیلت» و آثار دنیوی و اخروی «تربت سیدالشهدا(ع) است که از منابع مختلف گردآوری شده است. این جزوه مختصر شامل دو بخش است. در بخش اول روایت‌هایی از اهل بیت(ع) درباره فضیلت و آثار مرتب بر تربت مقدس حسین(ع) آورده شده است. در بخش دوم حکایات‌های افرادی که با استفاده از تربت مقدس آن حضرت، آثار و نتایج شگفت‌انگیزی مشاهده کرده‌اند یا از مرض‌های لاعلاجی شفا یافته‌اند. آمده است. این اثر نوشته جابر رضوی است و نشر نجابت ناشر آن است.</p>

پیشتر نیز می‌تواند ارزش و اعتبار دیدگاه‌های گوناگونی را که در حوزه عاشوراپوهی ابراز شده است، از منظر مستندات مختلف آنگار سازد و دیگر اینکه می‌تواند گسترده کار را در تدوین تاریخ امام حسین علیه‌السلام، موسوعه‌الامام‌الحسین علیه‌السلام- که این مقال یک در پی شناسایی آن است- نشان دهد.

منابع عاشورا نخست به دو بخش مستقل و مشتمل (غیرمستقل) تقسیم می‌گردد که بخش اول (منابع مستقل و اختصاصی) خود در دو قسمت جداگانه و با عنوان امین ندرت‌یافته و همت‌نشریافته معرفی می‌شود و سپس منبع غیر اختصاصی در یک بخش که تنها شامل نشریافته‌ها می‌گردد به ترتیب تاریخی، نام برده می‌شود تا در ضمن نمایانند طبقات هر یک از رویان و تفالان، جایگاه تاریخی هر یک از کتاب‌ها نیز به اجمال و اختصار نشان داده شود. در ادامه نیز کتاب‌هایی که مجموعه‌ای از سخنان امام حسین علیه‌السلام را گردآوری کرده، شناسایی و بررسی می‌شود. درست است که این نوع کتاب‌ها در سده اخیر و پیشتر در ربع قرن گذشته، توسط پژوهشگران معاصر تألیف شده است و به آنها عنوان متون مرجم و منابع و ماخذ اولیه اطلاق نمی‌شود اما از آنجا که در تاریخ امام حسین علیه‌السلام پیشتر به سخنان امام حسین علیه‌السلام استناد می‌شود، شناسایی مجموعه‌ها و متن‌هایی که حاوی احادیث و روایت‌های مفقود از امام حسین علیه‌السلام یا منسوب به امام حسین علیه‌السلام باشند، لازم و ضروری است.

منابع مستقل

متون نشرنیافته

شمار این نوع منابع را به درستی نمی‌توان فهمید، از آنجا که اینکه حقوق و موثقی از ماندن یا نماندن آنها نیست، تنها فهرستی از آنها را در اینجا می‌آوریم که این کار پیشتر اهتمام دانشوران و نویسندگان سده‌های نخست تاریخ اسلام را در ثلث و ضبط تاریخ عاشورا می‌نمایند و می‌تواند امیگران متون و میراث اسلامی را به تکلیف وادارن از اینها را از گنجینه‌های کتابخانه‌های هادون از میان نسخه‌های خطی بازممانده از قرون گذشته، بیرون آورند و منتشر سازند. حال، عنوان کتاب‌ها، نام و تاریخ نویسندگان به ترتیب تاریخ وفات هر یک آورده می‌شود تا ارزش تاریخی هر کتاب نیز روشن شود.

۱. مقتل الحسین علیه‌السلام، اصبع بن نیانه مجاشعی حنظلی کوفی از اصحاب سزسان و نزدیک امام علی علیه‌السلام بود که به قوی در سال ۶۲ هجری و به قوی دیگر پس از سال صدم هجری درگذشت.

اینه در اینجا مراد این نیست که گفته شود اصبع بن نیانه، مقتل امام حسین علیه‌السلام را روایت می‌کود، بلکه بدانکه در واقع است ایشان کتاب مستقلی را با عنوان مقتل الحسین علیه‌السلام نوشته بود که سوگنمانده ایکه اثری از آن کتاب نیست، فقط برخی از روایت‌های آن در میان متون متأخر دیده می‌شود وگرچه معروف است که اصبع بن نیانه اولین کسی است که «مقتل الحسین علیه‌السلام» نوشته

است.
۲. مقتل الحسین علیه‌السلام، ابومخنف لوط بن یحیی غامدی (م ۱۵۸ ق.) به اعتقاد رجالی نامور شیعی،

مقاله هفته

محمدصحتی سرپرودی

سندشناسی عاشورا

ابوعبدالله کثُر، وی از اصحاب امام علی، حسن و حسین علیهم‌السلام بود، اما ملاقات وی با امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام از دیدگاه همه راجائون شیعی- به جز کثُر- بسیار بعید بلکه مردود است. به هر حال از کتاب مقتل الحسین ابومخنف نیز اثری دیده نشده و همچون بسیاری از میراث‌مکتوب شیعیان آن نیز از میان رفته است و کتاب‌های چندی هم که در میان مردم، متداول و به نام مقتل ابی‌مخنف، معروف است هیچ‌یک در اصل مقتل ابومخنف نیست و آنها را به در دسته می‌توان شناسایی کرد.

الف- کتاب‌هایی که در این صد سال اخیر، توسط ناشران بی‌خبر یا سودجو انتشار یافته و به غلط نام ابومخنف به آنها سپیخته شده است که در جعلی بودن آنها همه دانشوران و کاتبشاسان شیعه، اتفاق نظر دارند. مثل اینکه پیشتر از همه در همان آغاز انتشارش، مرحوم محدث نوری در ساجحی بودن آن با صراحت سخن

گفت و نوشت:
«فموسن که اصل مقتل بی‌عبه او در دسترس نیست و مقتل مرحود را که به لوسیت می‌دهند مشتمل است بر بعضی مطالب نادرست و مخالف با اصول مذهب که آن را دشمنان طایا و دوستان نادان به جهت پاره‌ای از اغراض سوء در آن داخل کرده‌اند و از این جهت از اعتبار و اعتماد افتاده است و بر مقررات آن هیچ اطمینانی نیست.»

ب- آن دسته کتاب‌هایی است که از میان متون متأخر، به‌ویژه از تاریخ طبری استخراج و با نام‌هایی چون «مقتل الحسین» و «وقعه الطف» و به نام ابومخنف چاپ شده‌اند، ارزش دیگری کتاب‌ها هم بسته به ارزش و اعتبار منابعی است که از آنها استخراج شده‌اند و نیز بسته به مقدار دقت و تجرّی است که گردآورندگان آنها در استخراج، استناد، تحقیق و تصحیح داشته‌اند.

۳.مقتل الحسین علیه‌السلام به روایت عمار بن اسحاق قمی (م ۱۳۳ ق.) که طبری در تاریخ خود، آنجا

که از وقایع سال ۶۱ هجری سخن می‌گوید، همه با دست‌کم بخش‌هایی از آن را آورده است.
۴.مقتل ابی عبدالله الحسین علیه‌السلام، جابر بن یزید جعفی از اصحاب امام محمدباقر علیه‌السلام و نام جعفر صادق علیه‌السلام و در گذشته ۱۲۸ هجری

قمری.
۵.المرالی، جعفر بن عقیان طائی (م ح ۱۵۰ ق.) از مرثیه‌سرایان و مادحان نامور آل علی- که توفیق مرثیه‌خوانی در محضر حضرت امام حسین علیه‌السلام را داشته است و گفته می‌شود که کتایش المرالی در

دویمت ورقه بوده است.
۶.مقتل الحسین علیه‌السلام، هشام بن محمد بن سائب کلبی (م ۲۰۶ ق.)
۷.مقتل ابی عبدالله الحسین علیه‌السلام، ابوعبدالله محمد بن عمر واقدی مدنی بغدادی (۲۰۷-۱۳۰ ق.)
۸.مقتل کتاب المغازی.
۹.مقتل ابی عبدالله الحسین علیه‌السلام، ابوعبیده عمر بن ملثی تمیمی (۲۱۰-۱۹۱ ق.)

۱۰.مقتل الحسین علیه‌السلام، نصیربن مزاحم مغربی (م ۲۱۲ ق.) نویسنده وقعه صفین.
۱۱.مقتل الحسین علیه‌السلام، ابوعبید قاسم بن سلام هروی (م ۲۱۳ ق.)
۱۲.مقتل الحسین علیه‌السلام، ابوعبدالله محمد بن ابی‌عبدالله (م ۲۲۵-۱۳۵ ق.) این کتاب تاام‌السنه ۴۰۰م. مرالی الحسین علیه‌السلام، ابوعبدالله محمد بن زیاد، معروف به ابن اعرابی (۲۳۰-۱۵۰ ق.) آقا بزرگ تهرانی نسخه‌ای مخطوط از این کتاب را در کتابخانه دارالکتبالمصهریه شناسایی کرده بود که اخیراً توسط یکی از پژوهشگران انگلیسی تحقیق شده و گویا با حذف بخشی از آن منتشر شده است.
۱۶.

۱۳.مقتل الحسین بن علی علیه‌السلام، ابوسحاق ابراهیم بن اسحاق احمزی نهراندی زنده در سال ۲۹۸

ق.
۱۷.ق.
۱۴.مقتل الحسین علیه‌السلام، عبدالله بن احمد بن ابی‌الدنیای اموی از علمای عامه و متوفای ۲۸۱ ق.
۱۵.مقتل الحسین علیه‌السلام، ابوالفضل سلمه بن خطاب پراوستائی از دورقانی، از فقهان وروایتگران شیعی در سده سوم و منسوب به ابروستان یکی از روستاهای قدیمی قم بود. شیخ طوسی و ابن شهر آشوب ۱۹ از کتاب او با عنوان «مقتل الحسین علیه‌السلام» و ابوالعبّاس نجاشی با عنوان «مولد الحسین بن علی علیه‌السلام و مقتله» ۲۰ نام برده‌اند.

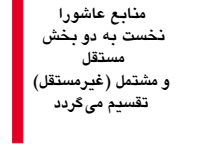
۱۶.مقتل الحسین علیه‌السلام، ابن وافص، احمد بن اسحاق بغوی، نویسنده کتاب‌های پراوازه‌ای چون تاریخ بغوی و البلدان که به قوی پس از سال ۲۲۲ ق و به قوی در سال ۲۸۲ درگذشت.
۲۳.

۱۸.مقتل الحسین علیه‌السلام، ابوعبدالله محمد بن زکریا بن دینار علّامی بغری (م ۳۲۸ ق.)
۱۹.مراتی الحسین علیه‌السلام، ابن‌حماد بن کلیبه مولای بنی‌عمر که هر دو دولت بنی‌امیه و بنی‌عبّاس را ترک کرد.
۲۵.

۲۰.مقتل ابی عبدالله الحسین علیه‌السلام، ابوحامد عبدالعزیز بن یحیی بن احمد بن عیسی جلویزی.
۲۶.

منابع عاشورا نخست به دو بخش مشتمل (غیرمستقل) تقسیم می‌گردد

ابوالعبّاس نجاشی، افزون بر مقتل الحسین علیه‌السلام کتاب دیگری را نیز از ابوحامد جلویزی با عنوان «کتاب مقتل الحسین علیه‌السلام» نام برده است. بعضی از پژوهشگران ابوحامد را از اصحاب امام ابوجعفر باقر علیه‌السلام و برخی دیگر از اصحاب امام ابوجعفر محمد تقی جواد علیه‌السلام دانسته‌اند که می‌گماند نتیجه است و صحیح این است که چند بزرگ ابوحامد، یعنی عیسی جلویزی از اصحاب امام جواد علیه‌السلام بود و ابوحامد هرگز نمی‌توانست از اصحاب امام جواد باقر علیه‌السلام باشد چه رسد به اینکه از اصحاب امام محمد باقر علیه‌السلام باشد زیرا که ابوحامد جلویزی در سال‌های نیمه نخست سده چهارم و پس از سال ۳۲۰ ق درگذشته است.
۲۷.

۲۱.مقتل الحسین بن علی علیه‌السلام، ابوزید شمارة بن یزید خواری همدانی از رویان سده سوم و چهارم بود. از او بیش از این دانسته نشده است که همین نیز از دیدگاه کتاب مروج الذهب، نوشته تاریخ نویسن نامدار، مسعودی (م ۳۴۶ ق.) فهمیده می‌شود که می‌نویسد، اوی مصاحب عبدالله بن محمد بن محفوظ بلوی انصاری بود.
۲۸.

۲۲.مقتل ابی عبدالله الحسین علیه‌السلام، ابوجعفر محمد بن احمد بن یحیی بن عمران اشعری قمی از

محدثان و فقهان سده چهارم هجری.
۲۹.مقتل الحسین علیه‌السلام، نیز از او است.
۳۰.مقتل الحسین علیه‌السلام، ابوجعفر بن یحیی عطار قمی، رجالی بزرگ شیعه در حق او می‌نویسد: «شیخ اصحابنا فی زمانه ثقةٌ عیّن کثیرالحديث» و اولین کتابی که از کتاب‌های وی نام می‌برد همین مقتل است.
۳۱.
۳۵. کتاب المقتل، ابوالحسن محمد بن ابراهیم بن یوسف کاتب، معروف به ابوالحسن شافعی و متولد ۲۸۱

ق.

۳۶.مقتل الحسین علیه‌السلام، عبدالله بن محمد بن عبدالعزیز بغوی (۳۳۷-۲۱۴ ق.)، معروف به «حافظ بغوی» و «ابن پشت منبع».
۳۳.

۳۷.مقتل الحسین بن علی علیه‌السلام، ابوحسین عمر بن حسین بن علی بن مکنان شیبانی (۳۴۵-۲۵۸ ق.)
۳۸.مقتل ابی عبدالله الحسین علیه‌السلام، ابومرید الحسین بن عثمان بن زیاد نسیری، وی از نظر تاریخی یا مقدم بر شیخ صدوق بوده یا با او هم عصر بوده است. شیخ صدوق در «المالی خود» مجلس سرام را که مراسم در قتل امام حسین علیه‌السلام است از کتاب او نقل می‌کند.
۳۵.

۳۹.مقتل الحسین علیه‌السلام، سلیمان بن احمد طبرانی (۳۶۰-۲۶۰ ق.) البته کتابی که امروز با نام مقتل الحسین علیه‌السلام و به اسم حافظ طبرانی منتشر شده است غیر از کتاب مورد بحث است که اصل آن از کتد روزگاران در امان نمانده و از میان رفته است.
۳۶. و مابس از این که در بخش کتاب‌های نشر یافته از آن نیز سخن خواهیم گفت.

۳۰.مقتل الحسین علیه‌السلام، ابوجعفر محمد بن علی بن الحسین بن موسی بن بابویه قمی معروف به شیخ صدوق (م ۳۸۱ ق.)
۳۷.اینکه شیخ صدوق خود در ضمن بعضی از آثار منتشرشده‌اش به آن ارجاع داده است.
۳۸. اما یکبار اصل آن از میان رفته و به دست ما نرسیده است.
مقتل شیخ صدوق به تلاکی بازیوسی و نشر یافته است که پس از این در بخش بعدی از آن سخن خواهیم گفت.

۳۱.مقتل ابی عبدالله الحسین علیه‌السلام، محمد بن علی بن فضل بن تمام بن سکنّ، بن ممدگان موثق شیعی در سده چهارم هجری که به عمارت رجالی بزرگ ابوالعبّاس نجاشی، ثقة و عین و صحیح الاعتقاد و جید التصنیف، ۳۸.دقیقه طبق شیخ صدوق و در روایت «شیخ» رجالی سخت‌گیر و دقیق یعنی «ابن عقیلاری» بود.
۴۰.

۳۲. کتاب المرالی، محمد بن عمران مرزبانی خراسانی (۳۸۵ م) مرزبانی خود در کتاب پراوازه‌اش «الوئح» چاپ مصر، دارالقیف، ص ۵ از این کتابش نام برده است.

۳۳.مقتل الحسین علیه‌السلام، سید نجم‌الدین محمد بن امیرکا بن ابی‌الفضل جعفری قزوینی.
۴۱.
۳۴.مقتل ابی عبدالله الحسین علیه‌السلام، احمد بن عبدالله بن محمد بن محمد بکری، معروف به ابوالسلام، احمد بن دانشوران سده پنجم هجری است و گفته می‌شود که نسخه‌ای از این کتاب در ضمن مجموعه‌ای در کشور مغرب پیدا شده است که با عنوان «تجلیت وقعة سیدنا الحسین» در کتابخانه «سیدالقرنین شهر فارس نگهداری می‌شود».
۴۲.

۳۵.مقتل الحسین علیه‌السلام، محمدبن حسن بن علی طوسی (۳۹۰-۳۸۵ م) معروف به شیخ الطائفة و شیخ طوسی، «اینکه شیخ خود این کتابش با عنوان «کتاب مقتل الحسین علیه‌السلام» نام برده است.
۴۳. ابن شهر آشوب آن را «مختصر فی مقتل الحسین علیه‌السلام» نامیده است.
۴۴.

۳۶.مقتل الحسین علیه‌السلام، محمدبن علی بن شهر آشوب مرزبانی (م ۵۸۸ ق.)
۳۵.مقتل الحسین علیه‌السلام، ابوالقاسم محمود

باز این چه شورش است ...

بن مبارک واسطی (۵۹۱-۱۵۱۷ق.)، معروف به مجیر و مجیرالدین.۴۶

۳۸.مقل الشهداالحسین علیه‌السلام، عزالدین ابومحمد عبدالرزاق جوزی رجمی (م ۶۶۱ ق) که نامده.۴۷

۳۹.الغز الصغیر فی تعازی الامام الشهدا، سید بهادالدین علی بن غیاث الدین عبدالکریم بن عبدالحمید حسینی نیلی نجفی نَسَابه وی از دانشوران نامور قرن هشتم و از شاگردان برجسته فخرالمحققین حلی است که این کتاب را در مقل و مرآی امام حسین علیه‌السلام نوشته بود.مجلسی آن را در اختیار داشته و از آن در باب مقل امام حسین علیه‌السلام فراوان نقل کرده است.۴۸

۴۰.مرتبه‌السلام، جلال‌الدین حسن بن مطهر علی، معروف به علامه علی (م ۷۳۶ق.) کاتبشاس بزرگ شیعه آقا بزرگ تهرانی مثل اینکه نسنده‌ای از آن را در ضمن مجموعه‌ای پیش میرزا محمدتواری در شهر قزوین دیده بود.۴۹

۴۱.مقل ابی عبدالله الحسین علیه‌السلام، محمدبن محمد بن مسامد بن المیثاق عافی هم عصر شهید ثانی. ۵۰
۴۲.مقل الامام الحسین بن علی بن ابی طالب رضی‌الله عنهما فی کربلا، محمود بن عثمان بن احمد حلی رومی بروسوی معروف به لامعی (۹۳۸-۸۷۸ق.)
۴۳.مقل العین فی مفرغ الحسین، شمس‌الدین محمد بن طولون (م ۹۵۳ ق.)، این طولون خود از این کاتبین در ضمن یکی از آثار منتشرشده‌اش نام برده و به آن ارجاع داده است.۵۱این طولون، کتاب دیگری نیز با عنوان «فدیه الشریف» من اشیار یزیده، نوشته بود که خوشبختانه از گرد و روزگار در امان مانده و منتشر شده است که اینکه متن آن در فصول مختلف کتاب بزرگ تاریخ امام حسین علیه‌السلام آورده شده است.

۴۴.آبزرگ تهرانی چندین اثر را نیز زیر عنوان مرآ نام برده است که برای تکمیل این بخش در اینجا نام می‌بریم:

۴۵.مرازی ابی عبدالله الحسین علیه‌السلام، عبدالله بن ابی‌الدین بن یعقوب بن نصر ثاری (م ۳۵۶ ق.)
۴۶.مرازی ابی عبدالله الحسین علیه‌السلام، ابوعلی‌عبدالله محمد بن عباس بن عیسی غلغلی.

۴۷.مرازی ابی عبدالله الحسین علیه‌السلام، ابوالمفضل محمد بن عبدالله بن محمد شیبانی کوفی هم عصر ابوالمعانی شامی.۵۲

منون نشر یافته

منابع منتشرشده اندک و انگشت‌شمار است که نیسی از آنها نیز از میان منابع غیر مستقل و بیشتر از کتاب‌های مفضل نقلی، استخراج شده و به طور مستقل انتشار یافته است که ایک آنها را به ترتیب تاریخ می‌آوریم:

- نسیهٔ من قتل مع الحسین علیه‌السلام، فضل بن زبیر بن عمر بن درهم کوفی از اصحاب امام باقر علیه‌السلام و امام صادق علیه‌السلام، زنده در سال ۱۲۲۸ق. به تحقیق سید محمدحرفا حسینی جلالی، قم، مؤسسه آل البیت لاجیا، اثرات، در ضمن مجله تراثنا، سال اول شماره دوم، ص. ۱۱۲-۱۱۶ پاییز ۱۳۱۶.
- از آنجایی که کتاب تکمیل زیارات و تفسیر القمی، به‌طور عام و کلی توثیق شده و عموم روایان نام برده در این کتاب، همه کشته شده‌اند و ذکر دو کتاب یاد شده نیز در فصول بن زبیر روایت شده است پس فاضل را هم باید الله دانست و این توثیق را به کتب اسنیهٔ من قتل مع الحسین علیه‌السلام، تعمیم داد.
- ترجمه‌الامام الحسین و مقله من القسم غیر المنطوق من کتاب الطقات الکبیر، ابن سعد، تحقیق سید عبدالعزیز طباطبائی یزدی، چاپ اول، قم، مؤسسه آل‌البیت، محرم ۱۳۱۵، ۱۱۱ صفحه یزیدی.
- علمای عامه و مشهور به «ابن سعد» و کتاب «واقی» است و کاتب الطقات الکبیره نوشته شده و پرآوازه است. افزون بر آن، تعلیقات و توضیح‌هایی که محقق دقیق و دانشمند کاتبشاس، یعنی مرحوم محقق طباطبائی بر جای جاتی آن نوشته است هر گونه ابهام یا تحریف را از کتاب می‌زداید.
- الحسین و اسننه‌الاحتراف و تنظیم از سید عبدالعزیز طباطبائی یزدی، کتابخانهٔ مدرسه چهل ستون، تهران،

چاپ اول، ۱۳۵۶ ش.، ۱۲۸ صفحه وزیری.

این مجموعه از سه کتاب مرجع و معتبر در نزد اهل سنتن و از منابع اولیه در مآرِف اسلامی، استخراج و تألیف شده است. به این ترتیب:

کتاب-الفضائل، از ابو‌عبدالله احمد بن محمد بن حنبل شیبانی واثلی (۲۱۱-۱۹۴ق.)، یکی از امامان چهارگانه اهل سنت و معروف به امام احمد بن حنبل. ب-السائب (الاشراف)، از احمد بن یحیی بن جابر بلاذری (۲۷۹ق.)

ج-المعجم الکبیر، از ابوالقاسم سلیمان بن احمد بن ایوب لخمی طبرانی (۳۶۰م) معروف به حافظ طبرانی.

این مهمز این مجموعه در این است که احادیث و اخبار آن از روایان و محدثان قرن اول نقل شده است و دیگری که توسط کاتبشاس بزرگ معاصر و شیعی استاد محقق سید عبدالعزیز طباطبائی) تحقیق و تصحیح شده است.

۱. استمشاه الحسین، محمد بن جریر طبری (۳۱۰م) تحقیق دکتر سید، ۳۲۲ صفحه دارالکتب العربی، بیروت، چاپ دوم، ۱۳۱۷ق.، ۳۲۲ صفحه وزیری.
۲. این کتاب از تاریخ طبری استخراج و مهردا با رساله رأی‌الحسین نوشته ابن نسیه، احمد بن عبدالخلم (م ۷۸۸ق) منتشر شده است.

۳. فام امام حسین (برگزیده از کتاب الفتح)، ابن اعظم کندی متوفای ۳۱۲ ق.، ترجمه محمد بن احمد متوفی هروی، تاریخ ترجمه به فارسی، ۵۹۶، تصحیح علامه خراسا طباطبائی مجد، چاپ اول، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۳ش.، ۱۹۰ صفحه وزیری.
۴. این کتاب فاجعه عاشورا را از اول آن (بعثت خواستن یزید از امام حسین علیه‌السلام) تا آخر آن (واقع بعد از شهادت) در یازده فصل، تنظیم کرده و به روایت آن پرداخته است.

۶.مقل الحسین علیه‌السلام، سلیمان بن احمد طبرانی (۳۶۰-۳۶۰ ق.)، تحقیق محمد شجاع ضیف‌الله، دار الورد الکویتیه، چاپ اول، کویت، ۱۳۱۲ ق.، ۱۹۰ صفحه وزیری.

این کتاب غیر از آن مقل مستقی است که ایک از اصل آن حمیری در دست است. بیشتر از این وقتی که از منابع نشر یافته بحث می‌کریم از آن سخن گفتیم. مقل جلالی نخست توسط محقق طباطبائی از علامه سوم کتاب‌المعجم الکبیر طبرانی استخراج و در ضمن کتاب «الحسین و اسننه» انتشار یافت و سپس توسط محمد شجاع ضیف‌الله به صورت جداگانه منتشر شد.

۷. شرح الاحبار الثقات، الثالث عشر فی من قتل مع الحسین من اهل بته، قاضی نعمان بن محمد بن منصور صاحب الدعائم (م ۳۶۵ق.)، تحقیق سید محمد حسینی جلالی، چاپ اول، قم، ۱۴۰۲ ق.، ۱۲۷ صفحه وزیری.

این کتاب جزء سیزدهم از اجزای شازنده گانه کتاب اشرح الاحبار فی فضائل الائمة‌الاطهار، است که قاضی نعمان هگامی که از جانب اسماعیلیه قاضی بود آن را با نقیّه تألیف کرده است.

۸.کامل زیارات، ابوالقاسم جعفر بن محمد قمی، معروف به ابن قولویه (م ۳۶۷ ق) به تصحیح علامه عبدالحسین امینی، چاپ اول، نجف اشرف، مطبعه المرتضویه، ۱۳۵۶ ق. ۳۲۷ صفحه رقعی.

واققت و جلالت قدر این قولویه که از بغاغر مقدم شعی است قولی است که جعلگن برآند و نزاری به تحقیق نیست. اما کاتبش کامل زیارات که در منابع قدیمی گاه با نام جامع زیارات و گاه به اسم «الزیارات» عنوان شده است از کتاب‌های گران ارج شعی و از اصول مورد اعتماد در علم حدیث می‌باشد. بسیاری از بزرگان شیعه واقف‌اند بر این استوار است که کتاب کامل زیارات بسیار اعتبار است و همه روایاتی که در آن از آنان روایت شده است مورد وثوق و اعتماد هستند.۵۳

قسمت اعظم این کتاب گران‌بها (پیش از هشتاد باب آن) به امام حسین علیه‌السلام و عاشورا اختصاص دارد که بیشتر به صورت منون مستند و مهم روایی و زباری در آن نقل شده است و کسانی که پیرامون فاجعه عاشورا و زندگی امام حسین علیه‌السلام تحقیق می‌کنند، ناگزیر از مطالعه آن هستند.

مقل الحسین علیه‌السلام به روایت شیخ صدوق قدس سره (متوفای ۳۸۱ ق) تحقیق، تألیف و ترجمه، محمدصحی سرزوری، تهران، چاپ اول، نشر هستی نما، زمستان ۱۳۸۱ ش. ۳۶۷ صفحه رقعی.

این مقل حاوی دوست و اندی حدیث و روایت

است که همگی از طریق «رئیس المجلدین» و شیخ صدوق، روایت شده است که بیشتر آنها از میان آثار منتشرشده شیخ صدوق و اندکی نیز از میان آثار کسائی که از شیخ صدوق، حدیث نقل کرده‌اند، گردآوری شده است. نویسنده این مقال، تزکیک به یک سال برای تحقیق، تصحیح، ترجمه و تألیف آن کار کرد. تنها خدای یکتا می‌داند که چقدر خون دل خوردم تا بالاخره آن را به نومی به مرحله انتشار رساندم. به هر حال این مقل را شاخصه‌های مهمی است که به برخی در مقدمه کتاب پرداخته‌ام و در ضمن مقاله‌ای هم به تفصیل از آن سخن گفته‌ام که اینجا مجال تکرار نیست. ۵۴

۱۰. فضل زیارة الحسین علیه‌السلام، محمد بن علی بن حسن علوی شجری (۲۲۵-۳۷۷ ق.)، تحقیق سید احمد حسینی، کتابخانه آیت‌الله مرتضی، چاپ اول، ۱۴۰۲ ق.، ۱۱۲ صفحه وزیری.
۱۱. این کتاب حاوی بود روایات در فضیلت زیارت و تربت امام حسین علیه‌السلام و در تاسم گریه کردن بر آن حضرت است که بیشتر از پیام‌سلی‌الله علیه و آله و امانان معصوم و به‌طور مستقل نقل شده است.

۱۱. مقل الحسین علیه‌السلام، شیبه‌الدین ابوالمؤدب، موفی بن احمد بن محمد مکی حتفی (م ۵۶۸-۲۸۲ق) مشهور به «مخلف خوارزم» و «مخلف خوارزمی» به اشراف و تحقیق محمد سعاری، نجف

اشرف، مطبعهٔ الزهراء، چاپ اول، ۱۳۶۷ ق.، در دو جلد.
۱۲. ترجمه ریحانهٔ رسول الله الامام الشهدا الحسین علیه‌السلام من تاریخ مذبنة دمشق، ابوالقاسم علی بن حسن شافعی دمشق، معروف به ابن عساکر (۵۷۱-۴۹۹ ق) تحقیق محمدباقر محمودی، مؤسسه‌المحمودی، بیروت، چاپ اول، ۱۳۶۸ ق.، ۳۲۷ صفحه رحلی بزرگ.

نویسنده تاریخ دمشق در حدود یک جلد از تاریخ درازتر من عود را به عاشورا از امام حسین علیه‌السلام اختصاص داده است. به این ترتیب که در مجموع ۲۰۱ روایت نقل کرده است که اگر روایات‌های تکراری را که به بیش از ۱۵۰ روایت می‌رسد، حذف کنیم تنها ۲۵۰ روایت می‌ماند که از آن میان حدود سی روایت مربوط به سال و روز شهادت و مقدار عمر آن حضرت است و در حدود بیست روایت مربوط به پیشگویانی‌هایی است که از رسول خدا صلی‌الله علیه و آله و امام علی علیه‌السلام در کشته شدن امام حسین علیه‌السلام آورده است و نزدیک به پنجاه روایت نیز در گزارش کارهای عجیب و غریبی است که پس از کشته شدن امام حسین علیه‌السلام رخ داده است و پیش از ۹۰ روایت هم درباره فضائل و مناقب امم حسین علیه‌السلام است که در نوع خود بسیار جالب توجه است. نتیجه اینکه فقط در حدود ۱۰ روایت در مورد مقتل و چگونگی شهادت امام حسین علیه‌السلام و کیفیت برخورد سپاهیان عمر بن سعد و جنایت‌ها و وحشی‌گری‌های آنان آورده شده است. حاصل سخن اینکه با این ترتیب و تنظیم حساب شده، این عساکر دست به سه تحریف بزرگ زده است.
۱۳. مقل الاحزان، نجف‌الدین جعفر بن محمد بن جعفر بن میثاق بن نعل‌الحلی، معروف به ابن اَنَدَ (۴۶۵-۴۵۶ ق)، قم مدرسه الامام المهدی، معروف به سوم، ۱۴۰۶ ق.، ۱۵۵ صفحه وزیری، به شمیمه کتاب‌المحسین، اثر ابن فهد حلی.

این کتاب بیشتر به ضمیمه کتاب دیگر این نما و در واقع فی اخذ لئال‌الحسین علیه‌السلام هم چاپ شده بود که پس از آن هر دو جداگانه و نومی با عنوان

فؤاد النصارى فی شرح التاء، منتشر شد. درباره آن که مقل الاحزان و فؤاد النصارى از کدام اثر نماى است آیا از نوع نهم‌الدین است و یا نه از خود نهم‌الدین، اختلاف است و صحیح این است که از خود نهم‌الدین باشد. به هر حال درباره تاریخ وفات مؤلف هم اختلاف است و مانع آن را که در بلا توشیح از کتاب مقل الاحزان و از مقدمه‌ای که مصحح کتاب الملهوف علی قفلی باید پیش از سید ابن طائوس باشد و ملبرالاحزان بیشتر از لهُوف سید ابن طائوس نوشته شده باشد و این همه نیز احتمال است و مطلب به بحث و فحص بیشتری نیاز دارد که اینجا مجال تفصیل بیشتر نیست و احتمال بسیاری می‌رود که وفات مؤلف ملبرالاحزان در حدود ۶۸۰ باشد.

۱۴. فضل السبط فی خبر النبط، ابو‌عبدالله محمد بن عبدالله، قم، ابن بکر قفصانی، معروف به ابن الابرار (۵۵۸-۵۵۸ ق.)، تحقیق قاضی، عمر موسی دارالغرب الاسلامی، بیروت، چاپ اول، ۱۴۰۷ ق.، ۱۹۰ صفحه رقعی.

این اثر اندلسی کتاب دیگری نیز با عنوان ممدان اللجن فی مرالی الحسین علیه‌السلام، نوشته بود که امروز اثری از آن نیست، این اثر که در روزگار اسفناک اندلس می‌زیست و شهادت مظلومه برخی از سادات بزرگش را در دفاع از مهین اسلامی شاهد بود و خود نیز در راه خطر‌ها را بر خیزد، مراتب و سختی‌های بسیاری شنیده بود و بالاخره با بلخی و تأسف فراموش‌نشدنی مقل الاحزان را توسط اشکانگران مسیحی دیده بود. این دو کتاب را که با یاد رتا و کاظمی و تدوین کرده است بیشتر از سرود و برای تسلاهی خاطر زنجور و محزون نوشته است و چون از دل برخاسته لاجرم نیز بدل می‌نشدند کتاب باظن و نثر مؤزن نگاشته شده و سبک نوشتاری آن بسیار شیرین و دلزای است.

۱۵. ترجمه الامام الحسین علیه‌السلام من کتاب بغةالطابق فی تاریخ حلبیه، کمال‌الدین جعفر احمد بن ابی عبدالرحمنی مشهور به ابن عدیم (۶۶۶-۵۸۵ق) تصحیح سیدعبدالعزیز طباطبائی، تحقیق سیدمحمد طباطبائی، قم، منشورات دلیل داد جباب اول، ۱۳۱۲ ق.، ۲۵۴ صفحه وزیری.

این کتاب به‌طور کلی در عنوان آن نیز به وضوح پیدا است. از اثر درازمان این عدهم، یعنی کتاب بغةالطابق فی تاریخ حلب، تعریح و تصحیح شده است که ۲۲۸ حدیث و خبر را درباره امام حسین علیه‌السلام و عاشورا در بر دارد و بعضی مقل آن بیشتر از کتاب الاحبار الطالاق نقل شده است و کاتبشاس بزرگ و دانشمند شعیی مرحوم محقق طباطبائی قدس سره آن را از روی نسخه اصل که به خط مؤلف بوده و در کتابخانه سلطان احمد سوم در ترکیه نگهداری می‌شود استخراج و تصحیح کرده است.

۱۶. الملهوف علی قتلی الطوف، رضی‌الدین ابوالقاسم علی بن موسی بن جعفر، معروف به سید ابن طائوس (۶۶۶-۵۸۹ق.)، تحقیق حسن حسینی تریزیران، قم، دار‌الاسوه، چاپ اول، ۱۳۱۲ ق.، ۳۲۲ صفحه وزیری.
سید ابن طائوس از مصنفان بارز طایمان پیش عادلان شعی است که آثار بزرگ و ماندگارش پیش دانشوران و بزرگان شیعه، جایگاه بالایی را داراست و همیشه مورد استاد و اعتماد پژوهشگران و دانشمندان در حوزه معارف اسلامی بوده است و این اثر روزی وی که در نوع خود بی‌ظن است، بیشتر با نام «المهوف علی قتلی الطوف» خوانده می‌شود. آن استقبالی که در میان خواص و عوام از کتاب لهُوف بوده شده هرگز از کتاب دیگری در حدود عادلان برپه‌ی نشده است. پیش از ده مترجم آن را به فارسی ترجمه کرده‌اند و ده‌ها ناشر همه ساله متن و ترجمه آن منتشر می‌کنند که می‌توان گفت در نوع خود پررونق‌ترین کتاب است. راقم این مقال به شواهد و قرائن رسیدم که در محتوای بگوریم، سید ابن طائوس شیخ لهُوف را در دستنمائی نوشته است که بیشتر شریف مرتضی علیه‌الهدی آن سخنان را در کتاب تیزه الانبیا، نوشته بود و ایک سخنان شریف مرتضی را افزون بر تیزه الانبیا، در کتاب تلخیص الشافی هم می‌توان دید.

پی‌نوشت:

۱. قاضی محمدصحی سرزوری برای شناسایی عاشورا ۵۹ صبح ذکر کرده که مآنهٔ خانه به دلیل کمبود جا از چاپ آن معذوریم، البته فهرست این منابع در دفتر نشریه موجود است.

گزارش

طنی افشاری

نگاهی نو به جریان عاشورا

ماجرای عاشورای حسینی یکی از پرباثرترین نهفت‌های تاریخ است که در تاریخ اسلام رخ داده‌این واقعه‌اندوهناک مرزهای مذهبی و حتی دینی را در نوردید و در طول تاریخ حتی در میان غیرمسلمانان نیز راه یافت و نام حسین(ع) را در عالم و آدم ماندگار کرد. برحسبکی این حادثه باعث شد که هیچ‌یک از مسلمانان از آغاز تاکنون نسبت به آن می‌توانند نامتاد و از این جهت و درباره آن آثار بسیاری نگاشته شود. شاید کمتر زحمانی در تاریخ اسلام بتوان پیدا کرد که چنین حجمی از آثار و مقالات را به خود اختصاص داده باشد.

کتاب‌نگاهی نو به جریان عاشورا و که حاوی مجموعه مقالاتی از پژوهشگران و به کوشش دکتر سیدعلیرضاوسمی تهیه شده است از جمله این آثاراست که به عنوان یکی از آثار برگزیده در ششمین دوره کتاب برتر دین پژوهی انتخاب شد.از جمله مقالات این اثر شهادت امام حسین از منظر اهل سنت» نوشته حجت‌الاسلام عبدالحمید ناصری است. بررسی این مهم و تأثیر آن در گفت‌مان وحدت اسلامی، انگیزه یک نشست علمی بود که با سخنرانی نویسنده و نقد و بررسی حجاج اسلام یوسفی غروی و پیشوایی «خر دو از اساتید و پژوهشگران تاریخ اسلام هستند» برگزار شد.

حجت‌الاسلام ناصری با اشاره به محورهای این نشست، برخی پنداره‌های عمومی را که حادثه عاشورا و یا نیکوداشت قیام و شهادت آن حضرت(والتخصص به جامعه‌شنعی می‌باشد،غیر صحیح خواند گفت.گو اینکه برخی از افراط‌هایی که نوعاً طرف تا آگاهان به تاریخ و فرهنگ دینی انجام می‌شود، چنین ذهنیتی را قوت بخشد اما شواهد و قراین بر خلاف این نگاه است چرا که اولاًعمده احادیثی که جایگاه بلند امام حسین(ع) را از زبان پیامبر روشن کرد، مورد اتفاق عالمان و محدثان بزرگ اهل سنت نیز می‌باشد؛ احادیثی چون «حسین منی و انا من حسین» و «الحسین و الحسین روحناالجنه و حدیث کنا و نظایر آن که در منابع معتبر اهل سنت نیز وجود دارد.از این روی است که محبت، عظمت حسین و الگوگیری از آن حضرت به‌عنوان یک اصل پذیرفته شده و مورد اتفاق مسلمانان است.

عبدالحمیدناصری در بخش دیگری از سخنانش با تقسیم رویکرد نویسندهگان اهل سنت به دو رویکرد عاطفی و رویکرد اجتهادی گفت؛ علماً و نویسندهگان اهل سنت نیز از زمان وقوع این فاجعه دلخراش و نهفت عظیم، بیان توجه نشان داده‌اند و از نظر منطقی و با شهودهای مختلف درباره آن به ابراز احساسات و بیان اندیشه پرداخته‌اند که در یک دید کلی، می‌توان آن را به دو رویکرد عاطفی و اجتهادی بخش کرد.

در ادامه جلسه حجت‌الاسلام پیشوایی در پاسخ به سؤالی گفت: دیدگاه اهل سنت درباره قیام امام حسین را می‌توان به سه قسمت تقسیم کرد ۱-طرفداران جدی یزید ۲-مخالفان جدی یزید ۳-افراط‌میانده در مورد نوع قضاوت دسته اول باید توجه داشت که دیدگاه آنها از منظر پیرویی است و نه دورنی، مثلاً می‌گویند حسین(ع) نیروی کافی نداشت و محاسبات او درست در نیامد در حالی که هیچ‌نگاهی به سخنان و اهداف واقعی و دورنی امام نمی‌کنند که اصلاً دنبال چیزی که نبود پیروزی ظاهری بود، پیشوایی تأکید می‌کند، امام همه جا سخن از تکلیف و امر به معروف و نهی از منکر می‌کرد اساساً مبنای آنها در مشروعت یزید درست نیست چون یزید بر اساس روش حل و عقد و به خلاف توبه سید که خلافش مشروع باشد.

در بخش دیگری از این نشست حجت‌الاسلام یوسفی غروی نیز به سخنرانی پرداخت. نشست مزبور با حضور تعداد زیادی از روحانیان و صاحب نظران روز پنجشنبه پانزدهم بهمن در تالار امام خمینی قم برگزار شد.

پای این چه شورش است ...

اسوه جاوید «شخصیت و زندگی امام حسین(ع)»

سیدطنی وزادی در این نوشتار گوشیده است تصویری از شخصیت امام حسین(ع) به عنوان الگو و اسوه‌ای شاخص ترسیم نماید. وی نخست به معرفی شرح حال آن حضرت پیش از تولد، تولد و نامگذاری، رشد و تربیت تا رسول خدا(ص) همراه مادر، دوران خانه نشینی پدر، دوران خلافت امیرمؤمنان(ع) و منزلت او در زندگی امام حسین(ع) از منظر قرآن و احادیث، اوصاف و ویژگی‌های ظاهری و باطنی و عرفانی آن حضرت می‌پردازد. حسین(ع) و تشکیل خانواده و سخنان امام حسین(ع) عنادین بخش‌های باطنی را تشکیل داده است.نثراین کتاب دارالتفلیح است که آن را در ۳۶۷صفحه به مبلغ ۲۰۰۰۰ریال وارد بازار کرده است.

جلوه عشق، قصه‌های زندگی امام حسین(ع)

نگاهی است اجمالی به برخی از حکایت‌های معنوی و عرفانی، تربیتی و اخلاقی و زندگی امام حسین(ع)، نگارنده، احادیث و روایاتی که در منابع معتبر حدیثی در این زمینه از معصومان نقل شده گردآورده و با عناوینی از قبیل ولادت عشق، عیدی خداوند متعال، زینت آفرینش، غم و شادی رسول اکرم(ص)، تعلیم و صوم، وصیتنامه امام حسین(ع) و وفاداران بی‌یفا و برخی عنوان‌های متنوع دیگر، تدوین و تنظیم می‌کند. محمدحسین مهراپن مؤلف کتاب است و نشر مهدی‌پار آن را در شمارگان ۳۰۰۰ نسخه منتشر کرده است.

تاریخ اسلام در دوران امام حسن(ع) و امام حسین(ع)

نگاهی است به سرنوشتات تاریخ اسلام در دوره‌های امامت امام حسن(ع) و امام حسین(ع)، نگارنده‌یاس ابررسی اجمالی زندگی امام علی(ع) و حضرت زهر(ع) به تشریح ویژگی‌های فردی و اخلاقی و دیگر فضایل شخصیتی امام حسن(ع) پرداخته و درباره موانع و عکس‌العمل‌های امام حسن(ع) در برابر رشادتهای این دوره سخن می‌گوید.وی رشته سخن را با تحلیل تاریخ اسلام در عصر امامت امام حسین(ع) ای گرفته و به تبیین خصوصیات فردی، اخلاقی و سیرتی آن حضرت با توجه به میاززه و بر ضد ظلم و فساد می‌پردازد. نویسنده سلسله بحث را با ارائه خلاصه‌ای از زندگی امامان پس از امام حسین(ع) به پایان می‌برد. نویسنده این اثر علمی رفعی است و انتشارات سپهر اندیشه آن را در شمارگان ۲۰۰۰ نسخه عرضه کرده است.

سیره و سیمای امام حسین(ع)

سرگذشته‌نامه‌ای تحلیلی بر پنداش گزارش‌های محدث و مورخ شامی ابن‌ساکر در کتاب بزرگ تاریخ دینیه دمشق

مجموعه‌ای است از احادیث مربوط به سیره و سیمای سومین پیشوای شیعیان و تشریح و تفسیر آنها.احادیث کتاب، برگرفته از روایات ابن‌ساکر در تاریخ دمشق است که چهارصد حدیث در چهار باب به سامان رسیده است. ویژگی‌های امام حسین(ع) سیره امام حسین پیش از کربلا و امام حسین(ع) در کربلا و رشادتهای پس از کربلا نویسنده در عده‌است برای آفریندن لایه‌های درونی روایات و گزارش‌های تاریخ و جاری دادن هر نقل در چارچوبی که فهم آن را شدنی‌تر می‌سازد.کتاب راه درسی‌هایی آموزنده برای نسل امروز و فردا می‌داند سازد. این کتاب

توسط سیدمحمد رضا حسینی جلالی نوشته شده و جویا جهانپخش آن را از عربی برگردان کرده است. انتشارات اساطیر آن را در ۲۲۰صفحه و به قیمت ۲۲۰۰۰ریال عرضه کرده است.

حکمت‌های جاوید

ماحش است درباره زندگی امام حسین(ع) گفتارها، انگیزه، اهداف و فلسفه نهفت آن حضرت، نویسنده درصدد است با نگرفشی نو در سه محور، مباحث اعتقادی اخلاقی و اجتماعی را از میان کلمات امام حسین(ع) استخراج و به نگارش درآورد. وی این مباحث را در چهارده مرحمت جلیدو مورد نیاز عصر حاضر و منطبق با شرایط فرهنگی حاکم بر جامعه تبیین نموده است.هدف اصلی وی، ارائه محروه‌های جدیدی برای عطیان، مرزبخت‌وئان و واقعان درباره حادثه عاشورا است. عبادت و امامت از نگاه امام

حسین(ع)، چگونگی مرگ برایشهد، ارزش‌های اخلاقی و مقام رضا در سیره امام حسین(ع) درس عزت از مکتب امام آزماپیش‌الهی در سخنان عاشورایی، نقش نینازذکی ایجاد حادثه عاشورا، تألیف‌هایم در تحراف از حق ضرورت مبارزه با تشیه، اهمیت امر به معروف و نهی از منکر، از مهمترین مباحث کتاب است. نویسنده کتاب محمدحسین فهیم‌نیا است و انتشارات مسجد چنگران آن را در شمارگان ۳۰۰۰ نسخه منتشر کرده است.

با کاروان نور

حسین نصرانی با هدف آشنایی خوانندگان با احوال و صفات بازان امام حسین(ع) این اثر را فراهم آورده است. وی معتقد است این حادثه بزرگ و بی‌مانند عاشورا اول فلانکاری ما و جانشینانی‌های مومنان و منافقان تربیت یافته تصویری در سخنان و روایت‌های شهیدان مکتوبی ترسیم کند. این نخست، ضمن اشاره روحانی و عرفانی به این رخداد بزرگ که مطالعه و بررسی مکتشفه امام حسین(ع) نظریات امام علی(ع) از قسمتی از خطبه ۱۳۳ نهج البلاغه و توصیف

کتاب

آسمانیان و زمینیان، سبیرت و معرفت اصحاب حسین بن علی(ع) و نیز آرا و اقوال دیگر عالمان و محدثان درباره این رویداد استثنایی می‌پردازد. مؤلف در بخش پایانی این کتاب حکایات و داستان‌های شگفت‌انگیزی درباره واقعه کربلا از زبان قتیهان و محدثان بااستناد به منابع تاریخی و روایی نقل می‌کند. درالعراق به عنوان ناشر این کتاب راه بهای ۱۲۰۰۰ریال در شمارگان ۲۰۰۰ نسخه منتشر کرده است.

محرّم و صفر

ماه محرم و صفر و به لحاظ رخدادهای مهمی که در آن به وقوع پیوسته و اهمیت و جایگاه ویژه‌ای بر خود نشانست. تاریخ عاشورای نخست پیشگویی امام حسین(ع) را درباره شهادت، خود به وسیله مستمکران بی‌ایمانستاد به منابع روایی نقل کرده و به حرکت اهل بیت از کوفه به شام و دیگر حوادث این مسیر اشاره می‌کند. آنگاه ضمن بیان این نکته که دوستی با دشمنان پیامبر(ص) خلاف ایمان است، موافقت اهل بیت و اوصاف و احوال مردم شام را مورد بررسی قرار داده و از مجلس یزید و خطبه حضرت زینب(ع) در آن مجلس سخن به میان آورده است. دوستی اهل بیت، خطبه‌های امام سجاد(ع) در مجلس یزید و در شام، اعتراض به یزید از سوی اطرافیان در خصوص رفتار و اعمال ناشایست و نسبت به خلدان پیامبر، رسول‌های‌های پیوسته از انشعاری و دیگر گروهی حوادث مرتبط با کاروان اهل بیت، بازگشت به مدینه و عبور از کربلا، بیماری محمد تنهف، اهمیت سوگاری امام حسین(ع) تأثیر نهفت عاشورا و سبیرت و جایلت متکرر علمای دیگر مساحت این کتاب است. مؤلف در پایان سن بیان مطالبی متنوع و اشاره به شهادت امام زین‌العابدین(ع) (فصلی و مناقب امام زمان شرح حال زندگی او را مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد. شمارگان این کتاب ۲۰۰۰ نسخه و بهای آن ۸۰۰۰۰ریال و ناشر آن انتشارات زوایان است.

روانشناسی اجتماعی

تأثیرات عاشورا

به ضمیمه مقالهٔ انسان امروز واصل انتظار مطالعه‌ای در ویژگی‌های روانشناسی اجتماعی نهفت خوین عاشوره است که بااستناد به منابع تاریخی تمی و تدوین شده است. کتاب حاضر در سه بخش «شکل شناسی»، «مفهوم شناسی» و «بخش دربارهٔ انسان امروز میسازد» انتظار به نگارش درآمده است. در بخش اول از عناصر شکل‌دهنده نهفت عاشورا و در بخش دوم از عوامل خیزش انقلاب امام حسین(ع) و برخی ویژگی‌ها عناصر شکل‌دهنده و در بخش سوم مطالبی درباره برخی از مکتب بشری و موضوع انتظار سخن به میان آمده است. نویسنده این اثر حسن احمدی‌فد است و مؤسسه انتشارات مشهور آن را در شمارگان ۳۰۰۰ نسخه و به بهای ۱۲۰۰۰ریال عرضه کرده است.

آلبوم عاشورا

این اثر، مجموعه‌ای گوناگون از «حماسه» بزرگ حضرت سیدالشهدا، «بخش عاشورای حسینی است که با تلفظ بانسختی به نگارش درآمده است. نویسنده بااستناد به منابع معتبر و کهن و به بهره‌جستش از نثری روان و آمیج این واقعه را به تصویر کشیده است. وی در این اثر تصویرهایی از شجاعت، برهانگی، ظلم ستیزی، ایثار، عرفان، استقامت، کتاب در دو فصلی ناخادای تشنه و ساحل نشین لشکرها و هم آمده است. محرمه و زارچ پدیدآورنده این کتاب است و بهیستان کتاب هم کارنشر آن را در شمارگان ۲۰۰۰ نسخه و به مبلغ ۱۰۰۰۰ریال به عهده داشته است.

در حقیقت انواع اسامی - حتی داستان‌های علمی، زمان، داستان‌های ترسناک، تخیلی، وسترن و... از دستورات خاصی پیروی می‌کنند که به عنوان

فرمول‌های در این کار پذیرفته شده‌اند و موجب آسان شدن کار نویسندگی می‌شوند. این فرمول‌ها و دستورات پراساس تجربه به دست آمده‌اند و باعث می‌شوند تا خواننده هر آنچه را که از می‌خواهد در داستان‌هایی که پراساس این فرمول‌ها کار خود را انجام می‌دهند در آراء خوبی کسب می‌کند. البته این نگاه گاهی تجاری به قضیه نویسندگی است. در مطلب زیر برخی از تجربه‌های نویسندگان در زمینه نوشتن داستان‌های تجاری -چیزوه داستان‌های کوتاه - را می‌خوانید.

عناصر داستان کوتاه

اکثر داستان‌های کوتاه از ابعاد مختلف موارد زیر پیروی می‌کنند:
«البته اکثر زمان‌ها نیز چنین هستند»
یک شخصیت دوستانه ناشناسی بر شخصیت منفی غلبه می‌کند و یا پیروی خود و سختی‌هایی که تحمل می‌کند، به هدف بریزد در داستان دسترس‌ی پیدا می‌کند.
- داستان‌هایی که توسط نویسندگان مبتدی نوشته می‌شوند، در کل درامدازنسیت و در مواردی حتی غیرقابل فروش هستند، دلایلی زیر برای این مورد ارائه شده است:
۱-شخصیت اصلی داستان به اندازه کافی محبوب نیست.
مخاطبان شما می‌خواهند، بتوانند خود را با شخصیت اصلی داستان تطبیق دهند و راهی را که او برای حل مشکل در داستان پیش گرفته، طی کنند. در نتیجه اگر شخصیت اصلی داستان به اندازه کافی محبوب نباشد، مخاطب لذت لازم را از خواندن داستان نمی‌برد.

۲-شخصیت‌های منفی داستان به اندازه کافی بد نیستند یا اینکه مخاطبان نمی‌توانند بد بودن آنها را درک کنند.وقتی قهرمان داستان بر شخصیت منفی پیروز می‌شود، باید مشکل آقدر بزرگ باشد که مخاطب مشکل موجود در داستان را واقعی بنیادار و بتواند با آن ارتباط برقرار کند. یعنی هر حقیقتی باید این مشکل آقدر واقعی باشد که خواننده نیز برای حل این مشکل به فکر فرو رود و اگر شخصیت اصلی داستان بتواند بر چنین مشکلی غلبه کند، به عنوان قهرمان شناخته می‌شود.البته به وجود آوردن چنین مشکلی کار آسانی نیست.
۳-شخصیت اصلی داستان پیش‌تواند یا پیروی خودش می‌کند.
ها را حل کند، معمولاً نه داستان‌هایی که نویسندگان مبتدی می‌نویسند، مشکلات نه توسط قهرمان داستان بلکه توسط نیروها و امدادهای غیبی برطرف می‌شوند و معمولاً این مشکلات بدون هیچ زنجی در یک لحظه حل می‌شوند.

۴-آخر داستان دقیقاً قابل پیش‌بینی است.
خوانندگان در کل داستان می‌دانند که قهرمان داستان همیشه پیروز خواهد بود و همیشه بهترین چیزها در داستان منتظر به قهرمان داستان است. در نتیجه داستان‌ها معمولاً مشکل یا یک سوال ساده حل می‌شود و این داستانی نیست که مورد علاقه مخاطبان باشد.
خواننده از خواندن داستانی

کتاب و آن راد تواندیش

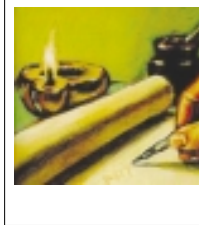
«کتابه اما ، عاقلانه» و «کلیات و نمریات اصلاحی» در انتشارات راد تواندیش منتشر شد.
«کتابه اما ،عاقلمانه» مجموعه داستان‌های کوتاهی است از قلم‌نویسی این کتاب کوچک شامل ده داستانک یا داستان کوتاه طرز با محوریت عشق است که بر «۳۰۰»صفحه و با قیمت «۳۰۰۰»تومان منتشر شده است. اولین کتاب از سری کتاب‌های آموزشی شرکت اصلاحی با آیفه و ترجمه چینی سخگویی استاد دانشگاه علوم پزشکی و توان بخشی با عنوان «کلیات نمریات اصلاحی» چاپ شده است. این کتاب شامل هفت فصل است؛۱- مرفوعی،۲- ماشه، نمریات فیزیکی، نمریات حسی،۳- صفتی، نمریات عقلی، نمریات نفسی، نمریات کششی، نمریات PNF.
این کتاب با شمارگان ۳۰۰۰ نسخه و قیمت ۹۵۰۰ ریال به بازار نشر عرضه شده است.

لذت می‌برد که تا آخرین لحظه بتواند انتهای داستان را پیش‌بینی کند؛ همچنین قایمی که در داستان رخ می‌دهد در عین اینکه وقایع روزانه و پیش‌یا افتاده هستند نباید به آسانی و بدون هیچ زنجی برطرف شوند.
۵- اهداف داستان اهدافی حقیقی نیستند، بلکه بیشتر به اهداف کسادی شبیه هستند، خواننده به جای اینکه احساس کند در یک فضای واقعی قرار دارد، حس می‌کند یک مطلب طنز می‌خواند.

حلالاستفانان وارموع کند

در دریاگراف اول خواننده مللی است موارد زیر ابعادلذت

مقابل ندارند و در صورتی که اگر بازم بخوایم از جنبه تجاری نویسندگی به قضیه نگاه کنیم، پیروی از این موارد سود بسیاری را برای نویسنده به همراه می‌آورد.
هنگام بازخوانی و تحلیل، برخورد‌های شخصیت محسوب داستان با شخصیت منفی را به خاطر داشته باشید. همچنین همیشه به این نکته توجه داشته باشید که ناشر، یک داستان خوب از شما می‌خواهد و خوب بودن از دید ناشر این است که چه مقدار این داستان فروش داشته باشد و اگر نتوانید رضایت ناشر را جلب کنید مطمئن باشید این جمله را می‌شنوید: «بهنر است به دنبال سفارش دیگری

عناصر داستان کوتاه

اکثر داستان‌های کوتاه از ابعاد مختلف موارد زیر پیروی می‌کنند:
«البته اکثر زمان‌ها نیز چنین هستند»
یک شخصیت دوستانه ناشناسی بر شخصیت منفی غلبه می‌کند و یا پیروی خود و سختی‌هایی که تحمل می‌کند، به هدف بریزد در داستان دسترس‌ی پیدا می‌کند.
- داستان‌هایی که توسط نویسندگان مبتدی نوشته می‌شوند، در کل درامدازنسیت و در مواردی حتی غیرقابل فروش هستند، دلایلی زیر برای این مورد ارائه شده است:
۱-شخصیت اصلی داستان به اندازه کافی محبوب نیست.
مخاطبان شما می‌خواهند، بتوانند خود را با شخصیت اصلی داستان تطبیق دهند و راهی را که او برای حل مشکل در داستان پیش گرفته، طی کنند. در نتیجه اگر شخصیت اصلی داستان به اندازه کافی محبوب نباشد، مخاطب لذت لازم را از خواندن داستان نمی‌برد.

۲-شخصیت‌های منفی داستان به اندازه کافی بد نیستند یا اینکه مخاطبان نمی‌توانند بد بودن آنها را درک کنند.وقتی قهرمان داستان بر شخصیت منفی پیروز می‌شود، باید مشکل آقدر بزرگ باشد که مخاطب مشکل موجود در داستان را واقعی بنیادار و بتواند با آن ارتباط برقرار کند. یعنی هر حقیقتی باید این مشکل آقدر واقعی باشد که خواننده نیز برای حل این مشکل به فکر فرو رود و اگر شخصیت اصلی داستان بتواند بر چنین مشکلی غلبه کند، به عنوان قهرمان شناخته می‌شود.البته به وجود آوردن چنین مشکلی کار آسانی نیست.

۳-شخصیت اصلی داستان پیش‌تواند یا پیروی خودش می‌کند.
ها را حل کند، معمولاً نه داستان‌هایی که نویسندگان مبتدی می‌نویسند، مشکلات نه توسط قهرمان داستان بلکه توسط نیروها و امدادهای غیبی برطرف می‌شوند و معمولاً این مشکلات بدون هیچ زنجی در یک لحظه حل می‌شوند.

داستانانان وارحلیل کند

اکثر عناصر داستان‌های کوتاه - از قرآنی‌های فوق‌العاده ساده نصیحت می‌کنند. اما نویسندگان مبتدی به عظمی دانشخصی از این قرآنی پیروی نمی‌کنند و حتی به آنها فکر هم نمی‌کنند. البته برخی از نویسندگان گفته کار هم در برخی موارد توجهی به این

رسانه

کتاب سیستان و بلوچستان

اولین شماره کتاب سیستان و بلوچستان (روزنامه هشتمین نماینده بزرگ

کتاب استان سیستان و بلوچستان) منتشر شد.
نماینده کتاب زاهدان یک جشنواره فرهنگی است (گفت‌وگو با مسعود کرباسچی مدیر کل اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی استان سیستان و بلوچستان) که هم مردم را با کتاب آشنا می‌کنیم، با اهالی کتاب و نویسندگی، نماینده کتاب مرز زیبایی و زشتی را تعیین می‌کند (یادداشتی از محمدرضا بهاری)، جدول ناشران شرکت‌کننده در هشتمین نماینده بزرگ استان سیستان و بلوچستان و... از جمله مطالب این ویژه‌نامه است.

تسلیمت

جناب آقای عباس خردبین
محببت وارده را تسلیم می‌گویم، ما را در غم خود شریک بدانید.

کتاب **حنه**

شریک بدانید.

محببت وارده را تسلیم می‌گویم، ما را در غم خود شریک بدانید.

کتاب **حنه**

شریک بدانید.

کتاب

انتشارات اساطیر

فهرست کتاب‌های انتشارات اساطیر منتشر شد.
انتشارات اساطیر از سال ۱۳۶۱ ختمن تیرمه دانه کتابت مجرودر زمینه‌های مختلف کتابت انتشارات اساطیر منتشر شد.
انتشارات اساطیر از سال ۱۳۶۱ ختمن تیرمه دانه کتابت مجرودر زمینه‌های مختلف کتابت انتشارات اساطیر منتشر شد.
انتشارات اساطیر از سال ۱۳۶۱ ختمن تیرمه دانه کتابت مجرودر زمینه‌های مختلف علم و ادب انتشارات ترجمه‌های از بهترین آثار مربوط به تاریخ و فرهنگ ایران بازمچاپ و انتشار نشریات ادواری ایران بازمچاپ و انتشار منابع و مآخذ دست اول ایرانی و فرانسوی و اسلام‌شناسی و پژوهش‌های ارزنده ایرانی و اروپایی در حوزه‌های مختلف علوم انسانی انتشارات‌های از آثار برجسته آبیات کلاسیک به صورت مجموعه، زعه و دید...
انتشارات اساطیر این فهرست را با تاریخ زمستان ۸۳ منتشر کرده است.

خبر

تجلیل از محمدرضا سگتری به پاس ترویج فرهنگ آبیاری ووشاهد محمدرضا سگتری در اولین کنگره ملی تجلیل از ایثارگران به عنوان چهره برگزیده حوزه آبیات در سطح ملی انتخاب شد.

محمدرضا سگتری، رئیس گروه برنامه‌ریزی و تدوین کتاب زبان آبیات وزارت آموزش و پرورش، در این کنگره که ۱۸ سپتامه در سالن همایش‌های صدا و سیما و از سخنور رئیس‌جمهور، برگزار شده، پاس تألیف کتابت‌ها و مقالاتی در خصوص آبیاری و شهادت مرده‌گان قواز گرفت.وی دارای تألیفات بسیاری از جمله «سگ سرخ» (مجموعه نوشته‌های عاشورایی)، یاد‌های (نوشته‌های عاشورایی)، آبیوند در فرهنگ، دفاع مقدس و عاشورا و... می‌باشد.

وی که سال ۱۳۳۴ و دارای دکتری زبان و آبیات فارسی است، در سال ۹۰م هم‌عنوان پژوهشگر پیوسته و هم‌سال ۸۳ به عنوان کارشناس نمونه ملی برگزیده شده است.

تحویل رایگان کتاب

انتشارات دانی و توانلی کتاب‌های درخواستی مخاطبان را در صورت رایگان در محل مورد نظر آنها تحویل می‌دهد.
انتشارات دانی و توانلی طرح توزیع رایگان کتاب را از سال ۸۱ کتاب‌های منتشر، خود این انتشارات آغاز کرد و در سال ۸۲ با بخش کتاب‌های سایر ناشران کار خود را گسترش داد.

سید بهرام‌پور، مدیر مسؤول انتشارات دانی و توانلی دربارهٔ نحوه فعالیت این انتشارات در بخش چهارم سوزنی که هر کدام کار یک بخش از شمال، جنوب، شرق و غرب تهران را انجام می‌دهند، مشغول اجرای این طرح هستند.

رسانه

کتاب فرزنان

دهمین شماره نقد و بررسی کتاب فرزنان با آثاری از سیروس پرهام، پرویز کلاتری، هرمز همایون پور، پرویز مشکاتیان، دره دادجو، محبوبه مهاجر، خسرو ناقد و... منتشر شد.

افراط در استناد، درباره تعداد صفحات و بعضی مقالات، مجمع الجزایری زنگارنگ، انسان ۲۰۰۳، فقط شیر کتاب نمی‌خواند! (گزارشی از نمایشگاه کتاب فرانکفورت)، آتش سوزی مرزوح کتابخانه بغداد و... از جمله مطالب این شماره کتاب فرزنان است.

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

سجاد صاحبانزاد

دوبیه بوردول یکی از نویسندگان بنام سینمای جهان است. همه علاقه‌مندان در سال‌های اخیر منظر جذاب کتاب «تاریخ سینمای او بودنده، علاقه مدنائی که پیش از این کتاب‌های هنر سینما» و «نظریه‌های روایت در سینما» را از بوردول خوانده بودند. خوشبختانه به زانگی کتاب تاریخ سینما که بوردول را با همکاری کریستین تاسون نوشته یا ترجمه روبرت صافاریان به فارسی توسط نشر مرکز منتشر شده است. گفت‌وگوی زیر با روبرت صافاریان انجام شده، او پیش از این «ارمیتس در نقد فیلم» «شناختن‌اش سینما» «سیناری اروس» «همزاد کاپوس» «قصه‌های ماکس» «گفته‌های پرگران در مورد هنر»، «گزیده فیلم‌های کوتاه بعد از انقلاب» و «خانه سینما» را ترجمه و تألیف کرده است. در حوزه نقد فیلم صاحب‌نظر است و در برخی از نشریات تخصصی سینما و روزنامه‌ها قلم می‌زند.

از طرف دیگر یک کارگردان با فیلمبردار با تجربه آدم‌های قبل از خودش آشنا می‌شود و این نکته کوچکی برای او نیست.
تا امروز چندین و چند کتاب تاریخ سینما به فارسی ترجمه شده است از «تاریخ سینمای هنری» تا «تاریخ تحلیلی فیلم» به نظر شما «تاریخ سینمای بوردول چه خصوصیتی داشت که ترجمه‌اش را ضروری می‌کرد؟

یکی از شرایطی که یک کتاب تاریخ سینما می‌طلبد، به روز بودن آن است. کتابی که آقای آزادی‌ور با عنوان تاریخ جامع سینمای جهان، ترجمه کرده و این کتاب، تاریخ سینما را تا اواسط دهه نود و حتی کمی جلوتر از آن دربر می‌گیرد.

ولی کتاب «تاریخ تحلیلی سینما» هم تا سال ۹۵ پیش آمده.

تاریخ سینما حوزه و سببی را پوشش می‌دهد یعنی به حوزه سینمای مستند انیمیشن و تجربی هم می‌پردازد.

بله. اما آن کتاب فرق می‌کند. «تاریخ سینمای…» به لحاظ زانگی کامل است. ولی کتاب تاریخ تحلیلی سینما مجموعه مقاله است. او با اینکه کتاب خوبی است ولی داستان را از اول تا آخر نقل نمی‌کند.

سیر تحولی ندارد.

چرا ولی این کتاب مجموعه مقالاتی است پنج دوره تقسیم کرده در هر دوره، چند کتاب تحلیلی سینمای می‌تواند کتابی باشد در کنار یک تاریخ سینما. یعنی شما اول تاریخ سینما را از اول تا آخر می‌خوانید و بعد برای آنکه عمیق‌تر به موضوع احاطه داشته باشید، تاریخ تحلیلی سینما را می‌خوانید. اتفاقاً چند تا از مقاله‌های آن کتاب را خود من ترجمه کرده‌ام. یکی از این مقاله‌ها در مورد موسیقی فیلم بود که تحول آن را در دهه‌های ۳۰ و ۴۰ و ۵۰ بررسی می‌کرد. این مقاله خیلی جالب است و شاید توانید این را در هیچ جای دیگری پیدا کنید. مقاله دیگری را هم در آن کتاب ترجمه کرده‌ام که به مقوله سانسور در سینما می‌پردازد. در کل می‌توان گفت کتاب «تاریخ تحلیلی سینما» کتابی است که می‌تواند نگاه عمیق‌تری را در موارد خاص به شما بدهد.

اما «تاریخ سینما» نگاهی عام به تاریخ سینما دارد. به جز این دو کتاب جدیدترین کتاب تاریخ سینما، «تاریخ سینمای اریک روداست و قبل از آن هم «رتورنایت است که تا داهه پیش پیش آمده است.

البته به دو نکته هم باید اشاره کنم: اول اینکه این چند کتاب هنوز جایگزینی ما نیستند و قطعاً هنوز جای خالی زیادی برای تاریخ سینما داریم. دیگر اینکه، هر کدام از این «تاریخ سینما»ها ویژگی‌هایی دارند که آن دیگری ندارد. و ویژگی‌های «تاریخ سینما» بوردول… این کتاب، حوزه وسیعی را پوشش می‌دهد، یعنی به حوزه سینمای مستند، انیمیشن و تجربی هم می‌پردازد. نکته مهم دیگری که کتاب بوردول به آن پرداخته، تحولات سینگی در هر دوره است. این نکته هم از نوع نگارش او سرچشمه می‌گیرد. او و همسرش، کریستین تاسون، اساتذهای دانشگاه ویسکانسین هستند و در آنجا، مقالاتات سینمایی را دنبال می‌کنند و پایه کار «انترفلمیس» به حساب می‌آیند. حتماً می‌دانید که از این دو نویسنده، پیش از این هم کتاب «هنر سینما» به فارسی ترجمه شده است. در آن کتاب می‌توانید نگاه نورفمالیستی آنها را ببینید. پیشش «انترفمالیستی» به قیضه سبک و فرم اهمیت زیادی داده می‌شود، در این کتاب هم تحولات مختلف سینگی در هر دوره، بررسی شده است. و جالب اینکه توضیحات مربوط در عین کوتاهی، خیلی جامع هستند. در آن بخش‌هایی که به تحول سینگی هر دوره می‌پردازد، حتی گاهی در کنارهایی به توضیحاتی در مورد کارگردان‌ها هم پرداخته می‌شود. اما نکته جالب‌تر کتاب «تاریخ سینمای بوردول و کریستین تاسون این است که به اقتصاد و شیوه‌های تولید و توزیع و شیوه‌های نمایش فیلم هم می‌پردازد.

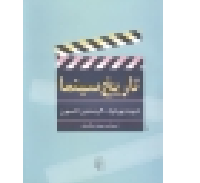
یعنی فیلم را به عنوان هنر -صنعت می‌بینت؟
بله. یعنی به این نکته می‌پردازد که در هر دوره‌ای، چه شرایطی تجربی حکم می‌کند. به عنوان مثال همان طوری که گفتیم، در فرانسه، دهه چهل، نظام استودیویی وجود نداشت. اما در هنگ‌کنگ وجود داشت. ما هیچ وقت حتی نمی‌توانسیم نگارش رایکتیم که چنین اتفاقی افتاده باشد. این اتفاق در ژاپن و هند زوده سینمای استودیویی صورت یافته است. البته نه به معنای پیروی از آن بلکه به موازاتش. «تاریخ سینمای دوبید بوردول به همه این مسائل می‌پردازد.

در کل می‌توان تاریخ سینمای بوردول را به پنج دوره تقسیم کرد که در هر دوره، چند کتاب تحلیلی سینمای تجربی پرداخته است. البته سینمای مستند و انیمیشن هم دارای همین خصوصیت هستند. از طرف دیگر نویسندگان تلاش کرده‌اند که از نظر جغرافیایی کل سینمای جهان را پوشش دهند. فقط دوری سینمای غرب توجه نداشتند. پیشند. البته قطعاً کار آنها خیلی از مشکل بوده است. چرا که به گفته خودشان، برای تحقیق روی سینمای برخی از کشورها، آرشپور تاریخ سینمای آنها دسترسی نداشته‌اند. به ن دلیل که با آنها اسرولاً به آرشپور کردن فیلم‌مشاکان بوده است. با دسترسی می‌به این آرشپور بسیار سخت‌تر است. ولی به هر حال سینمای آسیا و آمریکای لاتین هم مورد توجه نویسندگان بوده است.

در مجموع فکر می‌کنم این خصوصیات در کنار هم در یک کتاب تاریخ سینمای دیگر وجود نداشته باشد. در کنار همه اینها باید بگویم که دوبید بوردول هم در نظریه‌پرداز سینماست که تحلیلی فیلم را از شرایط تاریخی‌اش جدا نمی‌داند. او معتقد است که فیلم را نباید جدا از جایگاه تاریخی‌اش مورد نقد قرار داد. یعنی در همان زمانی که تولید شده؟

دوبیه بوردول یکی از نویسندگان بنام سینمای جهان است. همه علاقه‌مندان در سال‌های اخیر منظر جذاب کتاب «تاریخ سینمای او بودنده، علاقه مدنائی که پیش از این کتاب‌های هنر سینما» و «نظریه‌های روایت در سینما» را از بوردول خوانده بودند. خوشبختانه به زانگی کتاب تاریخ سینما که بوردول را با همکاری کریستین تاسون نوشته یا ترجمه روبرت صافاریان به فارسی توسط نشر مرکز منتشر شده است. گفت‌وگوی زیر با روبرت صافاریان انجام شده، او پیش از این «ارمیتس در نقد فیلم» «شناختن‌اش سینما» «سیناری اروس» «همزاد کاپوس» «قصه‌های ماکس» «گفته‌های پرگران در مورد هنر»، «گزیده فیلم‌های کوتاه بعد از انقلاب» و «خانه سینما» را ترجمه و تألیف کرده است. در حوزه نقد فیلم صاحب‌نظر است و در برخی از نشریات تخصصی سینما و روزنامه‌ها قلم می‌زند.

گفت‌وگو با روبرت صافاریان، مترجم سینما در نمای عمومی تاریخ

بله. یعنی این فیلم را باید با توجه به شرایط زمانش مورد بحث قرار دهیم. البته نباید فراموش کنیم که کتاب دو نویسنده دارد. ما اغلب فقط نام بوردول را می‌گوییم ولی واقعیت این است که این کتاب دو نویسنده دارد: بوردول و کریستین تاسون. خانم تاسون هم یکی از نظریه‌پردازهای مهم است که کتابی در مورد نقد فرمالیستی نوشته است. او همچنین کتاب دیگری دارد در مورد تحلیل روایی فیلمنامه‌های معاصر هالیوود.

شما گفتید که بوردول به دلیل «این فیلم، می‌پردازد به هر دو منظر نظری و از نگاه «هنر» و «تکنیک»
دیگر منظور ما از متن، تنها نوشتن نیست. بلکه برای مثال یک منظر «موسیقی را نیز به عنوان متن مورد بررسی قرار می‌دهیم. به این ترتیب، فیلم هم می‌تواند یک متن به حساب بیاید. وقتی فیلم به عنوان یک متن موضوع بررسی قرار بگیرد، موضوع خوشش با فرمت (Forming) هم شروع می‌شود که در واقع به این مناسبت که هر اثری را مجموعه‌ای از نشانه‌ها و گدما می‌داند که باید خواننده شود. این گدما باید رمزگشایی شود و از این جهت همیشه متن نوشتاری می‌شود. یعنی تغییر این اصطلاحات با تغییر یک نگاه و نگارش همزمان بود. ولی وقتی صحبت از اهمیت متن می‌کنیم، یعنی در فیلم از خوشش نامه نامه این حرف می‌زنیم. می‌خواهیم نظرات این شیوه را با شیوه‌های قبل که به کلی گویی می‌پرداختند، نشان دهیم.

به یک نکته هم می‌خواهم اشاره کنم، به طور کلی جریه‌هایی را که آدم ترجمه می‌کنند، می‌فرس نیست. البته نه به معنای بدکنه، غرض از فرس وقتی متن را ترجمه می‌کنند، آن را دوست دارد. البته اگر نگاه او به ترجمه حرفه‌ای نباشد. هر چیزی را که به او می‌دهند، ترجمه کنند. در هر جا اغلب اینگونه نیستند. با احواله کاری با ترجمه می‌کنند. من چون هم می‌نویسم و هم در مورد این مسائل بحث می‌کنم، می‌توانم مقایسه فیلم ترجمه می‌کنم. البته این نکته به این معنا نیست که مترجم با نامد کتابی که در ترجمه وجود دارد موافق باشد. ولی حداقل وقتی می‌خواهد که همگان با آن نظریه که در ترجمه آمده، آشنا شوند. این است که خود من خیلی علاقه‌مندم که به فیلم‌ها عنوان یک متن بگذارم. اما نکته این است که نباید به خودی خود کتابی نسبت. اما نگاه به فیلم به مثابه یک متن، می‌تواند نقد فیلم را جذاب‌تر کند.

در کتاب‌های بوردول، خیلی نکات را می‌توان در این مورد یاد گرفت. هر چند که ممکن است که در انتهای کتاب به این نتیجه برسیم که اتفاقاً نظریات

پوردول، می‌تواند ما را به سوی نوعی «مکانیکی شدن» پیش ببرد. از این نظر، ترجمه کتاب‌های پوردول می‌تواند به خواننده کمک کند که او فیلم را جدا از تحلیل‌های کلی مورد بررسی قرار دهد. البته نگاه تاریخی و اجتماعی به فیلم بد نیست، اما این نگاه باید از دل فیلم برآمده باشد. اینها در دو کتاب «تاریخ سینما» و «هنر سینما» آمده‌است. البته به غیر از این نیز از پوردول کتاب‌هایی ترجمه شده‌است.

مقاله هم از او هست. اما خود او هم بیشتر کتاب نوشته تا مقاله. به غیر از این دو کتاب، کتاب دیگری هم توسط آقای طباطبائی ترجمه شده که در مورد روایت در سینماست. کتاب دیگری هم از پوردول زیر چاپ است. در مورد نظریه‌های سینمایی که آقای

تجزیه‌چی آن را ترجمه کرده. شما گفتید که پوردول روی هر متن خوانش و قرأت خاص خود را ایجاد داده است. حال این سوال پیش می‌آید که اگر آدم دیگری با خوانش خود به تاریخ سینما بپردازد ما تاریخ سینمایی دیگر خواهیم داشت بله. حتماً. من کتاب «کوک» را خوانده‌ام. اما حتماً آن کتاب، کتاب متفاوتی است. البته باید به این نکته هم اشاره کنم که وقتی نویسنده‌گان مثل کوک پوردول می‌خواهند کتاب تاریخ سینمایی جامعی بنویسند که در دانشگاهها مورد استفاده قرار بگیرد، چیزی‌ها را هم که دانش‌آموزان ندرند مورد توجه قرار می‌دهند. این کتاب هارانی‌توان کتاب‌هایی‌داست که می‌خواهد نظریه جدیدی را شرح دهد یا با نظریه‌های گذشته جدل کند. او نظریه‌ای دارد و هدف اصلی او، هدفی آموزشی است. در نتیجه فارغ از اینکه خودش از چه فیلم‌سازی خوشش می‌آید، همه جریان‌ها و آدم‌های مهم سینما را پوشش داده است. اما قطعاً نظرات‌های نگاه پوردول با دیگران در عرص کتاب مشخص می‌شود.

این کتاب چه سالی چاپ شده است؟
این کتاب حول و حوش سال ۹۵ به چاپ رسیده‌است.

در مقدمه کتاب نوشته شده که تاریخ سینما، مقاله‌ای است مربوط به سی‌سال اخیر. در صورتی که ما قبل از این تاریخ هم کتاب‌های تاریخ سینما داشته‌ایم. به نظر من آید که عقیده پوردول چندان غلط نیست. احتمالاً منظور او این بود که قبل از این تاریخ سینما نوشته نشده است. ولی اینکه به عنوان یک «دبسیپین علمی» و دانشگاهی مورد بحث قرار بگیرد، مربوط به همین سال‌هاست. به نظر من نه تنها تاریخ سینما، بلکه تمام آن چیزی که با عنوان مطالعه سینمایی مطرح است، از همان دهه ۶۰ و ۷۰ «باب شده است. یعنی در دانشگاه‌ها رشته‌ای با عنوان Film Study سابقه‌ای بیشتر از سه - چهار دهه ندارد. ممکن است قبل از این هم مدرسه سینمایی بوده باشد، اما این مدرسه‌ها بیشتر جنبه عملی داشتند و با هدف تربیت فیلمساز کار می‌کردند. ولی مفاهیمات سینمایی از همان زمان باب شده است. احتمالاً منظور پوردول همین بوده است.

ترجمه اش چقدر طول کشید؟
مقدمه وقت که مشغول ترجمه نبودم. اما در آن دوره‌ای که به صورت تمام وقت مشغول بودم، چیزی حدود یک سال و نیم کارم کشید. البته وقتی می‌گویم تمام وقت، یعنی اینکه روزی ۵ تا ۶ ساعت کار می‌کردم. من نمی‌توانم بیشتر از این ترجمه کنم، چون بازدهی کارم کم می‌شود. حدوداً دو سال پیش کتاب را به ناشر تحویل دادم و از آنجایی که کار چاپش سخت بود کمی فرایند آن طول کشید. کتاب مصور بود و نمایه، فرایند آن… هم باعث این تأخیر بود.

بازخوانی هم در مورد شیوه تاریخ‌نگاری در این مقدمه آمده است.
بله. این شیوه بسیار مهم و جذاب است. او نکته‌ای را در این مقدمه می‌گوید که بی‌ارتباط به پرسش قبلی نیست. او می‌گوید که بررسی هر مقاله‌ای یا کتابی برپرسش شروع می‌شود و یا ذهن خالی این قضیه اتفاق نمی‌افتد. هر کس می‌تواند با پرسش‌های خودش به سراغ همان دوره از تاریخ سینما برود. اینکه ما دنبال پاسخ چه نوع پرسشی

هستیم، نتیجه کار را متفاوت می‌کند. این نکته‌ای است که محقق و تاریخ‌نگار، نمی‌تواند کاملاً بی‌طرف باشد. پوردول این کارش را با نمونه و مثال به خوبی توضیح می‌دهد. او همچنین شرح می‌دهد که چگونه باید این وقایع و اتفاق‌ها را به هم مربوط کرد.

من فکر می‌کنم آن مقدمه برای کسانی که می‌خواهند روی تاریخ سینمای ایران کار کنند، می‌تواند به عنوان یک روش، خیلی مفید باشد. به طور کلی ترجمه کتاب‌های تاریخ سینما، می‌تواند الگویی برای نوشتن تاریخ سینمای ایران باشد. چون اشکال عمومی تاریخ سینمایی که به سینمای ایران پرداخته، نداشتن روش است. هر چند این کتاب‌ها در جای خود گام‌های مثبتی هستند. اما چندان روشمند نیستند.

زبان و لحن کتاب پوردول خیلی ساده و روان است به نظر شما چقدر این کتاب می‌تواند خواننده عام داشته باشد؟

به نظر نمی‌تواند خواننده خیلی عام داشته باشد. خواننده این کتاب باید به میزان قابل توجهی به سینما علاقه‌مند باشد تا تاریخ سینما بخواند. ولی برای خواننده عام هم می‌تواند بسیار جذاب باشد.

هر چند این کتاب برای دانشجویان سینما نوشته شده اما با توجه به توضیحاتی که دارد، برای خواننده عام هم می‌تواند جذابیت‌هایی داشته باشد که همین موضوع، کار را از جهتی برای من هم آسان‌تر کرده

خواننده این کتاب باید به میزان قابل توجهی به سینما علاقه مند باشد تا تاریخ سینما بخواند

بود البته از جهت‌هایی هم کار من سخت‌شده بود. می‌باید در یک کتاب جمع‌بندی دست‌ی‌لحن کتاب را حفظ می‌کردم. با توجه به اینکه قبل از این کتاب هم تجربه ترجمه کتابی با این حجم را نداشتم، در حال حاضر هم ترجیح می‌دهم تا مدتی سراغ کتاب‌های از این حجم نداشته‌باشم. قبضه لحن و یکی دست‌ی کتاب، اسمی آدم‌ها قلم‌ها را هم اضافه است. این کار بسیار سختی است که اغلب هم آدم از این کارش راضی نیست. در عین آنکه من سعی کرده‌ام این اشکالات به حداقل برسد. به هر حال نکته‌های کوچکی وجود دارد؛ تهیه نمایه خیلی سخت بود. من می‌خواستم این نمایه دوزبانه باشد که عملاً مقدور نشد. کتاب‌های مرجع از این نظر دارای این مسائل هم هستند. یعنی علاوه بر خود کتاب نیاز به کارهای اضافی هم در این کتاب‌ها هست، که مشکلات خودش را دارد. اما من این مشکلات را تحمل کردم، چرا که می‌خواستم این کتاب‌ها به فارسی ترجمه شوند و مخاطب فارسی‌زبان که انگلیسی نمی‌داند آنها را بخواند. در کتاب‌های «اورمیلیسم» در نقد فیلم نوشته رابین وود و یا نشانه‌شناسی سینما» نوشته کریستین متز هم همین خاسته را داشته‌چالب است بدانید که عقاید رابین وود در نقادان ادیب‌د، پوردول است. او معتقد است که نئورمانیست‌ها به جنبه اجتماعی آثار توجه ندارند و به محتوای پی‌روانند. با اینکه نظرات‌های اصلاً به هم شبیه نیست، اما هر کدام نتیجه و ارزش خود را دارد. آرزوی من هم این بوده که با در اختیار گذاشتن این کتاب‌ها به زبان فارسی، علاقه‌مندان را با این کتاب‌ها آشنا کنیم. البته معمولاً ترجمه جای اثر اصلی را نمی‌گیرد در نتیجه ترمیمی می‌کنم که علاقه‌مندان اصلی این کتاب‌ها را بخوانند. البته امیدوارم ترجمه‌ام برای خواننده‌ها روان و راست‌خا باشد.

یادداشت

سیدعلی ضا میرعلی‌نقی

کاربرد همیشگی و پایدار

ریم در موسیقی، نوشته شهرام مظفری؛ تهران، سروش؛ ۱۳۸۳ (چاپ پنجم) ۷۷ صفحه.

استاد فرامرز پایور، موسیقیدان بلندمرتبه معاصر، در یکی از جلسات درس ستور خود می‌فرمودند: «برای این که بدانید کسرت شما چقدر مورد استقبال قرار گرفته، باید از شب دوم به بعد حساب کنید. هر کسرتی دست کم یک شب خواهان زیاد دارد و سالن پر از افراد تکنجگلو می‌است که می‌خواهند بدانند برنامه امشب چیست. اما از شب دوم به بعد است که معلوم می‌شود کسرت شما ارزش دارد یا نه، زیرا مردم با تأثیر گذاری روی هم‌دیگر و تعریف کردن از برنامه‌ای که احساساتشان را برانگیخته، سالن را از شب سوم به بعد پر می‌کنند.»

این سخن را می‌توان درباره کتاب ریم در موسیقی، گفت؛ کتاب، در فاصله شش سال به چاپ رسیده است. این هم در حالی که فاصله بین دو چاپ از کتاب موسیقی، به پانزده سال هم می‌رسد. کتاب آقای مظفری، می‌ شرح حال سوزناک و رمانتیک از هنرمندان است و نه آلبوم عکس، کتابی است. درسی و جدی و تعمیری و از این پنج چاپ معلوم می‌شود که مورد نیاز دانش‌آموزان موسیقی بوده است.

مکان داشت که عنوان گویاتر و روشتری برای این کتاب انتخاب شود؛ زیرا او ریم در موسیقی، بحث‌های نظری و مابوی راه به ذهن خواننده کتاب متبادر می‌کند. در حالی که این کتاب به‌زم نوسنده آن، مجموعه درس‌ها و تمرین‌های دقیقه‌بندی شده آرای آموزش آرتیم است که در شش فصل تالیف یافته و تأکید مطالب، بیشتر بر اجرای فیکورهای ریتمیک و پیوند آنها با یکدیگر است. حال که این مجموعه به چاپ ششم رسیده، خوب است که انتشارات سروش آن را یک DVDصوتی همراه کتاب داشته باشد که همین سراسر دنیا، فهم مطالب با شنیدن آن آسانتر باشد؛ و سعی دوست هنرمند و همکار گرامی جناب آقای مظفری، به نثرات بیشتری بنشیند.

مروری

بر نظریه های اجرا

«هنگامی که ناآتر را تغییر می‌دهید، شیوه خاصی از دیدن را در مخاطبان تغییر داده‌اید.»

یوجینیو باربا

اگر فکر کنیم نظری در همه رشته‌های هنری مان وجود دارد. در هنر ناآتر، این فکر بیشتر به چشم می‌خورد. غیر قابل انکار بودن اثر هنری این رشته، همیشه مانعش در حدود مخرج‌افشایی شده است. (اگرچه غیر قابل انکار دست کم نه به معنای جابه‌جایی یک فیلم یا یک تابلو نقاشی.)
آوانگارد (پیشرو) اثر هنری را تا آنجا بر اساس بیان‌های نظری می‌داند. چندان که پیش از این، همیشه نظریه بوده که پس از عمل آمده و ابزاری بوده برای تشریح و تدوین آن چیزی که قبلاً وجود داشته است.

در همین راستا، اجزای کتاب‌هایی ترجمه شده که به واسطه آنها می‌توانیم از آنچه خارج از

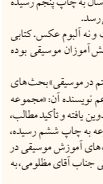
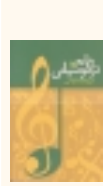
محدوده‌های ناآتری و نمایش مابوی می‌فهمیم مطلع شویم. یکی از این کتاب‌ها «اوربیکر»هایی به نظریه اجرا نام دارد که به کوشش علی اکبر علیراد به چاپ رسیده. این کتاب در واقع مجموعه مقالاتی است با محوریت «اجراء» که در دو فصل ارائه شده است. این مقالات هر چند نوسنده‌های متفاوت دارد و دیدگاه‌های مختلفی را تبیین می‌کند ولی تماماً پیرامون «اجراء» حرکت می‌کنند. در واقع این مطالب چندان با دقت و وسواس انتخاب شده و گردآمده‌اند که حتی تک‌تک اجزای مقالات نیز با یکدیگر مربوط هستند.

فصل اول که اصول نظری و عملی اجرا نام دارد، شامل مقاله هفت است پیرامون ناآتر، اجرا و هپننگ (happening) دیگر شیوه‌های اجرای. این فصل شامل مقاله‌هایی است از نظر اکبر علیراد، ریچارد شکتز، مایکل کری، «ماورین کارلسون، آرنولد آرونسون» و همچنین یک مصاحبه با جان کچی که از تأثیر گذران هپننگ است و نمونه‌ای از هپننگ که «اصفا زنده» نام دارد و در سال ۱۹۶۵ توسط آن کاپر در دور ووز اجرا شده.

فصل دوم کتاب، مشکل از پنج مقاله است پیرامون اجرا، آیین، سنت و ناآتر. این فصل شامل مقاله‌هایی است از نظر اکبر علیراد، ریچارد شکتز، مایکل کری، «ماورین کارلسون، آرنولد آرونسون» و همچنین یک مصاحبه با جان کچی که از تأثیر گذران هپننگ است و نمونه‌ای از هپننگ که «اصفا زنده» نام دارد و در سال ۱۹۶۵ توسط آن کاپر در دور ووز اجرا شده.

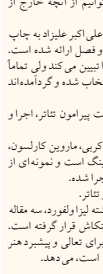
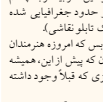
فصل دوم کتاب، مشکل از پنج مقاله است پیرامون اجرا، آیین، سنت و ناآتر.

خط نستعلیق تحریری
«آموزش و تمرین خوشنویسی خط نستعلیق تحریری» عنوان مجموعه چهارجلدی از رضا تحریری (است که کتاب‌های بنفشه لوراحد کوزکان و نوجوانان مؤسسه انتشارات قدیانی) به چاپ رسانده است. هدف این مجموعه، دستیابی به کاملترین و بهترین روش برای آموزش خط نستعلیق تحریری است. در این مجموعه آموزش از حروف آغاز می‌شود و تا سفر نویسی ادامه می‌یابد. همچنین برای الگوبرداری، سرمشق‌هایی برگزیده شده است که هر یک قدم به قدم و همدنفه، یادگیری صحیح این خط را می‌آموزند. این کتاب‌ها را انتشارات کتابهای بنفشه در سال ۸۳ و با شمارگان ۵۰۰ نسخه راهی بازار کتاب کرده است تا در اختیار علاقه‌مندان قرار بگیرد.

یادداشت

علی امیرزبانی

کتاب

خط نستعلیق تحریری

«آموزش و تمرین خوشنویسی خط نستعلیق تحریری» عنوان مجموعه چهارجلدی از رضا تحریری (است که کتاب‌های بنفشه لوراحد کوزکان و نوجوانان مؤسسه انتشارات قدیانی) به چاپ رسانده است. هدف این مجموعه، دستیابی به کاملترین و بهترین روش برای آموزش خط نستعلیق تحریری است. در این مجموعه آموزش از حروف آغاز می‌شود و تا سفر نویسی ادامه می‌یابد. همچنین برای الگوبرداری، سرمشق‌هایی برگزیده شده است که هر یک قدم به قدم و همدنفه، یادگیری صحیح این خط را می‌آموزند. این کتاب‌ها را انتشارات کتابهای بنفشه در سال ۸۳ و با شمارگان ۵۰۰ نسخه راهی بازار کتاب کرده است تا در اختیار علاقه‌مندان قرار بگیرد.

آقاي جمالی تازهای در دست چاپ با مردمست

نوشتن وادیه؟

آقاي جمالی آيا کتاب تازه‌اي در دست چاپ با مردمست

بله، الان مشغول تحقيق و تأليف كتابي هستم به اسم «عباس ميرزا سردار نامي ايران» که در واقع مي‌شود گفت يك کتاب تاريخي خواهد بود.

در مورد محورهاي اين کتاب مي‌توانيد پيشتر توضيح دهيد؟

عباس ميرزا يکي از شخصيت‌هاي دوران قاجار است که نزديک به ۷۸٪ سال‌در شمال ايران با روس‌ها درگير جنگ بود.

شما براساس منابع تاريخي و روايه‌هاي آن دوران، در مورد شخصيت و زندگي عباس ميرزا تحقيق مي‌کنيد؟
بله، من براساس منابع تاريخي دارم در اين زمينه کار مي‌کنم. عباس ميرزا فرزند فتحعلي شاه قاجار بود و به خاطر فداکاری‌ها و رشادت‌هاي که از خود نشان داد، لازم بود نسل جوان امروز با زندگي و شخصيت اين شخص در تاريخ معاصر ايران پيشتر آشنا شوند؛ عباس ميرزا زندگي که هفت سال با روس‌ها در منطقه قفقاز جنگيد و بعد به علت عدم همکاری و کمک پدرش فتحعلي شاه نتوانست آن طور که بايد در اين جنگ موفق باشد. در تمام مدت که اين جنگ و گريز ادامه داشت، خودش در منطقه جنگي حضور داشت تا سرانجام برآزمياري و رنج در همان جا در گذشت. من الان بخش اعظم تفصيل‌هاي تحقيق را بر اين نوشتن مي‌کتابم چرا که مردم و همچنان مشغول نوشتن و جست‌وجو در منابع گوناگون هستند. من سرانجام اين کتاب را برآي آماده کرده‌ام.

سفرنامه «از خرم‌آباد تا مشهدآباد» بطور با اين حجم چاپ شده است؟

مي‌دانيد که الان وضعيت کتابخواني و مطالعه در ايران چندان مساعد نيست و کتابي که در هزار يادو هزار نسخه چاپ مي‌شود سال‌ها در قفسه کتابفروشي‌ها مي‌ماند تا سرانجام به فروش برسد. چاپ اين کتاب هم چون با هزينه و سرمايه‌گذاري ناشر، صورت گرفت و از طرفي چاپ اين کتاب هم مصادف با گراني کاغذ بود و من شخصاً نمي‌توانستم هزينه چاپ را بپذيرم.

نخستين اثر کوروش مرشد «علم عقب‌ماندگي يا عقب‌ماندگي علم» نام دارد که توسط نشر ستوده و در ۲۰۰۰ نسخه چاپ و در اختيار علاقه‌مندان قرار گرفته است.

وي در اين کتاب علت عقب‌ماندگي کشورهاي جهان سوم را ناتواني در جذب دانش مغرب‌زمين و علم و تکنولوژي را قلم نينده تمدن انسان‌ها دانسته است که اگر ملاک قرار بگيرد و گسترش پيدا کند، جوامع داراي نگاه علمي به جهان و پديده‌ها شده و دانشي و فلاکت نجات مي‌يابند. وي شرايط سياسي و اجتماعي را در رشت علم و تکنولوژي چندان مؤثر ندانست و گفته: بزرگان مدرنيته در شرايط بسيار بد سياسي-اجتماعي زندگي کرده‌اند، حتی شرايط سياسي اري ژاپني‌ها نيز ناپايان جنگ جهاني دوم، شرايط بد و نامطلوبي بود، اما مردم دانشمند و سختکوش ژاپن به اعتراف دانش برداشته و پايان برد به گفت‌وگوهاي آرام دروني، به جذب علم مدنيت زروي آوردند. حال آنکه روشنفکران ايراني پيش از حد به مسائل سياسي و اجتماعي توجه کرده و به ناه دادند، براي مثال اگر ميرزا ملک‌خان به جاي وضع قانون به انتشار علم همت مي‌گمارد، شايد امروز فرهنگ ايران پيش از اين بود.

مرشد در ادامه سخنان خودش افزود: تعصبات سياسي، مذهبي ... به علت نبود دانش کافي دريازه مسائل مختلف است و گرچه انسان‌هاي آگاه به دور از تعصب به حل مشکلات و گفت‌وگو با يکديگر مي‌پردازند.

وي اظهار کرد: اگرچه پادشاهان چون آقامحمدخان معتقد بوده‌اند براي سلطه بر مردم ايران، بايد ايشان را گرسنه و بي‌سواد نگاه داشت اما حاکمان ديگري خلاف اين نظر داشته و مردم را حمايت و به جذب علم تشويق مي‌کرده‌اند، اما حتی در آن دوران هم، سطح کيفي دانش در ايران،

ناچار بودم هر تصميمي که ناشر مي‌گيرد، قبول کنم.

يعني اين کتاب مي‌توانست با حجم پيشتر و صفحات زيات‌تري چاپ شود؟

من حدودده قطعه عکس هم که از مراکز فرهنگي و آداب و رسوم مردم عشق‌آباد تهيه کرده بودم در اختيار ناشر قرار داده بودم که در اين کتاب از آنها استفاده کند، عباس ميندک که حتی يک قطعه از اين عکس هم استفاده نشده و متن کتاب هم به ناگيرتر کوتاه شده است.

الان مشغول تحقيق و تأليف کتابي هستم به اسم «عباس ميرزا سردار نامي ايران» که در واقع مي‌شود گفت يك کتاب تاريخي خواهد بود.

همان طور که ديده‌ايد، در چاپ اين کتاب از حروف بسيار ريز هم استفاده شده که اگر با حروف درشت تر و معمول اين کتاب راصفحه‌بندي و چاپ مي‌کردند، قطعاً حجم کتاب دو برابر ميزان فعلی مي‌شد. ناشر به خاطر صرفه‌جويي در کاغذ و هزينه چاپ اين شيوه را انتخاب کرد. ان‌شاه‌الله در چاپ‌هاي بعدي اين کيبودها را جبران مي‌کنيم.

توزيع اين کتاب به چه صورت بود؟

اين کتاب فقط در سطح استان لرستان توزيع شده و يک نمايشگاه کتاب هم که در سطح استان چنبدي پيش برقرار شده بود در آنجا هم اين کتاب عرضه شد. در مجموع استقبال خوبي از اين کتاب شده و من هم از ميزان استقبال راضی‌ام.

کتاب «حسامه لرستان» در چه زمينه‌اي است؟

حسامه لرستان در واقع جنگ و درگيري مردم

گفت‌وگو با مجيد جمالی: نويسنده

از خرم‌آباد تا عشق‌آباد

کتاب «گياه پزشکي يا طب عاميانه در لرستان» اولين تحقيق و پژوهش مجيد جمالی بود که در سال ۵۸ چاپ و منتشر شد و به دنبال آن «حسامه لرستان» را در سال ۳۲ به بازار فرستاد. مجيد جمالی متولد ۱۳۲۷ خرم‌آباد، در رشته تاريخ از دانشگاه تهران ليسانس گرفت و هم‌اکنون به عنوان کارشناس فرهنگي به حمايت مشغول است و در جريان سفر به ترکمنستان، سفرنامه‌هاي فراهم کرده که تحت عنوان «از خرم‌آباد تا عشق‌آباد» سال گذشته از سوي نشر افلاک چاپ و منتشر شده است.

لرستان است باقاي رشادتهام، همان‌طور که مي‌دانيد، حدود دوازده‌سال اين جنگ طول کشيد. مبارزات مردم لرستان عليه ستم و زورگويي‌هاي سپاه رضاخان بسيار سنگين بود و به عنوان حسامه در خاطره مردم و تاريخه باقاي خرم‌آباد مانده.
در تأليف اين کتاب از چه شيوه‌اي استفاده کرده‌ايد؟
يعنی آن را به صورت داستان روایت کرده‌ايد يا؟
شيوه کار من در تأليف اين کتاب، به به صورت تحقيق بود و ضمن جست‌وجو در منابع مختلف آن را به صورت يک کتاب تاريخي تأليف کرده‌ام. مورخان مثل حسين مکی در مورد اين واقعه، در آثار شام سخن گفته‌اند يا رزم‌آرا و مورخان ديگر در رژيم گذشته، روايت‌هاي مختلفی از اين واقعه دارند که من در تأليف «حسامه لرستان» به همه اين منابع و مآخذ نظر داشتم. حتی اعلاميه‌ها و اعلاميه‌هاي که در زمان رزم‌آرا در منطقه توزيع شده بود، به دست آوردم. محل مأوريت من قبلاً قلعه فلک‌الاعلاک بود که استاد و مدرک فراواني از آن دوران در يکي از جنبه‌هاي فرهنگي منطقه فراهم کرديم و به صورت موزه در اورديم و همين اسناد، انگيزه‌اي شد براي من که کتاب حسامه لرستان را بنويسم. البته در نوشتن اين کتاب از خاطرات افراد کهنسال و کسانى که اطرافيلى از آن روزگار داشته، توانستم استفاده کنم. يعنى جدا از اسناد و مدرک، خود هم به حقيقتات مفصلی در اين باره انجام دادم تا روايت جامع و کاملی از آن دوران رايش و ضبط کنم.

کتاب «گياه پزشکي...» را با چه انگيزه‌اي نوشته‌ايد؟
مي‌دانيد زماني که دارو و پزشک در جامعه ما رايج نبود، مردم لرستان براي درمان خودشان از داروهاي گياهي استفاده مي‌کردند. همان‌طور که مردم بقيه يقيه قاطب ايران استفاده مي‌کردند. خرم‌آباد يک گياه پزشک معروفی داشت به اسم حاج عزيزالله فراهانی که خدمت فراواني به مردم آنجا کرد و انسانی بود که کارهايش بسيار مشرفتر بود.

من حدود سه ماه زمستان را با پای صحت‌ها و

خطرات اين مرد نشنيدم، در ضمن گفته‌هاي او را با کتاب‌هاي طبي مطابق دادم، مثلاً با کتاب‌هاي ابوعلی سینا و ديگران، با سستند و صحيح باشند. انگيزه‌ام از نوشتن اين کتاب همین بود. شايد يکي از انگيزه‌هايم اين بود که مردم امروز پيشتر به گياهان دارويي روي بياورند.
چه معنی را در عشق‌آباد سوري کرده‌ايد؟ آيا به کتابخانه‌ها و مراکز فرهنگي هم رفته‌ايد؟
حدود دو-سه سال قبل بود که به عشق‌آباد رفتم و قريب دو سال هم در آنجا زندگي کردم. البته در اين مدت حاصل کارم تنها اين نبود؛ يادداشت‌هاي روايي دارم که هنوز منتشر نکرده‌ام. اين يادداشت‌ها مربوط به به نقاط ديگري و مراکز فرهنگي و سياحتي آنجا می‌شود.
در کتابخانه‌هاي ترکمنستان کتاب‌هاي خطي به زبان فارسي هم وجود دارد که اصلاً ديده‌ايد.

بله، من پيشتر در بخش روايي فرهنگي ايران در کشور ترکمنستان بودم، يعني محل کارم در آنجا بود. کتابخانه بسيار عظيمی دارند که هم از کتابخانه‌اش استفاده مي‌کردم و هم از مراکز فرهنگي ديگري که مردم در مورد کتاب‌هاي خطي مچ کاري کرده‌ايد؟

افغانان فهرست کاملی از کتاب‌هاي فارسي در کتابخانه‌هاي آنجا تهيه کردم. از کتابخانه‌هاي قرانستاني هم استفاده کردم و نسخه‌هاي خطي آنجا هم فهرست کردم. بسياري از نسخه‌هاي خطي را برسي کردم. ان‌شاه‌الله اگر عمري بماند، تصحيح و چاپ برخي از اين نسخه‌ها هم در برنامه من هست.

کتاب ميرعليشير نوايي بود، حتی مقاله‌اي هم در مورد نوشتن که در يکي از روزنامه‌هاي ايران چاپ شد.
لواي شاعر ترک و معروفی بود که مروج زبان فارسي بود و ديواني از اشعارش به زبان فارسي موجود است که نسخه خطي آن را در آنجا پيدا کردم.

جريان تاريخي پيدايش سلطه علوم جديد در ايران پديد يافته است؛ چرا

ايرانيان عقل‌گراني را رها کرده و اشعري مذهب شده‌اند؟

مرشد: نامه داد، شايد علت اين امر ايران در گرايشات عرفاني روزگاني چون مولانا جست‌وجو کرد. عرفان گرايي که در اروپا نيز به چشم مي‌خورد يي افزوده، لگاليه، ليگري، نيوتن، سه چهره اساسي انقلاب فرهنگي هستند. گاليه، معتقد به مسأله تقديري و قضا و قدر بوده، کپلر تا پايان عمر به کتب طالع بيني مطلق باور داشته و نيوتن کتابي درباره تاريخ بشر نوشته که شبیه به تاريخ علمي و تاريخ طبري بوده و نوعي گامشماري مذهبي به‌شمار مي‌رفته است.

مرشد: تأثير عامل جغرافيا و اقليم در عقب‌ماندگي علمي را در کرد و گفت: شرايط اقليمي بعضي از پيشرفته‌ترين و صنعتي‌ترين ايالت‌هاي آمريکا از شرايط بسياري از کشورهای عقب مانده مساعدتر است.

وي افزود: دايهٔ تعارف‌هاي بسياري در ايران و توسط ايرانيان در زمان مأمون نوشته شد و علوم گسترش يافت، حال آنکه در روزگارن ديگر صنعت دانش و معرفت، انگيزه نبود. براي مثال در دوره قاجار، هشت انگليسي، دربار و ملت ايران را اداره مي‌کردند.

به همین خاطر با کسر وقت، مي‌توان فهميد، اتفاق تاريخي که بعد از رنسانس به وقوع پيوست، علم است و اخلاق و فلسفه.

مرشد: اظهار کرده‌ام همه چيز را بد در يافته‌ايم، مارکس را فهميدم و تنها به دنبال مسائل مادي بودايم، در حالی که مارکس معتقد است، منطقه فلسفه، تفسير نيست، بلکه تفسير آن است. زير فلسفه یک کار مجرد و انتزاعي است. وي علت عقب‌ماندگي جهان سوم را تلاش براي جذب ظاهر و ناتواني از دست يافتن به علم جديد و تکنولوژي پيشرفته دانست.

شماره ۲۶، شماره ۲۳۴، ۲۳م تپه ۱۳۸۳ ۲۱

محمدعلی صدیق‌خان، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در زمان قاجار

آکاشی صاحب‌فصل، ادب لوم می‌دانیم

پناهانه درج مطلب فرد- که گاه خود را به

بخش‌هایی از یک سخنرانی عسین نزدیک‌می‌کند و از لحاظ آیین نگارش و زوربالیسم ادبی نیز فاقد اشکال نیست- به‌ظاهر اغنی و تحلیلی‌های روشنگرانه‌ای است که در پی‌رویه‌ها اسلماً با هدف حمایت از شاعران و اهل علم دیده‌شد کشور و روشنگری دربارهٔ سرنوشت

یوزبه افغانی دولت به ترجمهٔ خصوصی شاعران

اهل علم دیده‌شد کشور و روشنگری دربارهٔ سرنوشت

یوزبه افغانی دولت به ترجمهٔ خصوصی شاعران

گروه فرهنگ و ادب خیرگزاری مهر در زمان

یادشده ملی مسخره و صاحبه‌هایی که با تعدادی

از مسزولان فرهنگی و متولیان امر به انجام رسانده، میزان

حمایت معنوی و ادبی دولت را از تشکیل ها و

انجمن‌های فرهنگی در ادبی جویا شده، در این زءاورد

به مبلغ چهارصد و پنجاه تومان در پنج قسط به

دانشجویان ایران از خیر داد

انتشار این خبر در مورخ ۱۳۷۱۸ برای اولین بار

از طریق خیرگزاری مهر برای فعالان عرصهٔ فلم و ادبی،

به مثابه بازقه امید بود چرا که از یک سو هوشمندنی

مسزولان فرهنگی در دولت و اهمیت متولیان امر

نسبت به شاشعه بی توجهه ادبیات و حمایت از

مذهبی این قلمسره، و پیوسته شاعران کشور را یادآوری و

ازادی می‌دهد اما از سویی دیگر با این پرسش تلخ و

تولید می‌ازم، اما از دیدگاه کارگران شعر و ادب کشور ترام

بود که یوزبه افغانی قؤی لاکتر با چه نتیجه و هدفی،

به چه گونه‌ای و با چه مکانیزم توزیمی و نظارتی قرار

در شماره ۲۲۳ هفته‌نامه کتاب هفته، مورخ

۱۳۷۱۰۰ه‍.ش به‌مدیر مسزولان وزیر ارشاد مطلفی تحت عنوان در این سرای مستنجی با لحنی غیرمؤدانه علیه خیرگزاری مهر توسط فردی به نام سهیل محمودی منتشر شد. در این زمینه ارائه توضیحاتی را جهت آگاهی اصحاب‌فصل و ادب لوم می‌دانیم.

پناهانه درج مطلب فرد- که گاه خود را به

بخش‌هایی از یک سخنرانی عسین نزدیک‌می‌کند و از لحاظ آیین نگارش و زوربالیسم ادبی نیز فاقد اشکال نیست- به‌ظاهر اغنی و تحلیلی‌های روشنگرانه‌ای است که در پی‌رویه‌ها اسلماً با هدف حمایت از شاعران و اهل علم دیده‌شد کشور و روشنگری دربارهٔ سرنوشت

یوزبه افغانی دولت به ترجمهٔ خصوصی شاعران

اهل علم دیده‌شد کشور و روشنگری دربارهٔ سرنوشت

یوزبه افغانی دولت به ترجمهٔ خصوصی شاعران

گروه فرهنگ و ادب خیرگزاری مهر در زمان

یادشده ملی مسخره و صاحبه‌هایی که با تعدادی

از مسزولان فرهنگی و متولیان امر به انجام رسانده، میزان

حمایت معنوی و ادبی دولت را از تشکیل ها و

انجمن‌های فرهنگی در ادبی جویا شده، در این زءاورد

به مبلغ چهارصد و پنجاه تومان در پنج قسط به

دانشجویان ایران از خیر داد

انتشار این خبر در مورخ ۱۳۷۱۸ برای اولین بار

از طریق خیرگزاری مهر برای فعالان عرصهٔ فلم و ادبی،

به مثابه بازقه امید بود چرا که از یک سو هوشمندنی

مسزولان فرهنگی در دولت و اهمیت متولیان امر

نسبت به شاشعه بی توجهه ادبیات و حمایت از

مذهبی این قلمسره، و پیوسته شاعران کشور را یادآوری و

ازادی می‌دهد اما از سویی دیگر با این پرسش تلخ و

تولید می‌ازم، اما از دیدگاه کارگران شعر و ادب کشور ترام

بود که یوزبه افغانی قؤی لاکتر با چه نتیجه و هدفی،

به چه گونه‌ای و با چه مکانیزم توزیمی و نظارتی قرار

در همین راستا، تعداد قابل توجهی از شاعران

ارجمند کشور در گفت‌وگو با خیرگزاری مهر ضمن

اظهار بی‌اطلاعی از اعطای این بودجه، خوراساز

پاسخگویی مسزولان انجمن خصوصی شاعران ایران

درباره آن شدند و از برخی مسائل در این انجمن که با

اصول اخلاقی و فرهنگی مندرایت دارد، صریحاً انتقاد

کردند. عزیزانی چون مصطفی محمدنی خراسانی،

علی‌ضاروقه عباس‌پوری، محمدحسین جعفریان،

اکبر بهاروند، دکتر محمود اکرامی فرد دکتر سیدعلی

میربازگه کرامان‌نوشته‌ای و علی‌مصطفایی از آن جمله‌اند

و نوار اظهاراتشان در خیرگزاری مهر محفوظ است.

زمنه به ارائه دیدگاه‌هایی خود پرداختند که این

البته تعدادی دیگر از شاعران کشور هم در این

نشده، اما در خیرگزاری مهر محفوظ است.

آن هنگام به درخواست مسزولان انجمن شاعران

ایران و این وعده که جویایه ای مسئول و قانع‌کننده

ارسل می‌شود، خیرگزاری مهر سرای انتقادات و

اظهارنظرات را منتشر نکرد تا اینکه مسزولان انجمن

ادبی فوق در متن جویایه از کنار اسامی-مطلب-

تخصیصی بودجه ۲۵۰۰ میلیونی و چگونگی هزینه آن-

گذازد و سریع و مهم خود کرده و در مقابل نهایت

با رنگینگی ادبی(۱) و اعتراض خود را به خیرنگار و

خیرگزاری مهر مبنی بر انتشار خبر یادشده و گفت‌وگو

با اهالی قلم و ادب کشور پیرامون آن فرور بردند!

گرچه تعدادی از مطوعات کشور نیز به‌طور

مسئقی بی‌گرمی موضوع فوق‌شدند اما مسزولان انجمن

شاعران ایران صرفاً خیرگزاری مهر را به خاطر

۶-نگارنده مطلب «در این سرای سپنجی» در

ادبیاتی مملو از یکایان حرفه‌ای و رسالت‌رسانه‌ای-

آن هم برنشریه‌ای که با بارهٔ وزارت فرهنگ و ارشاد

اسلامی و بدون مجوز قانونی هیات نظارت بر

مطوعات منتشر می‌شود- و به‌ظاهر ترویج فرهنگ

کتابخوانی و معرفی اهل قلم(۱) اذیتال می‌کند، نامه‌ها

بعد از انتشار خیر اعطای بودجه پلاچوقش دولت به

یک انجمن خصوصی و یازدبانه گسترده با در سطح

مطوعات و اهالی قلم کشور (که مسافرت به کرات

عدای لابی در مصادره نام آنها دارند، اما هیچ‌یک

از مشکلات متعدد آنها گره‌گشایی نمی‌کنند) انتشار

وی در بخشی از مطلب خود صراحتاً از کسانی

چون استاد مشفق کاشانی رئیس خیرات شاعران ایران نام

برده که پس از انتشار مطلب، ناپرده ملی تمامی با

خیرگزاری مهر، از این موضوع ابراز تأسفک نمود و

در نهایت کرامت در برابر بدقلمی دیگران، نهایت

شرم‌انگیزی بی‌اطلاعی و عدم درک‌ت محبت خود را به‌عنوان

فوق‌الذکر اعلام کرد و این اظهارات این استاد بزرگوار

نیز در خیرگزاری مهر محفوظ است. این در حالی است

که نگارنده از برافر و شنگنی وی سخن رانده است و

استاد مشفق کاشانی به‌عنوان یک شاعر رئیس انجمن

شاعران ایران و کسی که به صراحت از او نام برده شده

اعلام می‌کند که از امضای جویایه قلمی این انجمن

خیرگزاری مهر نیز به شدت پشیمان و نادم است!

۳- خیرگزاری مهر بر اساس بیان حرفه‌ای و

رسانه‌ای-حق هر گونه اقدام قانونی را علیه نشریه کتاب

هفته و نویسنده این مطلب برای محفوظ می‌داند

و در صورت لزوم اقدام خواهد کرد، اما نکته جالب

توجه درج این مطلب در نشریه‌ای است که اصولاً تا

امروز هیچ خبری در زمینهٔ اطعای کمک دولت به

انجمن شاعران ایران و انتقاد گستردهٔ شاعران کشور به

روش‌های موجود این انجمن درج نگردیده است!

لکنهٔ دوام اظهارات سرپرست محترم نشریه درباره

چاپ این مطلب است- نام برده علم حضور در تهران

و اعمال عددهٔ چاپ این مطلب، ذم می‌کند و اینکه در

دفتر نشریه حضور نداشته است. ظاهر عاقلی منبایره

تلفظی ایشان از بی‌ت اقدام نگارندهٔ فوق‌ضمن اشاره، به

رویه شدن آن، به وعده برای انتشار یوزیمی در خود

منتهی شده، اما گویا در کتاب هفته کوه نویسنده مذکور

از سر دید و یوزیم هم بیشتر است.

وقتی کتاب هفته به مدد نگارنده بر سخن فوق،

اظهار نظر نگارندگان در ارتباط با بودجه ۲۵۰ میلیونی به

انجمن شاعران را به یاد ناسزا می‌گردد و جمعی از

فرهیختگان ادبی این ملک را گردانده، سخنان متعفن

می‌یادند و قاطعیه اهل قلم و اداب اعانت می‌کند، چه

باید کرد.

و نکتهٔ آخر اینکه نگارنده، مطلب، با به اطلاع

این انجمن قاندهٔ مست و منصف است اما دفاع

و تعصبانه و غیر اخلاقی وی از انجمنی که مسزولان

آن تا امروز بساخی برای متقدان خود نداشته‌اند، از

حکایت‌های عجیب و غریب این روزگار است و به

گویی بی‌جناب‌ای بلند است که عدای خیریه بود بر آن

می‌گرداند، لکنهٔ بخشی از حلقین ترویج آن مبلغ

هنگفت بی‌تکامل، در حلیب مملو‌های عاشقیمی جز

نگارنده استار شده‌باشد، بر آن بودیم تا وعدهٔ خوبان

منتسب به مدیریت کتاب با دیدن بی‌تکاملی و احسنت

این نوشتار سزایم، بشد. و این افسوس بر سرینهٔ مدانه که

بودجه هنگفتی از بیت‌المال هر هفته با نام یوزیم و رنگ

این سرزمین وادی ادب، تزیین افرادی شود که جز

غیرت، یوزیمی به درزی ادب نمی‌زیاند، خوشا که دریا

به هر میزان بایاکی، ناپاک نمی‌شود.

تا افتتاح کتابخانهٔ ملی

دانشکده کتابداری کتابخانه ملی تأسیس می‌شود

گروه خیر کتاب هفته، طرح‌های تدبیل مرکز آموزش عالی کتابداری کتابخانه

ملی به دانشکدهٔ کتابداری و راه‌اندازی سایت جدید کتابخانه ملی با افتتاح ساختمان

جدید کتابخانه ملی تحقق می‌یابد.

تجدید مرکز پژوهش، آموزش و انتشارات سازمان اسناد و کتابخانه ملی با

اشاره، به این که کتابخانه ملی تاکنون ۹۲ فارغ‌التحصیل در دوره کارشناسی رشته

کتابداری داشته دربارهٔ طرح تدبیل مرکز آموزش عالی کتابداری کتابخانه ملی به

دانشکدهٔ کتابداری گفت: لازم به راه‌اندازی دانشکده کتابداری تهیه مجوز از وزارت

علوم است که در این مورد مشکلی وجود ندارد.

وی بیان می‌کند کتب مجوز سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی برای استخدام

فارغ‌التحصیلان دانشکدهٔ کتابداری ضروری است، اظهار کرد: پیش‌از حاضر دانشکده

کتابداری در درجه اول بر اساس نیاز کتابخانه ملی خواهد بود چرا که این سازمان

یک‌هزار و ششصد بیست سازمانی دارد در حالی که تنها تعدادی از آنها ایجاد شده

است. گفتنی افزود: ۳۳ دوره آموزشی در سرفصل‌های مختلف، برای کتابخانه ملی

ایران پیش‌بینی شده است که بعضی از آن دوره‌ها شامل روش تحقیق و آشنایی با

ابزار آن آشنایی کلیدان با بانک‌های اطلاعاتی علوم انسانی، تاریخ و فلسف و منابع

خطی، خط شناسی، تاریخچه کتابت، مصاحبه مرجم، آشنایی با نرم‌افزهای

کتابخانه‌ای و… است.

یوزگی سایت جدید کتابخانهٔ ملی که با افتتاح ساختمان جدید کتابخانهٔ ملی در

بازدهم اسفندماه سال جاری راه‌اندازی می‌شود امکان عضویت Online علاقه‌مندان

است. سرانجام می‌تواند به صورت online درخواست عضویت خود را به کتابخانه

ملی ارن با روابط عمومی این سازمان فرستد تا در صورت تأیید، کارت عضویت

کتابخانهٔ ملی برای ارن ابها صادر شود.

درخواست زودتر کتاب عضویت online جست‌وجو در منبع کتاب‌شناسی،

دسترسی به آرشیب اطلاع‌سازان و ساماندار جدید سامانی و یوزگی‌های هر بخش

از دیگر قابلیت‌های این سایت است.

نشانی سایت جدید کتابخانهٔ ملی www.irlib.ir است.

پیش‌نیازهای اندازی ماشین جست‌وجوی ملی

پیشنهاد راه‌اندازی ماشین جست‌وجوی ملی کتابخانهٔ ملی به مدیرکل شورای

اطلاع‌رسانی کشور داده شد.

